

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra českého jazyka a literatury

Diplomová práce

Bc. Simona Mandysová

**Kooperace základní školy s veřejnou knihovnou se zaměřením na
aplikaci čtenářské gramotnosti**

Olomouc 2014

vedoucí práce: Mgr. Milan Polák, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 26. 6. 2014

.....
vlastnoruční podpis

Děkuji Mgr. Milanu Polákovi, Ph.D. a Mgr. Radce Mandysové, za odborné vedení diplomové práce, věnovaný čas, poskytování cenných rad a materiálových podkladů k práci.

OBSAH

<i>ÚVOD</i>	7
<i>I TEORETICKÁ ČÁST</i>	10
1. ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST	10
1.1 Definování čtenářské gramotnosti	10
1.2 Postavení čtenářské gramotnosti vůči podoblastem funkční gramotnosti	11
1.3 Úroveň čtenářské gramotnosti	12
1.4 Čtenářství vs. čtenářská gramotnost	12
1.5 Čtenářská gramotnost v rámci kurikula základního vzdělávání ČR.....	12
2. MEZINÁRODNÍ VÝZKUMY ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI ŽÁKŮ	16
2.1 Mezinárodní výzkum PIRLS	16
2.1.1 Definice PIRLS	16
2.1.2 Výzkum PIRLS	16
2.2 Mezinárodní výzkum PISA	17
2.2.1 Definice PISA	17
2.2.2 Výzkum PISA.....	17
2.3 Výsledky výzkumů PIRLS, PISA čtenářské gramotnosti žáků	18
2.3.1 Výsledky výzkumů PIRLS 2001–2011	18
2.3.1.1 PIRLS 2006	18
2.3.1.2 Výsledky výzkumu PIRLS 2011	19
2.3.1.3 Porovnání výsledků České republiky roku 2001 a 2011	19
2.3.2 Výsledky výzkumů PISA 2009–2012	19
2.3.2.1 PISA 2009	19
2.3.2.2 PISA 2012	20
3. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ ČTENÁŘSKÝ VÝKON	21
3.1 Charakteristika žáků.....	21
3.2 Charakteristika škol.....	21
3.3 Charakteristika vzdělávacích systémů	22

4. OBORY SOUVISEJÍCÍ S KNIHOVNICTVÍM A UČITELSTVÍM	23
4.1 Pedagogika čtenáře.....	23
4.1.1 Předmět pedagogiky čtenáře	23
4.2 Výchova a vzdělávání lidí knihovníky	23
4.3 Bibliopedagogika	24
4.3.1 Historie bibliopedagogiky	24
4.4 Psychologie čtenáře.....	25
4.4.1 Biblioterapie	25
4.4.1.1 Historie biblioterapie.....	26
<i>II PRAKTICKÁ ČÁST.....</i>	27
1. OBECNÍ KNIHOVNA V BÝŠTI.....	27
1.1 Historie Obecní knihovny v Býšti	27
1.2 Současný stav Obecní knihovny v Býšti	27
1.3 Pracovní náplň knihovnice	28
1.4 Přehled mimoškolních akcí pro žáky.....	29
2. PROJEKT PRO ŽÁKY 7. TŘÍDY POŘÁDANÝ V KNIHOVNĚ	31
2.1 Práce s textem	31
2.2 Kriminalistické metody	35
2.3 Detektivní případ.....	38
2.3.1 Shrnutí celého případu se žáky	44
2.3.2 Záložka čtenářské gramotnosti	45
2.4 Sebereflexe.....	46
2.5 Reflexe žáků sedmé třídy	49
3. KOOPERACE ZÁKLADNÍ ŠKOLY S OBECNÍ KNIHOVNOU	51
3.1 Informace k výzkumu	51
3.2 Zpracování výsledků	51
3.2.1 Vztah žáků Základní školy Eduarda Nápravníka v Býšti k četbě.....	51
3.2.3 Kooperace vyučujících s Obecní knihovnou	65
<i>SEZNAM PŘÍLOH.....</i>	83

SEZNAM OBRÁZKŮ V TEXTU 84

SEZNAM TABULEK V TEXTU 85

PŘÍLOHY

SEZNAM ZKRATEK

ANOTACE

ÚVOD

Ke své diplomové práci jsem si zvolila téma Kooperace základní školy s veřejnou knihovnou se zaměřením na aplikaci čtenářské gramotnosti. Za cíl si kladu zmapování spolupráce základní školy s knihovnou a její vliv na žáky.

V dnešní době je pro úspěšné zařazení do společnosti kladen velký důraz na vzdělávání. Každý den nás média zahlcují nepřehledným množstvím nových informací. Žáci na základní škole se musí naučit nejen rozlišovat zásadní informace, ale také vyhledávat pro ně konkrétní potřebné údaje. V tomto nesnadném úkolu jim od počátku pomáhají rodiče, později se jejich rádcí stávají učitelé. Prvním hlavním předpokladem pedagogů je naučit žáky číst a postupem času se zaměřit i na jejich správné užívání knih. Vyučující by měli žáky učit klást otázky k danému textu, určit téma, zápletku, charakterizovat hlavní hrdiny, dovyprávět děj, či vyhledat potřebné informace. Jelikož je tato úloha pro pedagogy velmi náročná, měli by spolupracovat s pracovníky knihovny. Knihovníci totiž znají nejen základní psychologické a pedagogické zásady dětí, ale jsou i informovaní o kvalitních publikacích pro všechny věkové kategorie.

Vědomosti žáků jsou rozšiřovány na různých besedách, přednáškách, či výstavách v knihovně. Žáci jsou těmito akcemi motivováni k dalšímu vzdělávání, samostudiu a určité samostatnosti při hledání potřebných informací. Pokud má být efektivní spolupráce mezi knihovnou a základní školou, musí kooperace probíhat nejen mezi žákem a knihovnou, ale důležitá je také spolupráce knihovny s vyučujícími základní školy.

Pro příklad spolupráce knihovny se základní školou jsem si vybrala knihovnu v Býšti, která obdržela titul Knihovna roku 2006. (Valečková, 2014) Tato knihovna opětovně pořádá mimoškolní aktivity pro děti od nejužšího věku, a proto mě zajímá, na jaké úrovni je spolupráce mezi místní knihovnou a Základní školou Eduarda Nápravníka v Býšti.

Mým cílem nebude zájem o již zmiňované besedy a přednášky, ale skutečná kooperace knihovnice a vyučujících. V této práci se snažím zjistit, zdali připravují společně pro žáky projekty, jež se týkají probíraného učiva ve škole, a také jestli knihovnice pravidelně informuje vyučující o nově vydaných publikacích, které by mohli zařadit ve škole do literárního rozboru. Další otázkou, která se mi tu nabízí je, zdali vyučující knihovnici poskytují volné hodiny výuky na připravované akce v knihovně.

Na základní škole v Býšti jsem dva měsíce vyučovala, a proto z vlastní zkušenosti vím, jak jsem přivítala pomoc při přípravách na výuku literární výchovy či přírodopisu,

ač to spočívalo pouze v doporučení publikace. V mém výzkumu se proto snažím zjistit, zda i vyučující využívají při svých přípravách na výuku pomoci knihovnic. Zajímá mě, do jaké míry, či zda vůbec spolupráce mezi nimi funguje, popřípadě z jakého důvodu se nekoná a jestli by byli ochotni takovouto kooperaci zavést.

Moje diplomová práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V první části se věnuji pojmu čtenářská gramotnost, jejímu postavení vzhledem k funkční gramotnosti a k Rámcovému vzdělávacímu programu základního vzdělávání. Představuji zde dva základní mezinárodní výzkumy pro výzkum čtenářské gramotnosti – PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) a PISA (Programme for International Student Assessment). Zaměřuji se především na průzkum čtenářské gramotnosti žáků základních škol České republiky od roku 2001 až do posledních známých výsledků mezinárodních výzkumů. Za cíl si kladu objasnit faktory, jež mohou ovlivňovat úroveň čtenářské gramotnosti - charakteristika žáků, škol a vzdělávacích systémů.

Následně se budu zabývat obory, týkajících se vyučujících i pracovníků knihovny. Budu charakterizovat odvětví pedagogiky, obor bibliopedagogiku a biblioterapii, která podporuje léčbu psychicky nemocných dětí i dospělých. Okrajově chci zmínit také jejich historický rozvoj. Blíže budu popisovat roli pracovníka knihovny, který je ve výchově malých dětí i dospělých lidí velmi důležitý.

V praktické části vám nejprve přiblížím historii Obecní knihovny v Býšti, popíšu současný stav, tzn. vzhled, rozlohu, počet registrovaných čtenářů, počet ročních výpůjček a seznámím vás s náplní práce místní knihovnice. Vyberu na ukázkou některé akce pořádané knihovnou pro děti předškolního věku, žáky základní školy či dospělé.

Ve druhé kapitole praktické části popíši mnou pořádaný projekt pro žáky 7. třídy Základní školy Eduarda Nápravníka v Býšti konaný v místní knihovně. Projekt uvádím do diplomové práce formou přípravy, neboť jsem ji při realizaci projektu sama využívala a považuji to za přehlednější pro případné zájemce. Projekt jsem rozdělila na část literární (rozbor textu) a část praktickou (detektivní případ), ve které budou žáci řešit „skutečnou“ vraždu zlatníka. Při rozboru textu knihy Psa baskervilského chci žáky navést k logickému uvažování, kladení otázek, vyhledávání informací v textu i ostatních zdrojích. Detektivní žánr jsem vybrala záměrně, myslím, že žáci budou využívat hlavní pravidla pro rozvoj čtenářské gramotnosti v tomto žánru automaticky. Budou si klást otázky typu „Kdy? Kde? Jak? Proč?“, dedukovat, představovat si, předvídat, dávat informace o případu do souvislosti, hledat v textu důležité indicie a doufám, že zaujmu detektivním příběhem chlapce i dívky.

V druhé praktické části vyhodnocuji výzkum dotazníkové metody žáků a vyučujících 2. stupně Základní školy Eduarda Nápravníka v Býšti. Výsledkem dotazníků chci zjistit vztah žáků k četbě a míru kooperace vyučujících s Obecní knihovnou v Býšti.

Proč jsem si ze všech možných témat vybrala právě čtenářskou gramotnost a spolupráci Obecní knihovny v Býšti se Základní školou v Býšti? Po dvouměsíční výuce na škole jsem zjistila, že žákům nečiní potíže pouze technická stránka četby, ale také teoretická část. Neumí si klást otázky, neumí předvídat děj, nedokáží vysvětlit zápletku děje, mají problémy s reprodukcí děje. Při běžném povídání se žáky jsem se dozvěděla, že velmi nízký počet žáků se věnuje pravidelně četbě. Zajímalo mě, z jakého důvodu tomu tak je, proč žáci čtou tak málo. Je skutečně ve světě tak nízká čtenářská gramotnost? Jak vyučující žáky motivují k zlepšení? Projekt neměl žáky pouze nasměrovat k zvýšení čtenářské gramotnosti a motivovat je k četbě, ale ukázat také vyučujícím jiné formy výuky. Dokázat, že spolupráce s paní knihovnicí není na obtíž, ale naopak velmi usnadní a zefektivní výuku.

I TEORETICKÁ ČÁST

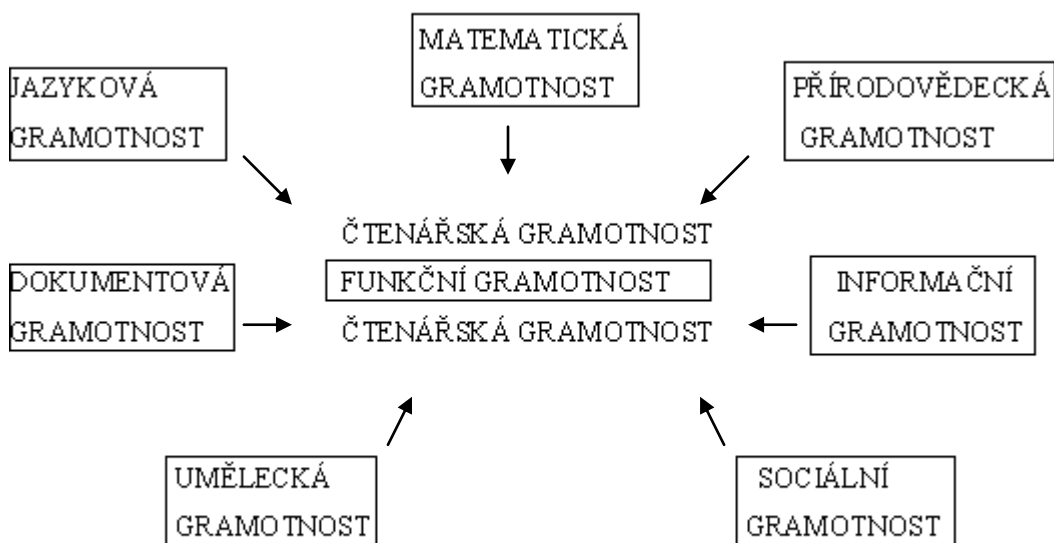
1. ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST

1.1 Definování čtenářské gramotnosti

Pojem čtenářství a čtenářská gramotnost není určen pouze knihovníkům, vyučujícím a odborníkům. Nejčastěji jsou tyto pojmy užívány ve školství. Čtenářská gramotnost se netýká výhradně žáků školou povinných, ale její rozvoj je důležitý ve všech věkových kategoriích. (Zachová, 2013, s. 4-5) Člověk musí umět zpracovávat každý písemný materiál, se kterým se běžně stýká, vyhledávat z něho informace a využívat je k získávání nových znalostí. Takto zní definice čtenářské gramotnosti v širším pojetí: *„Vyjadřuje schopnost funkčního využití získané dovednosti v určitém sociálním kontextu. Podmínkou gramotnosti je rozvinutí širšího komplexu dovedností, umožňujících funkčně využít osvojenou dovednost (např. jazyk) v realitě běžného života. Čtenářská gramotnost tak zahrnuje nejen osvojení si dovedností čtení, ale schopnost pracovat s textem, komunikovat prostřednictvím psané řeči, získávat a zpracovávat informace textu.“* (Švrčková, 2011, s. 13)

Definice čtenářské gramotnosti je nestálá díky měnící se společnosti, kultuře a ekonomice. Člověk nabývá vědomostí a dovedností, které především uplatní v životě a ve společnosti. Na čtení není již pohlíženo jako na pouhou zábavu, ale je to nástroj k dosažení cílů, úspěšnému životu, k získávání a osvojování informací z ostatních oborů, a proto je nutné, aby se ve vzdělávacím procesu dosáhlo co nejvyšší úrovně čtenářské gramotnosti. (Švrčková, 2011, s. 14) Ta ovlivňuje nadále gramotnost funkční, definovanou dle České školní inspekce jako vybavení vědomostí, dovedností, schopností, a postojů člověka, aby dovedl používat pojmy v určité oblasti, porozuměl jejich obsahu, prakticky znalosti používal. (Palečková, 2011)

1.2 Postavení čtenářské gramotnosti vůči podoblastem funkční gramotnosti

Obr. 1 Postavení čtenářské gramotnosti (Švrčková, 2011, s. 15)

Vymezení gramotnosti jako schopnost číst a psát je nedostačující, a proto se nyní používá pojem funkční gramotnost, který zdůrazňuje nutnost pochopení a využití tištěných informací. Výzkum International Adult Literacy Survey (IALS) rozděluje funkční gramotnost do třech kategorií. První je literární gramotnost definována jako schopnost využívat z textu základní informace. Další je dokumentová gramotnost, jež je charakterizována orientací v dokumentech, formulářích, jízdních řádech a základní propočty jsou zahrnuty v poslední numerické gramotnosti. (Věříšová, 2007, s. 18-19)

Čtení zde není hodnoceno po stránce technické (rychlost, správnost), důležitá je jeho funkčnost. (Bubeníčková a kol., 2011, s. 104) Efektivita čtení a úroveň dosažení čtenářské gramotnosti jsou řazeny mezi předpoklady k rozvíjení klíčových kompetencí žáků, jedná se především o kompetenci k učení. (Altmanová a kol., 2011, s. 5) Jestliže žák nesvede porozumět informacím z textů, nemůže dosáhnout dokumentové, umělecké, sociální, informační, jazykové, matematické ani přírodovědecké gramotnosti. Funkční gramotnost je závislá na čtenářské gramotnosti, získávat údaje z ostatních oborů by bez čtení bylo obtížné. Čtenářská gramotnost funguje jako cesta k dosažení funkční gramotnosti. (Bubeníčková a kol., 2011, s. 104-105) Rozvoj čtenářské gramotnosti by měl být hlavním úkolem pedagogů během vzdělávacího procesu. Vyučující všech předmětů by měli čtenářské dovednosti

podporovat, rozvíjet na vyšší úroveň a upevňovat, aby zvyky při četbě byly zautomatizované. (Altmanová a kol., 2011, s. 6-7)

1.3 Úroveň čtenářské gramotnosti

Ke zvyšování úrovně čtenářské gramotnosti přispívá rozvoj několika rovin. Žáka by měla četba vnitřně naplňovat, neměla by pro něho být povinností. Zároveň se musí naučit čtení vnímat jako nástroj k učení, k získání znalostí. (H. Košťálová a kol., 2010, s. 14) Musí se naučit pomocí dosavadních vědomostí a zkušeností porozumět textu, najít hlavní myšlenku, (Bubeníčková a kol., 2011, s. 81) vyvozovat závěry, hledat motiv autora k napsání díla, umět kriticky ohodnotit text a znát svůj záměr četby. Žák by měl být schopen se podělit o získané informace z četby, rozmlouvat o nich s ostatními, porovnávat postoje, (Košťálová a kol., 2010, s. 15) umět říci svůj názor a argumentovat ho. Nové poznatky musí umět využít v životě k dosažení vlastních cílů, k zařazení do společnosti. (Bubeníčková a kol., 2011, s. 81)

1.4 Čtenářství vs. čtenářská gramotnost

Počáteční čtenář musí být trpělivý a číst v klidném prostředí, aby se mohl dostatečně soustředit, přemýšlet nad textem a mohl rozvíjet svou představivost.

Čtenářská gramotnost lidí se vyvíjí celý život, na její úroveň působí organizace školního vzdělávání. Zatímco čtenářství je velmi ovlivňováno mimoškolními aktivitami, činnostmi rodičů nebo pracovníků knihovny. (Švrčková, 2011, s. 24)

1.5 Čtenářská gramotnost v rámci kurikula základního vzdělávání ČR

Společnost a potřeby lidí se neustále vyvíjejí, na tuto situaci musí reagovat i školský systém. Bílá kniha se stala v roce 2001 podkladem k tvorbě nového školského zákona. V roce 2004 byl všemi školami přijat dokument Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (dále RVP ZV). Stát v něm stanovil požadované cíle, obsah a očekávané výstupy, které by v rámci základního vzdělávání měly být splněny. Pro žáky by mělo být podstatné se naučit samostatně vyhledávat informace, pracovat s nimi a navzájem se spolužáky spolupracovat. Měli by přistupovat k výuce aktivně. Dne 1. 9. 2007 se zavedl školní vzdělávací program (dále ŠVP) pro základní a střední školy v České republice, který vymezuje konkrétní cíle výuky v rámci RVP ZV. Vyučující se musí naučit pojímat výuku aktivněji, navozovat smysluplné problémové situace, musí dát žákům prostor k tvořivým aktivitám. (Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, 2004., s. 9)

Nejvíce se rozvíjí čtenářská gramotnost a čtenářské kompetence žáka ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, jejíž součástí je obor Český jazyk a literatura. Ten je rozdělen do tří dílčích složek (jazyková výchova, komunikační a slohová výchova, literární výchova), které by se měly vzájemně prolínat. (Švrčková, 2011, s. 24-25) Tím dochází k vytváření pozitivního vztahu k mateřskému jazyku, k jeho využití při vyhledávání informací, k rozvoji správných čtenářských návyků a k šíření čtenářských dojmů. Při výuce cizího jazyka, který se řadí do této oblasti, jsou na žáky kladeny téměř totožné nároky. Žáci musí porozumět textu, vyhledat potřebné údaje a reprodukovat obsah textu. (Procházková, 2006a)

Úroveň čtenářské gramotnosti se projevuje i v dalších vzdělávacích oblastech: Informační a komunikační technologii, Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Člověk a svět práce. Ve všech těchto oblastech se dbá na schopnost umět vyhledávat údaje z různých zdrojů, vybrat ty důležité, obsahově správné, porovnat a propojovat je, dokázat odlišit subjektivní a objektivní text. (Procházková, 2006a)

V kurikulu pojem, vymezení či definice čtenářské gramotnosti bohužel nejsou obsaženy. (Švrčková, 2011, s. 24-25) Otázkou je, zdali byly opomenuty, či úmyslně vynechány. Čtenářská gramotnost je často považována za jednu z klíčových kompetencí a zároveň za nástroj k dosažení ostatních kompetencí. V učebních dokumentech zemí EU je považována za složku klíčových kompetencí, na níž kladou tvůrci českého RVP ZV důraz pro získávání nových informací, využívání různých zdrojů, rozvoj porozumění a reprodukci písemných textů. (Procházková, 2006a)

Žáci, kteří dosahují nízké úrovně čtenářské gramotnosti, mají v dospělosti větší problém najít zaměstnání a potíže mohou mít i při zařazení do společnosti. RVP VZ si stanovil jako hlavní cíl rozvoj čtenářské gramotnosti. Centrem se stala kurikula ve všech vyspělých zemích. Vyučující ve školách mohou tohoto cílu dosáhnout jakýmkoli prostředky a způsoby. Využívají se často zastaralé metody, které jsou nyní nedostačující. Ke zvýšení úrovně čtenářské gramotnosti žáků je proto zapotřebí neustálého vzdělávání pedagogů, které pomůže při výuce lépe využívat moderní vyučovací metody a přístupy. Učitelé by si měli uvědomit podstatu čtenářské gramotnosti a důrazněji ji zařadit do vzdělávacích strategií určených školními vzdělávacími programy. (Procházková, 2006b)

Vyvstává tu otázka, zdali RVP ZV dostatečně podporuje rozvoj čtenářské gramotnosti žáků, i přestože zná důležitost pro jeho správný rozvoj. (Švrčková, 2011, s. 24-25) Školy se účastní různých mezinárodních výzkumů čtenářské gramotnosti. Při výzkumech se zjišťuje, zda čtenáři mají kladný vztah k četbě, přemýšlejí nad textem a věnují se četbě pro zábavu

i pro získávání nových znalostí. Výsledky mezinárodních výzkumů dokládají úpadek čtenářství a čtenářské gramotnosti, a proto se vyučující na školách snaží uplatnit různé aktivizační metody, soutěže, hry a zavádí nové způsoby výuky. (Švrčková, 2011, s. 15)

Pokud žáci nerozvíjejí dostatečně kvalitu čtenářství, jejich obtíže se postupně rozšiřují nejen ve čtení, ale i v ostatních oblastech vzdělávání. Nyní v době masivního používání internetu, který se stal pro žáky snadnějším a především rychlejším zdrojem informací, se velmi nesnadno orientují v knižních pramenech. Knihy jsou pro žáky přesycené nadbytečnými informacemi a nepřehledné.

Neboť v kurikulu nejsou pevně stanovené cíle pro rozvoj čtenářské gramotnosti, pedagogové si neuvědomují závažnost tématu. Je na něj nahlíženo jako na okrajové téma, kterým se nechtějí hlouběji zabývat kvůli plnění závazných cílů. Přesto pedagogové předpokládají, že žáci budou schopni se orientovat v písemných zdrojích, aniž by se sami podíleli na jejich rozvoji. Již bylo řečeno, že RVP ZV neobsahuje konkrétní definici čtenářství a čtenářské gramotnosti. Proto mohou být tyto pojmy zavádějící především pro vyučující, kteří se podrobněji touto tematikou nezabývají. Upřednostňují zejména vyhledávání údajů, čtení s doslovným porozuměním a reprodukci děje. Při rozvoji čtenářské gramotnosti je podstatné se věnovat rozvoji všech jejích složek. Jakmile bude vymezena koncepce čtenářské gramotnosti včetně definice cílů pro vývojová období žáka, učitelé budou vědět, jakou úroveň čtenářské gramotnosti mohou u žáků očekávat. Příkladem uvádím vymezení dílčích vzdělávacích cílů z *Metodického portálu RVP – inspirace a zkušenosti učitelů*:

„Žáci čtou aktivně, čtou s jasným cílem a neustále sledují a posuzují, zda text daným cílům vyhovuje, obvykle si text prohlédnou dřív, než se do něj pustí, v průběhu četby dobří čtenáři často předvídají, co asi bude dál, kladou si otázky v průběhu četby, snaží se odhalit význam neznámých slov a pojmů, na které v textu narazí, vycházejí z dosavadních vědomostí a zkušeností, propojují text s tím, co už věděli dříve, hodnotí kvalitu textu, posuzují jeho hodnotu a reagují na text různými způsoby, jak racionálně, tak emocionálně.“ (Altmanová, 2010, s. 10)

Čtenářská gramotnost se v RVP ZV prolíná v každé ze stanovených kompetencí. Čtení a vysoká úroveň čtenářské gramotnosti jsou důležitým faktorem pro rozvoj kompetence k učení a kompetence k řešení problémů. (VÚP, 2011) Při těchto činnostech se vyžaduje schopnost vyhledávání a třídění údajů, jejich pochopení a propojení. V kompetenci

komunikativní a občanské se od žáků očekává, že dovedou kriticky posuzovat různorodé informace, porozumět různým textům a obrazovým materiálům. (Procházková, 2006a)

Níže je uvedeno z RVP ZV několik cílů, které by žák měl naplnit pro dosažení konkrétních kompetencí.

Kompetence k řešení problémů – žák vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky.

Kompetence k učení – žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí.

Kompetence komunikativní – žák rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění.

Kompetence občanské – žák chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu.

Kompetence pracovní – žák dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky.

Kompetence sociální a personální – žák se podílí společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu. (Rámcový vzdělávací program, 2005, s. 14-17)

2. MEZINÁRODNÍ VÝZKUMY ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI ŽÁKŮ

Výsledky žáků se uplatňují jako indikátor kvality a efektivity vzdělávacích systémů. Pro srovnání vzdělávacích systémů zemí se používají mezinárodní výzkumy. Při jejich vyhodnocování se musí brát v úvahu možné nedostatky vzniklé odlišným významem při překladech, rozdílným vnímáním otázek z hlediska jiné kultury. Na hodnocení může také působit politický program organizací provádějící mezinárodní hodnocení. (N. Baidak a kol., 2011, s. 17)

Úroveň čtenářské gramotnosti je hodnocena mezinárodními výzkumy – Progress in International Reading Literacy Study (dále PIRLS) a Programme for International Student Assessment (dále PISA). Oba tyto výzkumy shromažďují informace o návycích žáků při četbě, o charakteristice škol a postojích žáka k četbě. Posuzují čtení na vyšší úrovni, kdy je důležitým faktorem správného čtenáře i schopnost přemýšlet o čtení a používat ho k různým potřebám. (Baidak a kol., 2011, s. 17-18)

2.1 Mezinárodní výzkum PIRLS

V této části se věnuji nejen definici PIRLS, ale také stručnému seznamu provedených výzkumů.

2.1.1 Definice PIRLS

Mezinárodní výzkum PIRLS, zajištěný Mezinárodní asociací pro hodnocení výsledků vzdělávání (dále IEA), hodnotí čtení žáků 4. tříd základních škol. (M. Švrčková, 2011, s. 15) Definice čtenářské gramotnosti podle PIRLS: „*Schopnost porozumět formám psaného jazyka, které vyžaduje společnost a/nebo oceňují jednotlivci, a tyto formy používat. Mladí čtenáři mohou odvozovat význam z široké škály textů. Čtou, aby se učili, aby se zapojili do společenství čtenářů, a pro zábavu*“ (Švrčková, 2011, s. 15).

2.1.2 Výzkum PIRLS

Tento výzkum hodnotí žáky v rámci jednotlivých ročníků školy, a proto je zapotřebí shromažďovat údaje o vyučovacích přístupech užívaných ve třídě. Věk žáků se může lišit vzhledem k věku nástupu do základní školy, či opakování ročníku žáka. Zaměřuje se především na čtenářské dovednosti nutné k přechodu ke „čtení kvůli učení“. (Baidak a kol.,

2011, s. 18) V Evropě je účastnicím se žákům přibližně 10 let, průměrný věk se pohybuje mezi 9,7 lety v Itálii a naopak 11,4 lety v Lucembursku. (Baidak a kol., 2011, s. 17)

Prvního výzkumu roku 2001 se účastnilo 35 zemí EU, druhý se konal roku 2006, třetí po dalších pěti letech. (Švrčková, 2011, s. 20) Česká republika se zapojila do výzkumů v roce 2001 a 2011. (ČŠI, 2012) Jsou prováděny především pro zkvalitnění výuky čtení a na podporu dětského čtenářství ve formě písemných testů a písemných a elektronických dotazníků. Často PIRLS zjišťuje měřitelné složky čtenářské gramotnosti, které jsou využitelné spíše pro školskou politiku než pro zlepšení výuky. (Švrčková, 2011, s. 20)

2.2 Mezinárodní výzkum PISA

Nejprve definuji pojem PISA, dále se zaměřím na účastníky výzkumu a srovnám rozdíl tohoto výzkumu s výzkumem PIRLS.

2.2.1 Definice PISA

Program Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále OECD) organizuje mezinárodní projekt PISA, jenž je zaměřený na úroveň čtenářské gramotnosti 15letých žáků. (Švrčková, 2011, s. 15) Definice čtenářské gramotnosti: „*Čtenářská gramotnost znamená schopnost porozumět psanému textu, přemýšlet o něm a používat jej k dosahování určitých cílů, k rozvoji vlastních schopností a vědomostí a k aktivnímu začlenění do života společnosti.*“ (Švrčková, 2011, s. 15)

2.2.2 Výzkum PISA

U testovaných žáků nezáleží na tom, kolik mají dokončených školních ročníků. PISA zkoumá žáky na základě jejich věku, nikoli v jakém ročníku se žák nachází, jako tomu je ve výzkumu PIRLS. Zabývají se výsledky z třech oblastí: čtení, matematika a přírodní věda. U jednotlivých výzkumů se klade důraz na jednu z těchto tří oblastí. Například oblast čtení byla testována v roce 2000 a 2009, přírodní vědy v roce 2006, matematika v roce 2003 a 2012. (Baidak a kol., 2011, s. 18) Od roku 2000 probíhají výzkumy v pravidelných tříletých cyklech. (Procházková, 2006c) Posuzují se gramotnostní dovednosti žáků při přechodu z povinné školní docházky do práce či dalšího vzdělávání. Zde se také hodnotí, zda jsou dotyční připraveni na občanský život.

V termínu 31. 3. – 16. 4. 2014 proběhlo pilotní testování formou písemného a počítačového testu, od dubna do června 2014 budou testy a dotazníky vyhodnocovány. Pro rok 2015 je hlavní zkoumanou oblastí přírodovědná gramotnost. (Palečková, 2011)

2.3 Výsledky výzkumů PIRLS, PISA čtenářské gramotnosti žáků

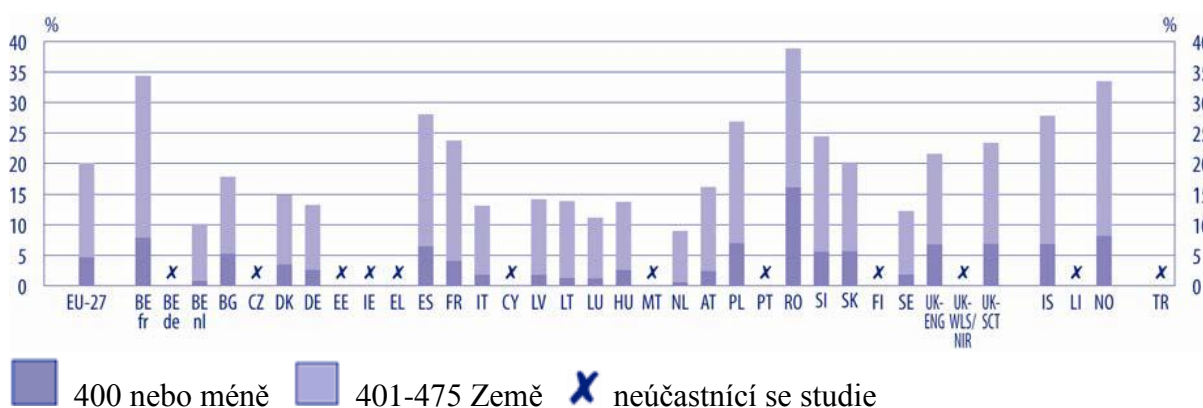
V této podkapitole se podrobněji zabývám výzkumy PIRLS a PISA v jednotlivých letech. Okrajově uvádím výsledky v Evropě a poté i v České republice.

2.3.1 Výsledky výzkumů PIRLS 2001–2011

V této části uvádím výsledky výzkumu PIRLS z roku 2006 a 2011. Na konci porovnám výsledky výzkumu PIRLS pro Českou republiku z roku 2001 a 2011.

2.3.1.1 PIRLS 2006

Žáci čtvrté třídy v EU-27 dosáhli ve výzkumu PIRLS 2006 průměrně o 33,3 bodů více, než je určený mezinárodní průměr 500 bodů. Česká republika se tohoto výzkumu neúčastnila. Ve výzkumu byla stanovena mezinárodní referenční úroveň na 475 bodů, které by žáci minimálně měli dosáhnout. Při nižším počtu bodů bylo u žáků čtení považováno za obtížné. Pokud byl výsledek pod 400 bodů, žáci nevykazovali žádnou čtenářskou dovednost. Žáci nesvedli vyvodit zápletku textu a nalézt potřebné informace, jež byly pouze naznačeny, ne přímo řečeny. (Baidak a kol., 2011, s. 23-24)

Obr. 2 Podíl žáků čtvrtého ročníků v %, kteří mají obtíže se čtením pro rok 2006 (Baidak a kol., 2011, s. 25)

Téměř 5 % tvoří v zemích EU žáci bez základních čtenářských dovedností. Nejvíce žáků se silnými potížemi ve čtení bylo v Rumunsku, procentuálně vyjádřeno - 16 % žáků. K dalším zemím s výraznými problémy v četbě patří Belgie, Španělsko, Polsko, Island a Norsko. (Baidak a kol., 2011, s. 24-25)

2.3.1.2 Výsledky výzkumu PIRLS 2011

Tohoto výzkumu z roku 2011 se zúčastnili žáci 4. ročníku ze 45 zemí, v České republice konkrétně 4 500 žáků a 500 učitelů ze 177 základních škol včetně jejich ředitelů. Zjišťovala se úroveň čtenářské gramotnosti, matematiky a přírodovědy u stejných žáků. Nejvyššího hodnocení dosáhla Čína, Rusko, Finsko, Singapur. Žáci České republiky dosáhli nadprůměrných výsledků, a to 545 bodů.

Prezentace výsledků:

účel čtení - literární

- informační

postup porozumění - vyhledávání informací

- interpretace textu

Nejvíce se českým žákům dařilo ve vyhledávání informací.

2.3.1.3 Porovnání výsledků České republiky roku 2001 a 2011

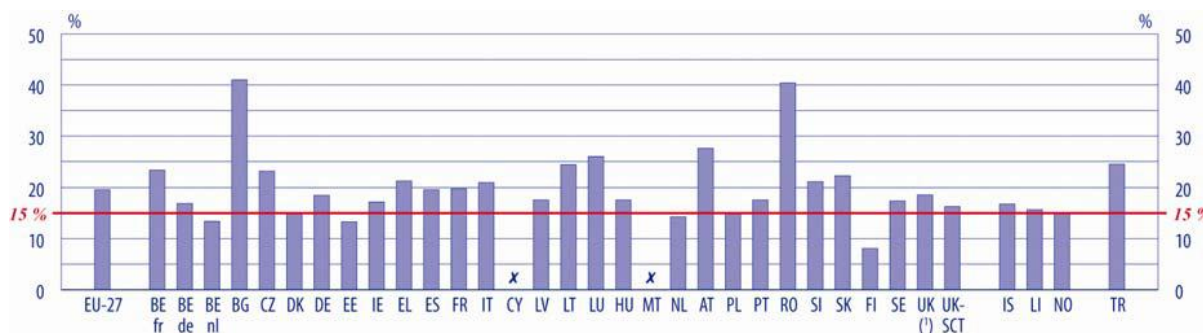
Největší zlepšení žáků od roku 2001 lze pozorovat v interpretaci textu - navýšení o 12 bodů, zatímco ve vyhledávání informací neproběhly žádné změny. Vysoká úroveň žáků se zvýšila z 45 % na 50 % a střední úroveň vzrostla o 4 %, tudíž na 87 % žáků. (ČŠI, 2012)

2.3.2 Výsledky výzkumů PISA 2009–2012

V této části krátce popisují výsledky výzkumu PISA. Nejprve se zaměřím na rok 2009, následně na rok 2012.

2.3.2.1 PISA 2009

V roce 2009 se prokázaly obtíže při četbě v EU-27 u 19,6 % žáků, a proto se členské státy rozhodly snížit počet žáků s obtížemi při četbě do roku 2020 pod 15 %. Finsko prokázalo v tomto výzkumu nejvyšší čtenářskou úroveň, zatímco Bulharsko a Rumunsko vlivem nepříhodného prostředí mají nejnižší úroveň čtenářské dovednosti žáků. (Baidak a kol., 2011, s. 22) Česká republika má 23 % žáků, kteří mají potíže využívat čtení jako nástroj pro učení.

Obr. 3 Patnáctiletí žáci s obtížemi ve čtení v % (Baidak a kol, 2011, s. 21)

2.3.2.2 PISA 2012

Posledního konaného výzkumu se zúčastnilo 64 zemí včetně ČR. Hlavní testovací oblastí se stala matematická gramotnost.

Tab. 1 Čtenářská gramotnost ČR 2000 - 2012 (Palečková, Tomášek a kol., 2013, s. 40)

Čtenářská gramotnost	Průměrný výsledek				
	2000	2003	2006	2009	2012
Základní školy	474	469	457	449	470
Víceletá gymnázia	592	593	609	587	593
Čtyřletá gymnázia	582	584	603	581	568
SOŠ a SOU s maturitou	525	517	522	502	506
SOŠ a SOU bez maturity	436	433	386	414	424
Speciální školy	268	300	314	338	346
Česká republika	492	489	483	478	493

V tabulce lze porovnat výsledky 15letých žáků, kteří navštěvují odlišné druhy škol od roku 2000 do roku 2012. Od roku 2000 nastal na všech školách pokles úrovně čtenářské gramotnosti. Poslední průzkum však ukázal, že žáci zvyšují svoji kvalifikovanost. Žáci základní školy se od roku 2009 zlepšili o 21 bodů, dosáhli opět úrovně z roku 2000. Kromě čtyřletých gymnázií můžeme sledovat zvýšení čtenářské gramotnosti ve všech druhích škol, přesto jsou ale výsledky hodnoceny jako průměrné. (Palečková, Tomášek a kol. 2013, s. 40)

3. FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ ČTENÁŘSKÝ VÝKON

Mezinárodní výzkumy studují příčiny, které ovlivňují čtenářskou dovednost. Zkoumají jednotlivé žáky a jejich rodiny, učitelé a školy a v neposlední řadě i vzdělávací systémy.

3.1 Charakteristika žáků

Výsledky výzkumu PISA dokázaly, že domácí a rodinné zázemí má velký vliv na čtenářskou dovednost žáků. Podle PIRLS je důležité nejvyšší dosažené vzdělání a současné zaměstnání rodičů. Jestliže rodiče patří k méně vzdělaným a nejsou sociálně a ekonomicky zabezpečeni, mají jejich děti ve většině případů potíže se čtením. Výsledky mezinárodních výzkumů ukázaly, že dívky mají lepší výsledky ve čtení než chlapci. Odlišují se jak v druhu, tak i v pravidelnosti četby. Chlapci častěji podléhají riziku obtíží se čtením. V Evropské unii (dále EU) mělo 18 % dívek problémy se čtením, zatímco chlapců bylo až 22 %. Nejvýraznější rozdíl mezi chlapci a dívkami byl v Litvě a Lotyšsku. Ve Španělsku, Itálii, Lucembursku a Maďarsku nebyly žádné rozpoznatelné rozdíly mezi pohlavím. Větší rozdíly mezi pohlavími se objevily až při výzkumu PISA. (Baidak a kol., 2011, s. 26)

Generová mezera se v jednotlivých zemích významně odlišuje, což vypovídá o tom, že dívky a chlapci nemají vrozené studijní výhody, jsou převážně získané, ovlivněné sociálním prostředím. Žáci mohou svoji čtenářskou dovednost sami ovlivnit. Pokud se budou pravidelně a aktivně věnovat četbě, zlepší se jejich úroveň čtenářské dovednosti a mohou tak vyrovnat rozdíly v sociálním prostředí. (Baidak a kol., 2011, s. 27)

3.2 Charakteristika škol

Za důležité faktory považujeme velikost školy, školní klima, umístění školy a její zdroje. Kvalita školy často rozhoduje o kvalitě učení. Ve 12 státech lze pozorovat zásadní rozdíl výsledků žáků, který je zapříčiněn úrovní školy.

Podle výzkumů PIRLS a PISA má na úrovni četby žáků větší podíl kvalita školy, její sociální, ekonomické a kulturní postavení, než sociálně–ekonomické zázemí jednotlivých žáků. (Baidak a kol., 2011, s. 28)

3.3 Charakteristika vzdělávacích systémů

Mezinárodní výzkumy jsou prováděny pro srovnání žákovských výsledků. Podle výzkumu PISA 2009 je však rozdíl ve čtení mezi evropskými státy 10,6 %, zatímco mezi školami 37,3 % a ve škole 52,1 %. Kulturní rozdíly v zemích neovlivňují výzkum tolik jako sociální zabezpečení dítěte. Zlepšení výsledků čtenářských dovedností v zemích s reformou vzdělávacích systémů zapříčinilo obvykle několik faktorů: navýšení hodin výuky a zvýšená motivace žáků a učitelů. V zemích se zaváděla nová kurikula se zaměřením na základní schopnosti, využívaly se nové výukové materiály, vzdělávali se učitelé a podporovali se silně znevýhodnění žáci.

Mezinárodní výzkumy upřednostňují individuální a školní faktory, hodnotí kvalitativní údaje o vzdělávacích systémech tak, aby zjistily hlavní příčiny, které mají vliv na čtenářskou dovednost, případně poukázaly na lepší postupy. (Baidak a kol., 2011, s. 29-30)

4. OBORY SOUVISEJÍCÍ S KNIHOVNICTVÍM A UČITELSTVÍM

V tomto tématu vysvětlují nejen pojmy týkající se čtenáře a uživatele, ale také objasňují obor bibliopedagogiku a biblioterapii. Nastíním jejich historii a využití.

4.1 Pedagogika čtenáře

Je nutné odlišovat dva pojmy. Buď se žák zabývá krásnou literaturou a nazývá se tak čtenářem, nebo studuje především odbornou literaturu a je tedy uživatelem. Toto rozlišení nelze považovat za zcela přesné, neboť důležitější je účel četby než typ literatury. Jestliže je publikace využívána ke studiu, výzkumům, ke splnění pracovních úkolů, označujeme osobu uživatelem. Pokud je literatura určena k zábavě a relaxaci, subjekt je čtenářem. (Vášová, 1995, s. 100)

4.1.1 Předmět pedagogiky čtenáře

Nároky na úroveň vzdělání stoupají, a proto člověku nestačí poznatky nabyté na základní, střední a vysoké škole, ale musí se celý život vzdělávat, prohlubovat své znalosti a zkušenosti, učit se novým metodám ve svém oboru.

Informační instituce, v tomto případě knihovny, hrají v mimoškolním vzdělání čím dál významnější roli. Pracovníci knihovny by měli být vzděláni v oboru pedagogiky a pedagogické psychologie, aby svedli poradit žákům i dospělým, jak nově získané informace nejlépe a nejefektivněji v životě využít. Měli by čtenáře i uživatele naučit, jak kdykoliv samostatně informace vyhledávat v literatuře v každé situaci a věku. Tyto schopnosti může pomoci vytvořit bibliopedagogika při školní i mimoškolní výchově čtenáře. (Vášová, 1995, s. 5-6) Kvůli těmto úkolům jsou na knihovníka kladeny požadavky k znalostem základních vyučovacích metod, didaktických zásad a zásad duševní hygieny. Tyto dovednosti využije i při sebevzdělávání, zaučování a doškolení zaměstnanců knihoven. (Vášová, 1995, s. 100-101)

4.2 Výchova a vzdělávání lidí knihovníky

Jak již bylo řečeno, knihovník má mnoho společného s prací vyučujícího a vychovatele, neboť při jeho zaměstnání záměrně formuje tělesné i duševní vlastnosti člověka, osvojuje jeho vědomosti, schopnosti a návyky, ovlivňuje jeho pohled na společnost, rozvíjí jeho pracovní dovednosti, stanovuje mravní pravidla.

Na aplikaci pedagogických principů na dospělého člověka má vliv několik faktorů: jakého vzdělání osoba dosáhla, jaká doba uplynula od ukončení jejího studia, zda je schopná se soustředit na učení, využít nabyté zkušenosti, motivovat se k učení. (Vášová, 1995, s. 13)

Již Jan Amos Komenský zdůrazňoval vliv literatury na výchovu dětí. Upozorňoval na správný výběr knih vzhledem k věku čtenáře, znalostem a zkušenostem stávajícím i potřebným, radil osobitý přístup ke každému a jak nejefektivněji pracovat s knihou. Důležitá je názornost pomůcek, jež může pomoci k přesnému pochopení učiva. Mohou to být různé návody k používání katalogů, vzory k vyplnění formulářů, audiovizuální pomůcky, mluvené ukázky literárních žánrů, úryvky děl autorů, výstavy knih. (Vášová, 1995, s. 27)

4.3 Bibliopedagogika

Pracovník knihovny vychovává četbou a k četbě, musí rozpoznat potřeby čtenáře, splnit jeho očekávání a poradit s výběrem publikace. Aby knihovník zvládl naplnit tato očekávání, musí znát charakter svých čtenářů, jejich zkušenosti s četbou. Vyučující musí také znát dobře své žáky, aby na ně kladl přiměřené nároky, využíval efektivní výukové metody. Přes nezadržitelný vědecký a technický pokrok mají knihy v našem národě stále svoji tradici. Aby čtenářská tradice neupadala a nebyla nahrazena hromadně sdělovacími prostředky, např. rozhlasem, televizí či počítačem, musí se dbát neustále na výchovu k četbě ve školním, adolescentním i dospělém věku. Je nutné naučit se zásady pro efektivní působení na čtenáře. Tímto problémem se zabývá hraniční disciplína mezi knihovnictvím a pedagogikou nazývaná bibliopedagogika. (Vášová, 1995, s. 5)

4.3.1 Historie bibliopedagogiky

V knize z roku 1936 Úvod do výchovy čtenářů se poprvé setkáváme s pojmem bibliopedagogika, jeho autorem je Jaroslav Frey. V té době se neujal a znovu se objevil až v roce 1970 na 36. kongresu IFLA v Moskvě v referátu hovořícím o sjednocení znalostí pedagogiky a knihovnictví. Podrobně se tomuto pojmu věnoval v 70. letech profesor Dr. Štefan Pasiar, vedoucí katedry knihovnictví na Filosofické fakultě Komenského university v Bratislavě, který charakterizuje bibliopedagogiku takto: *„Bibliopedagogika je speciální pedagogická disciplína, která zkoumá zákonitosti výchovného působení na člověka knihou, vztahy člověka ke knize, jeho přístupy k ní, pracovní procesy s knihou a s člověkem – čtenářem. Zahrnuje celou škálu přístupů ke knize, zpřístupňování a osvojení si poznatků, vědomostí, informací o nich, myšlenek, podnětů, uměleckých zážitků, technik čtení apod. Dnes*

zahrnuje nejen studium knih, ale i studium sekundárních a dalších pramenů poznání. Jde přirozeně i o to, aby člověk uměl nejen zběžně číst, ale fakticky intenzivně studovat a s knihami i kulturně zacházet.“ (Vášová, 1995, s. 6–7)

V 80. letech se praktickým využitím bibliopedagogiky zabýval pedagog a knihovník Bohuslav Trnka. Tvrdí, že vychází z forem individuální a kolektivní práce s knihou a se čtenářem, důležitá je samostatná práce s literárními a informačními zdroji.

Nyní se spojuje bibliopedagogika s pedagogickými, psychologickými disciplínami a sociologií. Hlavním úkolem je vychovávat aktivního a uvědomělého čtenáře. (Vášová, 1995, s. 7)

4.4 Psychologie čtenáře

Psychologie čtenáře se řadí do oboru aplikované psychologie. Čtení může být pro člověka nástroj, jak uspokojit své potřeby, jak získat odpovědi na otázky. Psychologie čtenáře zkoumá především vliv literární publikace na čtenáře po jeho obsahové i formální stránce. Studuje, zda dílo psychicky ovlivňuje osobnost, mění jeho postoje, názory, duševní stav. Upřednostňuje literární četbu, která má psychologickou i estetickou funkci. V kulturně vyspělých zemích se četba knihy předpokládá za hlavní komunikační prostředek, neboť si ji čtenář může vybrat podle vlastního vkusu, může číst na jakémkoli místě, v jakékoli době, vracet se k textu. Pojetí textu závisí na čtenářově náladě, zkušenostech, znalostech, místě četby. (Vášová, 1995, s. 33)

4.4.1 Biblioterapie

Vliv četby na čtenáře způsobil, že od konce 19. století se četba začala užívat jako psychoterapeutická metoda. Čtenáři dovedou hluboce prožívat četbu knihy, a proto se lékaři začali domnívat, že by čtenářství psychicky nemocným osobám mohlo pomoci. Tato léčba se nazývá biblioterapie, setkat se s ní můžeme při léčbě psychických, nervových i dlouhodobých somatických poruch.

Biblioterapie probíhá individuálně, léčba probíhá mezi pacientem a knihovníkem. Jsou uspokojovány konkrétní potřeby nemocného, vedou se záznamy rozhovorů o četbě a chování pacienta. Při skupinové biblioterapii se sejde 8–10 pacientů, společně knihy předčítají, diskutují o díle, pocitech z něho, hodnotí literární postavy. (Vášová, 1995, s. 64)

Biblioterapie má 2 pojetí:

Širší pojetí – vliv knihy na psychicky a jinak dlouhodobě nemocné osoby, na lidi žijící mimo společnost. Dle M. A. Belajové: „*Biblioterapie je taková forma čtení nemocných, která je zapojena do okruhu metod klinicky aplikovaných v psychoterapii. V rámci rehabilitace má své místo v komplexní léčbě nemocných.*“ (Vášová, 1995, s. 61–62) Do širšího pojetí patří činnost běžné knihovny, jež poskytuje pacientům prostřednictvím četby zábavu a odreagování. Knihovník musí být v těsné spolupráci s lékařem či zdravotní sestrou, neboť výběr knih musí odpovídat nejen schopnostem čtenáře, ale také jeho tělesnému a duševnímu zdravotnímu stavu. Špatně zvolená kniha může způsobit deprese, či dokonce zhoršit fyziologický stav. Hlavní funkcí biblioterapie je uvést pacienta do duševního klidu, navodit mu pozitivní myšlení, naději na uzdravení, chuť do života. Knihovník by měl znát věk, zkušenosti, dosažené vzdělání a sociální postavení pacienta, které by mohly mít vliv na psychické působení knihy. (Vášová, 1995, s. 62)

Užší pojetí – dle definice Julie Křivinkové: „*Biblioterapie je plánované řízení četby psychicky nemocných pod dohledem lékaře za pomoci kvalifikovaného knihovníka.*“ (Vášová, 1995, s. 63) Biblioterapie je využívána při léčbě neurotiků, toxikomanů, alkoholiků. S touto metodou pracují v léčebně v Praze, v Brně, v Kroměříži a v Opavě. Knihovník v léčebnách pracuje jako terapeut, kterému ve většině případů, na rozdíl od lékaře, pacienti důvěřují, svěřují se mu s příčinami nemoci, povídají si o přečteném díle, pocitech z příběhu, názorech na hlavní hrdiny a události.

Od roku 1994 dochází k rušení knihoven v léčebných zařízeních, jež je zapříčiněno ekonomickými a personálními důvody. Např. ve Fakultní nemocnici v Ostravě je k dispozici lékařská knihovna pro studenty lékařských fakult a lékaře. Pro pacienty je zřízeno pouze knihkupectví. (*Fakultní nemocnice Ostrava*, 2009) V kroměřížské nemocnici je knihovna určena také pouze lékařům, zdravotním sestřám, studentům středních, vyšších odborných a vysokých škol. (*Kroměřížská nemocnice*, 2011)

4.4.1.1 Historie biblioterapie

Před 2. světovou válkou se biblioterapie využívala nejvíce v USA, kde byly sepsány seznamy knih vhodné pro pacienty se zdravotními potížemi. Nejčastější uplatnění měla ve vojenských nemocnicích a rehabilitačních zařízeních pro vojáky. Po válce upadla významnost této léčivé metody téměř do zapomnění, rozvíjet se začala od 60. let. (Vášová, 1995, s. 61)

II PRAKTICKÁ ČÁST

1. OBECNÍ KNIHOVNA V BÝŠTI

Pro svůj výzkum jsem si vybrala Obecní knihovnu v Býšti, nejen kvůli získanému titulu Knihovna roku 2006, ale i pro své osobní letité zkušenosti s touto knihovnou. Pro lepší nastínění situace v této knihovně nejprve popíši její historii a poté současný stav. Zároveň se zmíním o pracovní náplni knihovnice a také o některých mimoškolních akcích pro žáky.

1.1 Historie Obecní knihovny v Býšti

„Vznikla z knihovny hospodářské besedy roku 1906 založené. Dle čl. 23 prováděcích nařízení ze dne 5. listopadu 1919 měla být v každé obci do konce roku 1920 zřízena veřejná knihovna řízena knihovní radou. Proto dne 23. ledna 1921 zvolilo obecní zastupitelstvo členy do knihovní rady. Již hospodářská beseda své knihy počtem 129 předala. Knihovna umístěna jest nadále v rezervní třídě školy. Na její založení věnovala obec v tomto roce 408 Kč, v ostatních letech dle zákona 50 h z každé osoby obce.“ (Pamětní kniha Býšť 1933–1938)

První zmínka o knihovníkovi pochází z roku 1972, jenž se jmenoval Zdeněk Hlaváček. Knihy se zatím nepůjčovaly, prováděla se renovace za spolupráce základní devítileté školy a Socialistického svazu mládeže. Od roku 1974 se každou středu půjčovaly knihy. Za první rok činnosti bylo vypůjčeno z 1 400 publikací 750 knih. (Pamětní kniha 1939–1987)

1.2 Současný stav Obecní knihovny v Býšti

Nyní se knihovna nachází v přízemí budovy Obecního úřadu v Býšti, kde sídlí od roku 2003. Knihovna je otevřena dvakrát týdně, v pondělí od 8–20 hodin a ve středu od 8–18 hodin, navíc se zde pořádají mimo tuto pracovní dobu občasné večerní dílny a besedy. Rozloha knihovny je 90 m² a má bezbariérový přístup. V knihovně si mohou registrovaní uživatelé vypůjčit knihy, časopisy, puzzle, multimediální CD s výukovým programem anglického jazyka, s encyklopedií, logickými, naučnými i zábavnými hrami. K dispozici jsou dva stolní počítače s přístupem na internet. Knihovna využívá knihovnický program CLAVIUS. V této chvíli je přihlášených 483 registrovaných uživatelů, z nichž je 191 čtenářů ve věku do 15 let. Během roku 2013 knihovna zaznamenala 8 385 návštěv,

držitelé registrací si vypůjčili 25 371 publikací, z toho činilo 6 375 knížek pro děti. Obecní úřad Býšť přispěl v daném roce do finančního rozpočtu knihovny 150 000 Kč, z kterých se nakoupí 15 000 knih a 24 500 časopisů. Sekundárním finančním zdrojem jsou sponzorské dary a peníze z pořádaných besed, výstav, kroužků a kurzů. Tyto informace mi podala paní knihovnice z počítačového systému.

Knihovna funguje pod svým oficiálním logem, které si vymysleli a zvolili z mnoha variant samotní čtenáři. Knihovna má zřízené webové stránky www.byst.cz, v nichž nalezneme aktuality, rozpis konaných akcí, fotogalerii z akcí, vyhodnocení soutěží, provozní dobu, kontakty, potřebné dokumenty, ceník a katalog knih. Stránky jsou přehledné, veselé a jsou zde všechny potřebné informace.

1.3 Pracovní náplň knihovnice

Příští rok tj. 2015 to bude třicet let, co knihovnice Vendulka Valečková začala pracovat v býšťské Obecní knihovně. Vystudovala střední školu knihovnického směru. Pracovní úvazek má uzavřený na 0,6 hodin, zaměstnanecký plat jí je hrazen z ročního fondu knihovny. Knihovnice pracuje také v Krajské knihovně v Pardubicích. Jakmile čtenáři postrádají jakoukoli publikaci, ochotně vypůjčí knihu z pardubické knihovny.

Pracovní náplň knihovnice v rámci místní funkce je:

1. Provádět akvizici, katalogizaci, úpravu knihovního fondu.
2. Uskutečňovat pravidelnou údržbu fondu knihovny.
3. V souladu s knihovnickým zákonem provádět ve stanovených lhůtách revizi fondu.
4. Zodpovídat za dodržování a přiměřené čerpání finančních prostředků za nákup knihovního a časopiseckého fondu.
5. Evidovat čtenáře a návštěvníky knihovny.
6. Shromažďovat materiály o činnosti knihovny.
7. Organizovat a vykonávat kulturně-výchovnou činnost pro děti i dospělé.
8. Na prosbu uživatelů zajišťovat výpůjčky dokumentů z jiné knihovny prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby.
9. Zúčastňovat se porad, školení knihovníků, které pořádá Krajská knihovna v Pardubicích.
10. Shrnovat výsledky výkonů knihovny, zapisuje vše do statistického výkazu, jenž předkládá statistické jednotce.

Pracovní náplň knihovnice v rámci regionální funkce je:

1. Zajišťovat akvizici výměnného fondu knihovny, katalogizaci, jednotnou knihovnickou úpravu, balení.
2. Minimálně dvakrát ročně provádět pravidelnou výměnu souborů knih v knihovnách svého obvodu.
3. Poskytovat knihovnám obvodu odbornou metodickou pomoc.
4. Pomáhat a dohlížet na prováděné revize v jednotlivých knihovnách obvodu a poskytuje jim dokumenty díky meziknihovní výpůjční službě.

S pracovní náplní paní knihovnice jsem se seznámila z její pracovní smlouvy.

1.4 Přehled mimoškolních akcí pro žáky

Paní knihovnice zavedla Dětský klub Sluníčko, který nabízí dětem v předškolním věku vzdělání. Pro děti od 12 měsíců do 4 let jsou pořádány každé pondělí zpívánky, pro děti od 18 měsíců do 5 let se konají každou středu výtvarné dílny. Paní knihovnice s kolegyní vymýšlejí nápaditý program, připravují veškeré potřebné podklady pro práci. Pro děti v předškolním věku probíhají tyto akce v dopoledních hodinách v knihovně za symbolickou cenu.

Pro každou třídu základní školy je pořádána minimálně jedna beseda ročně. Probíhá každý rok Pasování prvňáčků za čtenáře ze Základní školy v Býšti i Základní školy Rokytno.

V odpoledních hodinách jsou pro děti Základní školy Eduarda Nápravníka v Býšti, čtenáře Obecní knihovny v Býšti i ostatní starší okolní občany organizovány různé zábavné a naučné aktivity. Při těchto aktivitách si za menší poplatek děti zhotoví na památku výrobek, který si mohou odnést domů. Konala se keramická dílna, proutěná dílna, velikonoční dílna, mýdlová dílna, malování triček, zdobení skla leptáním, netradiční balení dárků, malování na hedvábí, ubrousková technika, patchwork – výroba polštáře, drátovaný hrneček, batikování, malování na textil, malování na porcelán, výroba hudebních nástrojů, čarodějnická dílna, mamince z lásky – výrobky na Den matek, výroba ptačích budek, papírového akvária, náušnic, šperků z korálků, drátovaných motýlů, vánočních ozdob ze slámy.

Dobří čtenáři za odměnu mohou prožít noční přespání v knihovně při akci Noc s Andersenem a Strašidelná noc. Čtenáři mají také možnost si zasoutěžit např.: Nejhezčí velikonoční vajíčko, Výtvarná soutěž o nejkrásnější princeznu, Výtvarná soutěž pravěkých zvířat, Mladý zahrádkář – poznávání květin, semen, půdy, zeleniny, Kniha roku: 1. Beletrie pro děti, 2. Naučná literatura pro děti, 3. beletrie pro dospělé, 4. Naučná literatura pro dospělé, Jablko Býště, Nejoriginálnější karnevalová maska.

Často se v knihovně pořádají výstavy, přednášky a vyprávění z cest s ukázkami fotografií nejen pro mladé čtenáře.

Příkladem vyprávění z cest můžu uvést témata: Na čezetách do Afriky, Na mopedu k východním Slovanům, Nepál, Beseda barvy Islandu či Beseda Peru.

Velmi oblíbené jsou zde i vernisáže. Z již proběhlých akcí můžu jmenovat: Vernisáž fotek Věry Půžové a kresby Vladimíra Renčina, Vernisáž amatérské výtvarnice Jany Březinové, Vernisáž loutek Míly Hájkové, Vernisáž fotografií Pavly Novotné, Jiří Šimek – malíř, sochař, loutkař, Výstava jiřin, Květy podzimu Marie Fouskové, Výstava textilních panenek Marie Fouskové, Vernisáž obrázků Honzy Volfa, Vernisáž Jitky Pišové-Slavíkové – olejomalby, keramika, dřevěné plastiky, loutky, Fotografie Adama Píši (hudební doprovod dětí Základní školy Eduarda Nápravníka v Býšti), Enkaustika – vernisáž a ukázky.

Dále se v knihovně konají přednášky a besedy pro dospělé. Jako příklad mohu uvést témata: Metodu samouzdravování podle Medynamis – vodou ke zdraví psychoirisdagnostika (firma Medynamis o zdraví), Péči o ovocné dřeviny – přednáška člena Českého zahrádkářského svazu, Jana Smrčková – Jak si udržet zdraví, Pověsti pardubického kraje – Karla Jará, Francouzská gastronomie, Literární večer – historická próza Ludmily Vaňkové – přednáší Karla Jará, Literární večer – Vláda posledních Přemyslovců. Květiny luk a zahrad, Co se u lékaře nedozvíte – paní V. F. Kulová, Beseda o esperantu, Beseda s Avonem, Beseda s Oriflamem, Beseda pro maminky s paní Boženou Blažkovou, Tajemství stop ve sněhu, Březnový internet, Baví vás internet? – pro začátečníky, jak udělat webovou stránku, elektronická pošta Outlook, internetové knihkupectví.

Knihovna pořádá také Dny otevřených dveří, Vánoční řemeslné trhy – výstava Betlémů, ukázky lidových řemesel, možnost nákupu drobných dáreků, vánoční koncert, pouští se hromadně létající přání, organizuje Dětský den. Knihovnice je spolupořadatelem některých akcí pořádaných obcí Býšť: Mikuláš, Pohádkový les, Halloween, Putování. (Valečková, 2014)

2. PROJEKT PRO ŽÁKY 7. TŘÍDY POŘÁDANÝ V KNIHOVNĚ

2.1 Práce s textem

Celkový čas: 110 minut

Pro žáky 7. třídy Základní školy Eduarda Nápravníka v Býšti jsem připravila ve spolupráci s Obecní knihovnou Býšť projekt o Arthuru Conanu Doylovi, rozbor díla *Psa baskervillského* + řešení detektivního případu. Vyučující českého jazyka, kterou jsem poznala na předchozích povinných praxích, si ochotně vyměnila s ostatními vyučujícími hodiny, abych mohla zrealizovat čtyřhodinový projekt. V knihovně jsem měla k dispozici dvě místnosti: knihovnu a zasedací místnost s dataprojektorem.

Pomůcky:

Polštářek na otisky prstů, razítková barva, barvy na tělo, tužky, encyklopedie a slovníky s životopisem A. C. Doyle, notebook s prezentacemi (A. C. Doyle, Sherlock Holmes), dataprojektor, reproduktory, knihy: DOYLE, A. C., 1978. *Pes baskervillský*. 4. vyd. Praha: Albatros. 208 s., SKOPEČEK, J., 1965. *Baskervillský pes*. Praha: Dilia. 126 s.

K přípravě:

Evidenční karty, okopírované texty z knihy *Pes baskervillský* (s. 41–42, s. 47, s. 58–59, s. 88, 90, s. 156–157), tabulka čtení s předvídaním, pětilístek, audiokniha: DOYLE, Arthur Conan, 1962. *Pes baskervillský* [zvukový záznam na CD ve formátu MP3]. Čte Otakar Brousek, Josef Červinka, film: *Pes baskervillský*, 2000 [The Hound of the Baskervilles] [film]. Režie Rodney Gibbons. Kanada.

Stanovený čas: 8 minut

Nejdříve 18 žáků 7. třídy seznámím s nachystaným programem, poté dostanou evidenční kartu, viz Příloha č. 1, kam napíšou své jméno, vymyslí si přezdívku pro jejich detektivní kariéru a hodnost. Vysvětlím jim, jaké hodnosti existují, podle jakých pravidel se příslušným policistům a detektivům přiřazují. Po vyplnění údajů si žáci vyzkouší snímání otisků prstů na jejich evidenční kartu. Palec si obarví buď v polštářku na razítka, nebo pomalují barvami na tělo, od té nejsou papilární linie ovšem tak zřetelné.

Stanovený čas: 20 minut

Budeme se zabývat životem Arthura Conana Doylea. Žáci budou mít za úkol vyplnit požadované údaje o spisovateli na vylepenou čtvrtku na dveřích knihovny. Pro lepší orientaci a hledání skutečně důležitých informací jim napíši základní požadavky na autora na čtvrtku: datum a místo narození, datum úmrtí, manželství, počet dětí, povolání, sport, díla. Žáci mohou pracovat společně, vyhledávat ve slovnících a encyklopediích, které jim knihovnice připravila na jedno určené místo. Pokud nedohledají některé údaje, smí použít místní počítače s připojením k internetu. Jakmile doplní žáci veškeré údaje o spisovateli na připravenou čtvrtku, společně zkontrolujeme správnost dohledaných informací. V místnosti s dataprojektorem si ukážeme fotky spisovatele, řekneme si zajímavosti o autorovi, viz Příloha č. 2.

Stanovený čas: 5 minut

Žáci prozradí vše, co znají o detektivním žánru – hlavní znaky, čeští i zahraniční autoři píšící detektivní žánr, jaké znají seriály a filmy tohoto žánru.

Čeští spisovatelé: J. Škvorecký – Smutek poručíka Borůvky, E. Vachek – zakladatel české detektivky, narozen v Hradci Králové.

Zahraniční spisovatelé: Ed McBain, E. A. Poe, A. C. Doyle, Agatha Christie – Hercule Poirot, slečna Marplová. (Centrum Detektivky, 2008)

Seriály: Colombo, Monk, Sherlock Holmes, Hercule Poirot.

Stanovený čas: 10 minut

Znáte postavu Sherlocka Holmese? Jak se jmenuje jeho věrný a oddaný pomocník? Myslíte si, že tyto postavy jsou propojené s osobním životem autora?

Pustím žákům prezentaci o S. Holmesovi, viz Příloha č. 2, díky níž zjistí, že Sherlock Holmes se věnuje boxu (stejně jako spisovatel), že existoval Dr. Bell, který vystudoval edinburskou lékařskou fakultu, spolupracoval s místní policií, dělal mu asistenta sám A. C. Doyle a stali se dobrými přáteli. Na fotografiích si prohlédneme bydliště Sherlocka Holmese na Baker Street 221b v Londýně, neboť autor vymyšlené postavě přisoudil reálné místo bydliště. Upozorním je na možnost navštívit toto místo, které se stalo známým muzeem Sherlocka Holmese, poukážu na internetové stránky muzea, kde mohou být virtuálně zhlédnout.

Představím žákům knihu Pes baskervillský, kterou vydal A. C. Doyle v roce 1902. Knihu si žáci postupně prohlédnou, zároveň jim uvedu jiné možnosti, jak se s příběhem knihy

seznámit. Knihu si mohou přečíst ve formě divadelní hry, poslechnout jako audioknihu, zhlédnout ve filmové podobě. Upozorním je, že v každé verzi se najde nesrovnalost s původní knihou A. C. Doylea (př. v knize Stapleton chytá na blatech vzácného motýla, zatímco ve filmu sbírá houby).

Stanovený čas: 10 minut

Pustím žákům audioknihu Psa baskervilského (0 – 5:12 min.). Vyplní pětílístek o Sherlocku Holmesovi, viz Příloha č. 3. Od jejich vyučující vím, že tuto metodu při hodinách českého jazyka využívají, nemělo by jim tedy činit potíže pětílístek vypracovat. Po poslechu nahrávky mají tři minuty na vyplnění okopírovaného pětílístku, poté si společně přečteme několik ukázek.

Stanovený čas: 8 minut

V návaznosti na audioknihu žákům pustím filmovou ukázkou (Pes baskervillský, 2000 [The Hound of the Baskervilles] [film]. Režie Rodney Gibbons. Kanada.), díky níž se dozví o prokletí rodu Baskervillů (07:20 – 10:18 min.)

Kdo je Charles Baskervill?

Jak zahynul?

Proč Dr. Mortimere přišel za Sherlockem Holmesem?

Jak zněla pověra rodu Baskervillů?

Věříte této pověře?

Znáte nějaké pověry?

Do dvojic rozdám žákům okopírované texty z knihy Pes baskervilský. Postupně s ukázkami budeme pracovat. Nejdříve si vždy text sami potichu žáci přečtou, poté společně rozebíráme.

Stanovený čas: 10 minut

První text s. 41–42 viz Příloha č. 4

Kdo by měl důvod napsat Henrymu Baskervillovi takovýto vzkaz?

Myslíte, že to napsal spíše přítel, který se o něho bojí, nebo nepřítel, který nechce jeho přítomnost na zámku?

Měl by Henry nějaký důvod si sám napsat tento dopis?

Proč myslíte, že slovo blata je napsán ručně a k tomu tiskacími písmeny?

Co vše se dá poznat z nalepených písmen ve vzkazu? (z jakých novin písmena pochází, zájmy a vzdělání dotyčného, linie nalepených písmen – pečlivost, uspěchanost, způsob vystřížení písmen).

Stanovený čas: 6 minut

Druhý text s. 47 viz Příloha č. 5

Co jste se v textu dozvěděli nového?

Proč myslíte, že Henrymu ukradli úplně novou botu?

Má podle vás nějakou spojitost ukradená bota s pověrou rodu Baskervillů?

Je podle vás v této krádeži nějakým způsobem zapletený Henry nebo Dr. Mortimere? (Dr. Mortimere ví, v jakém hotelu je Henry ubytovaný).

Stanovený čas: 15 minut

Třetí text s. 58–59 viz Příloha č. 6

Dozvěděli jste se o nových podezřelých, kteří by mohli mít prospěch ze smrti Charlese Baskervilla?

Kdo jsou manželé Barrymorovi?

Kdo je podle vás nejpravděpodobnějším vrahem?

Vypíšeme si na čtvrtku společně seznam podezřelých a jejich motiv činu. Postupně připisujeme či odškrtnáváme podezřelé. (Dr. Mortimere – zděděné peníze, Barrymorovi – zděděné peníze, Henry – poslední následník Baskervillů, zděděné peníze, zámek, půda, pravdivá pověra o rozzuřeném psovi).

Stanovený čas: 10 minut

Přečtu žákům úryvek z knihy (s. 88, 90) viz Příloha č. 7. Žáci se seznámí s dvěma postavami tohoto příběhu, jimiž jsou Jack a Beryl Stapletonovi. Beryl se v nepřítomnosti svého „bratra“ snaží varovat Henryho před nebezpečím a prosí ho, aby se vrátil, co nejrychleji zpět do Londýna.

Kdo je slečna Stapletonová?

Mají Stapletonovi v příběhu podle vás větší roli?

Máme důvod Stapletonovi považovat za podezřelé z vraždy Charlese Baskervilla?

Pro srovnání pustím žákům filmovou ukázkou Psa Baskervillského - rok 2000, země původu: Kanada, režie: Rodney Gibbons. Jedná se o stejný moment příběhu, kde se Henry seznamuje se Stapletonovými (33:30 – 37:30 min.).

Zdá se vám nyní něco podezřelého na sourozencích Stapletonových?

Jaký by měli motiv vraždy tito dva sourozenci?

Připíšeme Stapletonovi na čtvrtku do seznamu podezřelých.

Stanovený čas: 8 minut

Text s. 156–157 viz Příloha č. 8

S tímto textem si žáci vyzkouší čtení s předvídáním. Na okopírovaném dvojlistu mají vyznačená znaménka, aby věděli, kde mají přestat číst text. Rozdám žákům okopírovanou tabulku čtení s předvídáním, viz Příloha 8. Žáci text čtou sami potichu a doplňují současně tabulku podle toho, jak si myslí, že příběh bude pokračovat, zdůvodní jejich názor a do posledního sloupečku napíší, zda jejich odhad byl správný, nebo zda se příběh ubírá jiným směrem. Po konzultaci s jejich vyučující vím, že tuto metodu by měli znát, a proto ji objasním jenom stručně. Po vypracování si přečteme několik prací.

Vraha Charlese Baskervilla žákům neprozradím. Věřím, že nevědomost skutečné pravdy by je mohla přimět k půjčení knihy, nebo alespoň ke zhlédnutí filmu či poslechu audioknihy.

2.2 Kriminální metody

Celkový čas: 45 minut

Pomůcky:

5x lampička, 20x čtvrtky velikosti A4, nůžky, notebook s prezentací (Kriminální metody, Tajná zpráva), dataprojektor, 3x počítač v knihovně s přístupem na internet, bílé papíry, nádoba s vodou, sypká skořice, čajové svíčky, ubrus, hadr, psací pera, knihy: 1. MACHUTOVÁ, M., STAVĚL, R., ŘÍZEK, T., *Kouzla kriminalistiky*. Nakladatelství: Fragment, 64 s., 2. GIFFORD, C. *Svět špionáže*. Nakladatelství: Fragment, 63 s.

Žáci se pokusí pomocí připravených důkazů vyřešit kriminální případ vraždy. Pustím žákům prezentaci s kriminálními metodami, viz Příloha č. 10, aby věděli, co vše kriminalisté mohou považovat za důkaz, co z něho mohou vyčíst.

Stanovený čas: 30 minut

Znáte nějakou metodu, kterou kriminalisté při vyšetřování používají?

Kriminalistická stopa – upozorním žáky, že stopou je prakticky vše, co kriminalisté naleznou na místě činu.

Jaké stopy mohou kriminalisté na místě činu naléznout? - Otisky prstů, kapky krve, vlas, stopy v bahně, na podlaze. Podle toho, v jakém oddělení se stopa blíže zkoumá, dostává stopa konkrétnější název (biologická, chemická, mikroskopická).

V kriminalistické odorologii žákům vysvětlím důležitou roli policejních psů. Využívají se při vyhledávání drog, unikajícího plynu z místnosti, při hledání pachatele, výměšků na místě činu př. pot.

Kriminalistická identifikace se netýká pouze osob, ale také zvířat a věcí. Využívá se při popisu pachatele při krádeži, vraždy, znásilnění nebo únosu oběti.

Žáci se pomocí programu z internetové stránky: <http://www.obrazovka.cz/zabava/identikit/identikit.html> ve čtveřicích (pěticích) pokusí vytvořit portrétní identifikaci spolužáka ze skupiny. K dispozici jsou 4 počítače s připojením na internet. Zároveň se snaží uvědomit, jakých hlavních rysů by si měl povšimnout na pachateli, aby ho dokázali podrobně identifikovat. Žáci zjistí, jak je těžké vytvořit podobu i dobře známého přítele, natož neznámého pachatele. Po splnění úkolu mi žáci vyjmenují rysy, kterých bychom si měli všimnout pro identifikaci osoby (oči – barva, velikost, tvar, umístění, vlasy – barva, délka, množství, střih, druh, nos – tvar, velikost, tvar a velikost hlavy, uši – tvar, velikost, umístění, náušnice, u mužů vousy, obočí – hustota, ústa – plnost, tvar, velikost včetně zubů, výška a odhad hmotnosti postavy, typ postavy).

Žáci si vyzkouší obkreslit své siluety obličeje. Pracují ve trojicích, jeden drží čtvrtku a svítí lampičkou, druhý obkresluje hlavu spolužáka, postupně se prostřídají. Profil obličeje si vystříhnou. Během tvoření tajných vzkazů obrysy vyvěsím na nástěnku a žáci se pokusí rozpoznat, komu který obličej patří. Tímto jsem žákům chtěla ukázat, proč policie fotí po zadržení pachatele z profilu. Na konci projektu žáci do svých siluet napíší zhodnocení této akce.

Kriminalistická trasologie se zabývá stopami v bahně, otisky špinavé podrážky na místě činu, stopy pneumatik. Objasním pojem odlitek, způsob, jak se vytváří a k čemu kriminalistům slouží.

Grafické expertízy zkoumají lidské písmo, písmo z psacích strojů, posuzují sklon písma, gramatiku, velikost písma, zda pisatel dodržuje psaní na řádku. Tato metoda může odhadnout charakter, poruchy osoby.

Pyrotechnici zasahují např. při telefonickém nahlášení výbušniny. Kriminalisté ohledávají místo činu a blízké okolí, hledají přítomnost výbušniny, pátrají po příčinách výbuchu, zajišťují preventivní opatření před výbuchem, zneškodňují výbušninu.

Kriminalistická dokumentace – všechny vyhledané stopy musí být zajištěny, zdokumentovány a vyhodnoceny. Stopy se na místě činu vyfotografují, natočí na videokameru, pořídí se zvukový záznam atd. V dokumentaci musí být uveden pachatel, jeho další trestné činy, kriminalistické metody, které si při vyšetřování užívaly, způsob provedení trestného činu, vzniklé škody.

Kriminalistická daktyloskopie – *Proč si myslíte, že jsou otisky prstů na místě činu tak důležité? Proč podezřelí a pachatelé dávají otisky prstů a policisté si je zakládají do kartotéky?* Vysvětlím jim, že nejsou dva jedinci (ani jednovaječná dvojčata), kteří by měli shodné obrazce papilárních linií. Obrazce zůstávají od narození prakticky neměnné, neexistuje způsob, který by někomu odstranil jejich otisky prstů, neboť až se kůže na prstech opět uzdraví, budou mít stejné obrazce. Otisky prstů jsou nevyvratitelným důkazem, že osoba byla na místě činu. Žáci si snímání otisků prstů zkusili na začátku tohoto projektu do jejich evidenčních karet, mohou si navzájem své otisky porovnat, uvědomit si drobné rozdíly v papilárních liniích.

Kriminalistická balistika – *Věděli byste, co si představit pod pojmem balistika? Čím se zabývá?* Kriminalisté se snaží určit typ zbraně, kterou bylo vystřeleno na základě povýstřelových zplodin, nalezené nábojnici. Určují místo, odkud bylo vystřeleno.

Fonoskopie se zabývá identifikací osob podle hlasu. *Kdy si myslíte, že je tato metoda využívání nejčastěji?* Využívá se při telefonickém vydírání, vyhrožování oběti.

Jak budou kriminalisté postupovat při vyšetřování např. vraždy? – Nejdříve kriminalisté shromáždí potřebné informace, stopy a navzájem je srovnají. Vyvodí určité domněnky a formulují verzi. Určí následky, které nastanou, pokud jejich vyslovená verze je pravdivá. (Vichlenda, 2011)

Stanovený čas: 15 minut

Do kriminalistických stop patří i vzkazy. Někdy zdánlivě prázdný bílý papír může být nezvratným důkazem v případě. Ukážu žákům, jak napsat někomu vzkaz bez toho, aby si ho

nepovoláná osoba přečetla. Vysvětlím několik metod psaní tajného vzkazu na prezentaci, viz Příloha č. 11, následně si je žáci sami zkusí vytvořit.

V prvním typu písma se text napíše octem, mlékem či citrónovou šťávou. Papír se nechá zaschnout na vzduchu, ne na topení. Pokud chceme text zviditelnit, přežehlíme ho, nebo nahřejeme svíčkou.

Na další způsob psaní tajného vzkazu využijeme jedlou sodu, kterou smícháme se lžící vody. Text na papíru necháme zaschnout. Na zviditelnění text přetřeme obarvenou vodou potravinářským barvivem.

Nejjednodušší metodou je zcela namočit jeden papír, který přiložíme na druhý suchý papír. Na svrchní mokrý papír napíšeme perem tajný vzkaz, ten poté můžeme vyhodit. Spodní papír necháme uschnout. Pokud chceme zobrazit text, musíme papír namočit, nejlépe se písmo zobrazí proti světlu.

Další známou metodou je navoskovat svíčkou jeden papír, který se přiloží povoskovanou stranou na druhý papír. Na povoskovaný papír se napíše vzkaz perem, pro zobrazení vzkazu posypeme druhý papír instantní kávou, skořicí, sladkou paprikou.

Na poslední metodu použijeme citrónovou šťávu či ocet, kterými se napíše na papír tajný vzkaz. Pro zobrazení po zaschnutí text přemalujeme voskovou pastelkou. (Páchlová, 2010)

Žáci si vyzkouší třetí metodu, při které přikládají mokrý papír k suchému a čtvrtou metodu pomocí vosku svíčky. V zasedací místnosti na stole s ubrusem jsou připravené bílé papíry, nádobka s vodou, čajové svíčky, psací pera. Každý žák si vyzkouší jednu z metod.

2.3 Detektivní případ

Celkový čas: 90 minut

Po seznámení žáků s kriminalistickými metodami a rozšifrováním tajných zpráv se žáci pokusí vyřešit případ vraždy zlatníka v hotelu. Po konzultaci s vyučující se žáci rozdělí do dvou skupin - na chlapce a dívky, což by mohlo vést k větší motivaci dopracovat se ke správnému vyřešení případu. Jednu skupinu povedu já, druhou skupinu jejich vyučující, jež bude se všemi disciplínami a úkoly obeznámena.

První úkol budou plnit chlapci, mezitím dívkám pustím filmové zpracování Psa baskervillského. Jakmile chlapci přejdou k druhému stanovišti, půjdou řešit případ i dívky. Poté, co chlapci vyřeší celkový úkol, pustím jim také tento film.

Pomůcky:

Korková nástěnka + špendlíky, 4 levé boty různých velikostí, sádrový prášek, jemný štětec, izolepa, černý papír, sypká skořice, nádoba s vodou, hadr, ubrus, šátky, kniha: Brožek, L., 2003. Záhady pro detektivy začátečníky. 1. vyd. Nakladatelství Portál. 125 s. ISBN 80-7178-652-7.

K přípravě:

Otisk boty do nádoby s pískem, sádrový odlitek otisku boty, 2 skleničky s otisky prstů, 4 tajné vzkazy – metody využití vosku a namočeného papíru, návštěvní kniha, cestovní kufr: oblečení velikosti S, XL, boty velikosti 37, 38, sáček s krátkými hnědými vlasy (zajištěny z kadeřnictví), sáček se světlými psími chlupy, kartotéka šesti podezřelých, vysvětlení k indiciím, 19x diplom, 19x zalaminovaná záložka čtenářské gramotnosti.

Stanovený čas: 5 minut

Přečtu žákům známé okolnosti vraždy předtím, než případ začnou řešit: *Inspektor Perner pečlivě naslouchal výpovědi majitele malého hotýlku. „Manželé Bosovi se u nás ubytovali včera. Byli to naši jediní hosté, proto jsem jim mohl dát nejlepší pokoj s balkonem. Když jsem do jejich pokoje ráno nesl snídani, našel jsem pana Bosa zavražděného a zlato bylo také pryč. Paní Bosová záhadně zmizela. V pokoji zbyl jen jejich cestovní kufr.* (Brožek, 2003, s. 88)

Odvedu žáky k nástěnce s podezřelými pachateli a odůvodním, proč právě oni jsou zařazeni mezi podezřelé, viz Příloha č. 14.

Kryštof Konečný – majitel hotelu, věděl, že pan Bos převáží větší množství zlata.

Karolína Bosová – manželka zavražděného, zmizela z místa činu.

Sofie Záhorská – údajná milenka zavražděného, vražda ze žárlivosti.

Cyril Netykavka – pracoval se zavražděným ve zlatnictví, byl momentálně ve finanční tísní, věděl o přepravě zlata.

Petr Lojza – studoval se zavražděným na stejné základní škole, pan Bos ho šikanoval, pomlouval, a proto si k němu pan Lojza vybuřoval nenávist. Slíbil, že se mu jednou pomstí.

Jaromír Paskvil – známý hotelový lupič, kterého se policie snaží dopadnout už několik let.

(Pachlová, 2011)

Žáci dostanou pět indicií k tomu, aby dokázali odhalit pachatele vraždy a krádeže. Některé indicie si musí nejdříve zasloužit splněním úkolu.

Stanovený čas: 7 minut

1. stopa

Žáci musí rozluštit dva záhadné případy, proč se konkrétní situace udála. Pokládají vyučujícímu zjišťovací otázky, na které může vyučující odpovídat pouze ano/ne. Pokud bude záhada pro žáky příliš obtížná, může jim napovědět.

1. Úvodní příběh:

„Muž jede vlakem. Když v tom vjede vlak do tunelu, muž spáchá sebevraždu, zastřelí se..“

Vysvětlení:

“Muž se vrací z nemocnice, tam ho operovali, protože byl slepý. Když vychází z nemocnice, je uzdraven a normálně vidí. Jede vlakem domů, jenže ten zajede do tunelu, kde je tma. Muž propadne depresi a myslí si, že zase oslepl. Proto spáchá sebevraždu a zastřelí se.“

(Honza198, 2012)

2. Úvodní příběh:

„Jeníček a Mařenka bydlí v domečku. Někdo jim rozbije okno a oni umřou. Proč?“

Vysvětlení:

„Jeníček a Mařenka jsou ryby, které vlastní Pepíček. Ten si hrál se svým starším bráchou v pokoji (házeli si tatínkovým těžítkem) a rozbili akvárium.“ (XZ, 2006.)

Po rozluštění případů dostanou žáci návštěvní knihu. Zde je zapsán pan Bos s manželkou. Žáci by si měli povšimnout, že slova s manželkou jsou napsána jiným rukopisem. *Která kriminalistická metoda se zabývá zkoumáním rukopisu? (grafologie)* V knize našli výpověď majitele hotelu: Inspektor zjistil, že v knize hostů u včerejšího data byl zapsán Hynek Bos, den nástupu 5. 6. - 6. 6., s manželkou. Slovo s manželkou bylo napsáno jiným písmem než ostatní text. „Pan Bos zapsal nejprve pouze sebe,“ vysvětloval hoteliér. „Teprve když jsem ho požádal, zda bych návštěvní knihu směl doplnit, dovolil mi dopsat svou manželku.“ (Brožek, 2003, s. 88)

Zda hoteliérový výpověď žáci věří, je pouze na nich.

Stanovený čas: 8 minut

2. stopa

V zasedací místnosti si žáci zahrají hru VRAH A DETEKTIV. Žáci se postaví do jedné řady a připravenými šátky si zaváží oči. Nejdříve se dotykem na rameno označí detektiv, poté vrah, ostatní žáci jsou občané městečka. Po rozdělení rolí začnou občané se zavázanýma očima chodit po místnosti, koho vrah zmáčkne za rameno, ten je zmražen a nesmí se pohnout. Úkolem vraha je vyřadit co nejvíce občanů. Jakmile o mrtvého občana živý občan zavádí, zakřičí: MRTVOLA, detektiv stojí mezitím se zavázanýma očima na jednom místě. Po tomto signálu vyučující dovolí všem žákům sundat šátky z očí a na scénu vchází detektiv. Může žákům klást jakékoliv otázky. Občané musí mluvit pravdu, vrah smí lhát. Detektiv má pouze jeden pokus na určení vraha. (Somitko, 2008) Pokud určí vraha správně, žáci dostanou další indicii k řešení případu vraždy – kufr.

V kufru jsou umístěny dvojce lodičky velikosti 37, 38, kalhoty velikosti M, šaty velikosti XL, sportovní triko velikosti S, kraťasy velikosti M. Pokud budou žáci správně hledat, naleznou v kufru výpověď paní Bosové (manželky): *Paní Bosovou lehce našli v Praze 5. Za několik hodin byla v inspektorově kanceláři a s pláčem vypovídala: „Nikdy jsem s mužem na jeho obchodní cesty nejezdila. Sousedé mohou dosvědčit, že jsem v posledním týdnu z Prahy vůbec nikam neodjela.“*

„Možná pan Bos cestoval s jinou ženou. Proto ji nezapsal do knihy hostů ihned. Máte nějaké podezření?“ zeptal se inspektor. „Nevěřím, že by manžel měl jinou ženu,“ odporovala paní Bosová a znovu se rozplakala. „promiňte prosím,“ omlouval se inspektor. „Ale ty věci v kufru určitě patřily nějaké ženě.“ „Nikdy předtím jsem je neviděla,“ řekla paní Bosová a přitom prohrabávala kufr. „Moje to rozhodně není. Střevíce jsou nejméně o dvě čísla menší, než nosím já, šaty by na mně visely a naopak do kalhot bych se vůbec nevešla. Ty by tak mohla nosit sekretářka mého muže, ta má malou nohu. Tyto moje informace vám asi nebudou při pátrání moc prospěšné.“ (Brožek, 2003, s. 88)

Stanovený čas: 15 minut

3. stopa

V zasedací místnosti si žáci zahrají hru MRKACÍ VRAH. Sednou do kruhu na polštáře umístěné na zemi, zavrou oči a vyučující zmáčknutím ramene určí jednoho vraha, ostatní žáci o jeho identitě nesmí vědět. Vrah zabíjí tak, že na někoho mrkne zřetelně pravým okem, jakmile se mu žák podívá do očí. Pokud je žák připraven o život, vstane a opustí kruh.

Jestliže někdo z kruhu vypátrá vraha, zvedne ruku, čímž dá najevo, že zná vraha. Ve hře pokračuje, musí být opatrný, aby se nepodíval vrahovi do očí a nebyl zabit. Hra skončí, pokud znají všichni v kruhu správného vraha, nebo pokud vrah vyhraje a zabije všechny hráče. (Kuba, 2006)

V případě, že dobro zvítězí nad zlem, obdrží žáci další indicii – 2 tajné vzkazy. Na stole je připravena nádoba s vodou a sypká skořice. Žáci si již zkoušeli vytvořit tajný vzkaz, nyní se ho pokusí rozluštit. Musí správně rozeznat, který ze vzkazů ponořit do vody, který posypat skořicí pro zobrazení textu, jinak přijdou o nápovědu, kde mají hledat další usvědčující důkaz. Vzkaz: Důkaz najdete v Doylevě památce.

Po rozluštění vzkazu by žáci měli v knihovně najít v jedné z knih A. C. Doylea dva sáčky. V jednom sáčku jsou umístěné krátké hnědé vlasy, v druhém sáčku je několik psích chlupů zlatého labradora. Žáci odliší psí chlupy od lidských vlasů.

Co kriminalisté mohou zjistit z nalezeného vlasu na místě činu?- zda je lidský, jakou má barvu, z jaké části těla pochází, provede se DNA analýza, zjistí se krevní skupina. Zjištěné informace se mohou porovnat s údaji podezřelého. Vlas se zajišťuje rukou, ne kovovým nástrojem, umisťuje se do papírových obálek. (Vichlenda, 2011)

Díky tomuto důkazu mohou vyřadit ze seznamu podezřelých všechny, kteří nemají krátké hnědé vlasy.

Stanovený čas: 30 minut

4. stopa

Žáci se přesunou z knihovny do zasedací místnosti, kde si zahrají hru: MĚSTEČKO PALERMO. Posadí se do kruhu na polštářky umístěné na zemi. Vyučující se stává vypravěčem. Nejdříve všichni žáci skloní hlavy, zavřou oči a vypravěč určí dva vrahy a jednoho detektiva, o kterých nesmí mít ostatní tušení. Vypravěč nechá probudit vrahy, aby se vzájemně poznali, zároveň opatrně posunkem ruky po společné domluvě zabijí prvního občana. Poté vypravěč nechá vrahy usnout a probouzí detektiva, který posunkem ruky ukáže na domnělého vraha. Vypravěč mu jeho tvrzení buď potvrdí, nebo vyvrátí, pravdu si nechává detektiv pouze pro sebe.

První probuzení – vypravěč říká: „*V dnešních novinách vyšel palcový titulek, X byl zastřelen ve svém bytě, policie je bezradná.*“ (Kačer, 2006) Jmenovaný žák ve hře již nepokračuje, vystoupí z kruhu. Ostatní žáci (včetně utajených vrahů a detektiva) začnou diskutovat, kdo je vrahem, měl by uvést důvod jeho nařčení. Jakmile se shodnou na jednom

jméně, přechází se k soudu, vznesse se obžaloba a obviněný se může hájit. Nastává hlasování, zda je občan vinen. Pokud hlasuje více jak polovina občanů, obviněný je popraven a pro něj hra končí. Vypravěč prozradí, jestli popravili skutečně vraha nebo nevinného. Pokud hlasovalo méně jak polovina občanů pro jeho vinu, hra pokračuje dál bez popravení.

Druhé probuzení – vypravěč probudí vrahy, kteří se shodnou na jedné oběti, kterou zabijí. Probudí detektiva, který ukáže na domnělého vraha, vypravěč mu opět tvrzení buď potvrdí, nebo vyvrátí. Probudí se celé městečko a vypravěč oznámí zavražděného občana, ostatní občané začnou diskutovat, kdo je vrahem. Detektiv se může před občany prozradit, může určit vraha, ale riskuje tím v dalším kole smrt, neboť vrahové se ho pokusí zbavit. Může to být ale pouhý občan, ba dokonce vrah, který lže, chce zamotat hru, nebo zneškodnit dotyčného občana. Proběhne obvinění, soud, hájení obviněného a rozsudek. Vypravěč oznámí, koho občané popravili. Vrazi i občané při soudu mohou nezáměrně popravít detektiva a občané si musí poradit se svoji záchranou sami. Hra končí, pokud občané popraví oba vrahy, nebo pokud vrazi vyvraždí městečko. (Kačer, 2006)

Jakmile žáci dopadnou vrahy, přesunou se ke stopě č. 4 v knihovně, kde objeví otisk boty a odlitek boty z místa činu. Na stanovišti mají k dispozici 4 levé boty velikosti 41, 42, 43, 44. Žáci posoudí, zda je to skutečně odlitek tohoto otisku boty a určí, jaké botě tento otisk patří (bota velikosti 43). Na botách je napsána velikost boty, mohou tedy vyřadit dalšího podezřelého (milénku).

Jak se říká kriminalistické metodě, která zkoumá stopu nohou, obuvi a dopravních prostředků? – trasologie. (Vichlenda, 2011)

Stanovený čas: 10 minut

5. stopa

Žáci dostanou za úkol vyhledat alespoň 5 děl od Arthura Conana Doylea (historické romány a povídky, dětská literatura, poezie, literatura faktu, divadelní hry, příběhy Sherlocka Holmese). Jako poslední indicii obdrží žáci nalezené otisky prstů na skleničce z místa činu. Na skleničce se nachází otisky pěti prstů jedné ruky, žáci si mohou vyzkoušet metodu snímání otisků prstů. Nejdříve se otisk prstu posype sádrovým práškem a jemným štětcem přebytek z otisku odstraní. Kusem ustřížené izolepy se poprášený otisk přelepí a nalepí na černý papír. Bílý otisk by měl být dobře viditelný. (Pachlová, 2011)

Jak se nazývá odborně metoda zabývající se snímáním otisků prstů? – daktyloskopie.

Proč jsou otisky prstů z místa činu nevyvratitelným důkazem? – nejsou na světě dva jedinci, kteří by měli shodné obrazce papilárních linií, dokonce ani jednovaječná dvojčata. Obrazce papilárních linií zůstávají po celý život relativně neměnné a neodstranitelné. (Vichlenda, 2011)

Žáci porovnají otisky prstů s kartotékami dvou zbylých podezřelých, neboť ostatní ze seznamu na základě důkazů vyřadili (otisky prstů patří majiteli hotelu). Inspiraci pro detektivní případ jsem našla na internetových stránkách: http://wiki.rvp.cz/Knihovna/Tvorive_pokusohrani/.

2.3.1 Shrnutí celého případu se žáky

Na shrnutí celého případu si vymezují čas pěti minut. Žáci v této době vysvětlí na základě souvislosti první dva důkazy:

Knihy hostů – výpověď hoteliéra nebyla pravdivá. Po vraždě pana Bose připsal k jeho jménu: s manželkou, aby podezření padlo na ni.

Kufr nalezený na místě činu – do pokoje ho dodal po vraždě hoteliér, aby existoval usvědčující důkaz o přítomnosti ženy. Ve spěchu do kufru vložil oděv a boty různé velikosti.

Manželka měla potvrzené alibi, tudíž byla z okruhu podezřelých vyřazena jako první. Vzhledem k různým velikostem ošacení a důkazu o velikosti boty pachatele byla vyřazena i milenka. Vlasy prozradily, že pachatel musí být hnědovlasý, pan Lojza a pan Netykavka tedy také zlatníka nezavraždili. Zbývali dva hlavní podezřelí - pan Paskvil, pan Konečný. Díky totožným otiskům prstů na místě činu, snadnému přístupu ke knize hostů a do pokojů hostů byl usvědčen z vraždy a krádeže pan Konečný.

Prozradím žákům motiv zločinu: Hotel pana Konečného nyní příliš neprosperoval a velmi se zadlužil. Pan Bos byl jeho pravidelný návštěvník. Věděl, že se u něho ubytovává pokaždé, když převáží zlato do druhé pobočky za hranicemi. Chtěl ukrást zlato, když pan Bos právě večeřel v místní restauraci. Podezření by padlo na známého hotelového lupiče (pana Paskvila). Pan Bos si ovšem nebyl jistý, zda zavřel balkónové dveře, kvůli zlatu se do pokoje okamžitě vrátil, aby se přesvědčil o jejich zavření. Nachytil pana Konečného při krádeži, ten zpanikařil a pana Bose zabil. Jelikož se nějaký čas už znali, věděl, že je pan Bos ženatý. Sehnal z místní prádelny dámské oblečení, z čistírny bot dva páry bot a dodal na místo činu v noci kufr. Do návštěvní knihy dopsal přítomnost manželky. Netušil, že paní Bosová bude mít tak dobré alibi, že nastraženými důkazy se spíše usvědčí.

Rozdám žákům diplomy, viz Příloha č. 12 za jejich snahu, odhodlání a logické uvažování.

2.3.2 Záložka čtenářské gramotnosti

Každý žák obdrží záložku čtenářské gramotnosti, viz Příloha č. 13, která by jim mohla pomoci při četbě. Společně si rozebereme, jednotlivé body, aby si žáci uvědomili, že to nejsou těžké pojmy, ale vše, co si vyzkoušeli v projektu. Na záložce je internetová adresa www.sotkoviny.cz, kterou vyhledám v notebooku, aby ji žáci viděli na plátně, a prohlédneme si jednotlivé odkazy. Žáci si na internetové stránce mohou zasoutěžit, vyluštit kvízy, zahrát hry, naučit, jak být hravě spisovatelem hororů, pohádek, básniček, cestopisů, přáníček. Najdou zde rady pro vytvoření vlastního časopisu, např. jak napsat komentář, rozhovor, recenzi, jak vytvořit komiks, poutavou reklamu či reportáž. Oddíl knihovničky by mohl být žákům také prospěšný, neboť sem píše ostatní žáci své zkušenosti s přečtenými knihami. Jsou zde umístěny odkazy na užitečné webové stránky s audionahrávkami, videoukázkami a fotkami z akcí pořádané školami. Pracovat s touto webovou stránkou mohou žáci i bez registrace. Na tyto úkony jsem si vyčlenila čas 10 minut.

Oddíly na záložce uvedené v praxi se žáky během projektu:

Předvídej – žáci si zkusili čtení s předvídáním s textem z knihy *Pes baskervillský*. Zjistili, že předvídat budoucí děj může být zábavné, motivující, trénují logické myšlení.

Pokládej si otázky – žáci se učili pokládat otázky Proč? Kdy? Kde? Jak? během vraždy Charlese Baskervilla, i během řešení detektivního případu. Bez těchto otázek by nemohli předvídat.

Hledej souvislosti – ve druhém rozebíraném textu s. 47 se žáci snažili vypátrat důvod, proč by někdo kradl Henrymu boty, jmenovali vlastní zkušenosti jako např. nepořádnost, pachová stopa pro psa, krádež personálem hotelu.

Když něčemu nerozumíš, postarej se o nápravu – s. 156 žáci neznali význam slova *tenata*, ten jsem jim neprozradila, pouze napověděla, že jsou právě v knihovně, kde si ve slovníku mohou význam slova snadno vyhledat.

Představuj si – jakmile se žáci dozvěděli o prokletí rodu Baskervillů, chtěla jsem, aby mi prozradili, jak si představují psa Baskervillského.

Vyber, co je důležité – tento bod jsme si procvičili hned na začátku, kdy žáci měli vyhledávat ve slovnících, encyklopediích a na internetu základní informace o Arthuru Conanu Doylovi. Co se týče práce s textem, po samostatném přečtení ukázek jsem se zeptala, co se dozvěděli

nového. Správně ihned jmenovali novou postavu a důvod jejich zařazení do podezřelých. (Whitcroft, 2012)

2.4 Sebereflexe

Podle přípravy vycházela beseda v obecní knihovně na 260 minut. S vyučující českého jazyka 7. třídy jsme se dohodly, že pojmem tuto besedu jako celodopolední projekt. Od půl osmé jsme s paní knihovnicí v knihovně vše potřebné připravily a v osm hodin podle předešlé domluvy přišli žáci s vyučující do knihovny. Žáci si měli donést z domu psací potřeby a šátky. Seznámila jsem žáky s připraveným programem, provedla je po místnostech a vysvětlila jim hlavní důvod setkání v knihovně.

Rozebírání literární části vycházelo podle časového harmonogramu. Při vyhledávání informací o spisovateli Arthuru Conanu Doylovi utvořili žáci několik skupin, sami si určili zapisovatele zjištěných informací a bez problémů spolupracovali. Neuměli příliš využívat encyklopedie a slovníky spisovatelů. Raději vyhledávali informace na počítači s připojením k internetu. Paní knihovnice jim usnadnila práci, neboť veškeré knihy připravila na jedno místo. Po instruktáži knihovnice, jak vyhledávat ve slovníku, si poradili i s těmito zdroji.

Žáci vyplňovali pětilístek o Sherlocku Holmesovi na základě poslechu audioknihy *Pes baskervillský*. Několik vypracovaných pětilístků přečetli a jsem přesvědčena, že tato metoda je bavila, nečinila jim žádné potíže. Poslech nebyl natolik dlouhý, aby se jim podařilo podrobněji charakterizovat postavu, a proto jsem jim usnadnila vyplňování. Každý žák Sherlocka Holmese znal, mohli tedy doplnit některé údaje i z předešlých znalostí. Jestliže bych měla srovnávat poutavost audioknihy s filmem, více je oslovila filmová verze, která ovšem z hereckých výkonů hodně napovídala o vrahovi, upírala tak žákům potřebný rozvoj logického uvažování. Pro srovnání jsem žákům přečetla úryvek z knihy, kde se Henry seznamuje s Jackem Stapletonem. Žáci nezapsali do seznamu podezřelých Jacka, nýbrž jeho „sestru“, která vyhrožovala Henrymu, aby opustil blata. Poté jsem pustila film ve stejném okamžiku, který jsem jim přečetla. Žáci usoudili, že slečna Stapletonová Henrymu nevyhrožovala, ale varovala ho před nebezpečím. Došli k závěru, že pan Stapleton se tvářil podezřele, tajemně a jeho „sestra“ z něho měla strach. Hlavním podezřelým se v ten okamžik stal Jack Stapleton.

Čtení s předvídáním žáky příliš nezaujalo. Pro pochopení jsme si hromadně přečetli první odstavec a nahlas odhadovali, jak bude děj pokračovat. Pro kontrolu jsme si přečetli druhý odstavec a zjistili, zda byl jejich úsudek správný. Jakmile pokračovali v textu a měli

zapisovat své poznámky do připravené tabulky, nebavilo je to. Po třech minutách žáci přečetli své nepříliš povedené práce a raději jsme text dodělali společně.

Při rozboru textů se žáci zapojovali do diskuze, kladli si otázky: Proč? Kdy? Kde? Jak? Logicky se snažili vydedukovat motiv pachatele vraždy Charlese Baskervilla a vydírání Henryho Baskervilla. Předvídali, jakým směrem se bude ubírat děj, ověřovali si četbou své domněnky. Řekli svůj názor, který podložili rozumnými argumenty, případně doložili textem z knihy. Učili se navzájem naslouchat, přijímat jiné názory, vhodně prosazovat své mínění, zároveň uznat své pochybení a změnit úsudek. Připravené texty žáci četli rychle, pozorně a s nadšením. Podezřelými bylo několik osob, ale nikdo knihu neznal, aby dokázal ihned označit skutečného pachatele. Předpokládám, že to byl jeden z důvodů, proč kniha žáky tolik zaujala.

Po rozebrání textů si žáci odpočali, nasvačili se a poté pokračovali v praktické části.

Nejdříve pomocí prezentace jsem žákům vysvětlila metody, které kriminalisté využívají při řešení případů. Většinu odborných názvů žáci neznali, ale po vysvětlení pojmů uznali, že metody znají z detektivních seriálů odvysílaných v televizi.

Žáky velmi upoutalo vytváření portrétu svého spolužáka na internetové stránce <http://www.obrazovka.cz/zabava/identikit/identikit.html>. Jelikož nebyl dostatek času, aby si každý vyzkoušel tento program, mohli si internetovou stránku poznamenat a doma se pokusit portrét vytvořit.

Žáci se pokusili uhodnout, komu který obrys hlavy patřil. Překvapilo mě, jak obtížný pro ně tento úkol byl. Prozradila jsem žákům, že někdy důkaz na místě činu může být i věc zdánlivě nepodstatná – např. prázdný papír na stole. Spustila jsem na dataprojektoru prezentaci, díky níž se žáci dozvěděli pět způsobů psaní tajného vzkazu. Čekala jsem, že žáci prezentaci doplní vlastními nápady a zkušenostmi, ale o tajném písmu se doslechli poprvé. Na jednom stole byly pomůcky pro tvorbu tajného vzkazu prostřednictvím vody, na druhém s použitím vosku a mleté skořice. Žákům jsem nejdříve obě metody ukázala, poté je rozdělila na dvě poloviny, aby si vzkazy napsali. Vzhledem k časovému rozvržení si vyzkoušel každý pouze jednu metodu, přestože by rádi u vyrábění setrvali.

S kriminalistickými metodami a rozluštěním záhadných vzkazů se žáci seznámili a byli připraveni na vyšetřování případu krádeže a vraždy. Vyučující mi poradila, abych rozdělila žáky podle pohlaví, neboť navzájem spolu v této třídě příliš nekomunikují.

Jestliže bych měla srovnávat dívčí a chlapeckou skupinu, s převahou uspěli při řešení případu chlapci. Po celou dobu logicky uvažovali, vymýšleli motivy pachatelů, každý z nich se uplatnil v některé z disciplín, pracovali jako skupina, komunikovali a naslouchali si. Dívky nerozpoznaly odlišné písmo v návštěvní knize, které jim mělo pomoci odhalit pachatele. Po otevření kufru s oděvem nedokázaly logicky uvažovat a soustředit se. Oblečení si zkoušely, pointa rozdílných velikostí oděvu v kufru jim unikala. Při rozšifrování tajného vzkazu povoskovaný papír namočily do nádoby s vodou místo toho, aby ho posypaly skořicí. Rozeznaly ovšem lidské vlasy od psích chlupů. Příště bych poskytla mikroskop pro snadnější odlišení. Snímání otisků prstů na tmavý papír se žákům nedařilo. Přesto otisky prstů byly po zasypaní sádrou dobře zřetelné i na samotné skleničce a lupou správně oba týmy rozpoznaly, kterému pachateli otisky patří. Po vyřešení případu se zajímali žáci o motiv pachatele a vysvětlení druhé stopy - kufr. Tím dokázali, že potřebují znát spojitosti, vzájemné vztahy a chtějí logicky uvažovat.

Při hrách žáci nepodváděli, snažili se, aby obstáli a obdrželi další stopu k řešení případu. Spolupracovali se mnou, poslouchali instrukce. Po dořešení všech otázek týkajících se případu jsem žákům rozdala zasloužené diplomy malých detektivů.

Praktická část se stala časově náročnější, než jsem plánovala v harmonogramu. Žáci se pozdrželi při výrobě tajných vzkazů, a především při hraní her v detektivce. Prodloužit projekt nebylo vhodné vzhledem k dojíždějícím žákům a probíhajícím zájmovým kroužkům po vyučování. Projekt jsme ukončili o půl jedné, vyučující žáky doprovodila zpět do školy. Kantorka znala celý časový plán projektu, a proto mi nabídla, zda bych nechtěla projekt dokončit jiný den ve škole. Během projektu žáci prakticky i výtvarně tvořili, věnovala mi tedy jednu hodinu výtvarné výchovy. Po šesti dnech jsem přišla na Základní školu Eduarda Nápravníka v Býšti. Reakce žáků mě skutečně překvapila. Ačkoli jsem očekávala vlnu námitek, dočkala jsem se milého přivítání a rozluštění vraha Charlese Baskervilla.

Rozdala jsem žákům připravené záložky, kolektivně si vysvětlili jednotlivé body. Nejdříve se mi sami vlastními slovy pokusili pojmy vysvětlit, poté jsme si uvedli konkrétní případy, kdy jsme se s nimi setkali minulý týden při rozboru textů. V sedmé třídě mají nainstalovanou interaktivní tabuli, a proto si mohli žáci u tabule vyzkoušet internetovou stránku zaznamenanou na záložce. Přečetli jsme si některé rady pro spisovatele, návrhy ostatních žáků na dobrou knížku, prohlédli fotografii, vyplnili křížovku. Jelikož jsme si webovou stránku společně prohlédli, věřím, že žáci použijí tuto stránku v budoucnu.

Vrátila jsem se ke knize Pes baskervillský a zeptala se, kolik žáků už zná skutečného vraha, jeho motiv činu. Pouze dva žáci nedospěli k závěru, ostatní se snažili hlasitě odpovídat.

Nevěřím, že každý po projektu navštívil knihovnu, aby si vypůjčil knihu. Pokud alespoň zhlédli filmovou verzi, nebo si poslechli audioknihu, považuji to za část úspěchu.

Přinesla jsem žákům jejich profily obličejů. Poprosila jsem je, aby mi do nich napsali svá zhodnocení na uskutečněný projekt, a to ne pouze formou kladných komentářů, ale vymysleli i negativa, připomínky, nápady na vylepšení, knihy, které by rádi blíže rozebírali.

S tématem pro žáky jsem se radila jak s vyučující, tak s paní knihovnicí. Musím se přiznat, že paní knihovnice s tímto tématem příliš nesouhlasila, neboť ji výběr knihy přišel pro žáky sedmé třídy příliš náročný a nezáživný. Vyučující si mým výběrem také nebyla příliš jistá. Přikláněla se k rozboru knihy, kterou žáci již ve škole probírali, aby se mnou plynule komunikovali. Učinila jsem proto menší výzkum dětí, spolužáků a známých přes internet. Přese všechna varování jsem se rozhodla zvolit detektivní žánr. Myslím, že tentokrát nebylo chybou dát na svůj vnitřní pocit, neboť projekt měl nakonec snad nefalšovaný úspěch u žáků, vyučující i paní knihovnice, která mě dokonce požádala, zda bych nebyla ochotna zopakovat praktickou část projektu pro mladší žáky v odpoledních hodinách.

2.5 Reflexe žáků sedmé třídy

Zhodnocení proběhlo anonymně, dočetla jsem se o kladných i záporných názorech na projekt. Několik těchto reflexí doslovně uvádím (pouze s gramatickou úpravou), viz Příloha č. 16.

Správně jsem předpokládala, že žáky nejvíce zaujme samotné řešení detektivního případu, ale potěšilo mě, že některé upoutalo hledání informací o spisovateli po knihovně, líbil se jim poslech audioknihy a vnímali i výběr a rozbor ukázek. Většina žáků se bavila a z projektu si odnesla nové poznatky. Žáci při zpětné vazbě psali, že projekt by mohl trvat déle, přestože na něj byly vymezeny celé 4 hodiny. Zpočátku jsem se obávala, že toto časové rozvržení pro ně bude příliš náročné, protože neudrží tak dlouho pozornost a být v klidu. K mému milému překvapení jsem se mýlila. Příště bych buď projekt naplánovala alespoň na 5 hodin, nebo bych vyřadila některou z činností. Z reflexe se dá usoudit, že se žáci cítili pod tlakem a časové tísní.

Myslím si, že cíle, se kterými jsem do tohoto projektu vstupovala, jsem naplnila. Žáci se naučili novým znalostem, seznámili s prostředím knihovny, učili se vyhledávat potřebné informace v knihách, vzájemně spolupracovali, zopakovali si aktivizační metody při rozboru textu, motivovala jsem některé k přečtení knížky. Zároveň se učili používat logické myšlení,

poznali kriminalistické metody a postup, jak efektivněji číst knihy. Také pochopili, že četba nemusí být pouze povinná, ale i zábavná.

3. KOOPERACE ZÁKLADNÍ ŠKOLY S OBECNÍ KNIHOVNOU

V praktické části jsem se pokusila zjistit, do jaké míry spolupracuje Obecní knihovna v Býšti se žáky a vyučujícími Základní školy Eduarda Nápravníka v Býšti. Jaké zdroje nejčastěji vyučující využívají k přípravě na výuku, zda se s pracovníci knihovny podílejí na spolupráci při vytváření projektů pro žáky, zda by byli ochotni takto spolupracovat nebo jestli navštěvují tuto nebo jinou knihovnu se žáky i v rámci výuky. Chtěla jsem vyzkoumat, dochází-li žáci pravidelně do místní knihovny, jaký mají vztah k četbě, jaké žánry upřednostňují různé věkové skupiny, či jaké jsou příčiny zanedbávání pravidelné četby. Dotazníky pro vyučující je umístěn v Příloze č. 17, dotazník pro žáky 2. stupně v Příloze č. 18.

3.1 Informace k výzkumu

K výzkumu jsem využila metodu dotazníků, které jsem podala 6 vyučujícím všech oborů (český jazyk, matematika, dějepis, anglický jazyk, informační technologie, výchova ke zdraví, fyzika, přírodopis, zeměpis, občanská nauka) a 80 žákům 2. stupně. Průměrný věk učitelů byl 48 let, množství dotazovaných bylo velmi nízké, proto nelze vyhodnocení považovat za zcela objektivní a příliš ho srovnávat s městskými školami a knihovnami.

Žáci vyplňovali 10 uzavřených otázek, vyučující zaškrtovali 7 uzavřených otázek s dvěma doplňujícími otevřenými otázkami. Žáci měli v otázkách číslo 1, 5 a 10 možnost označit více správných odpovědí, vyučující měli příležitost většího počtu označení v otázkách číslo 2, 3. Dotazník vyplňovali žáci i vyučující anonymně, pouze zaškrtili pohlaví a napsali své stáří.

3.2 Zpracování výsledků

V první části jsou vypracovány výsledky dotazníků od žáků, ve druhé části jsou vyhotoveny dotazníky od učitelů. Většinu odpovědí žáků jsem rozdělila pro lepší orientaci podle pohlaví a podle toho, do jaké třídy dochází. Výsledky jsem zadala do tabulky, vytvořila výsečové a sloupcové grafy.

3.2.1 Vztah žáků Základní školy Eduarda Nápravníka v Býšti k četbě

1. OTÁZKA

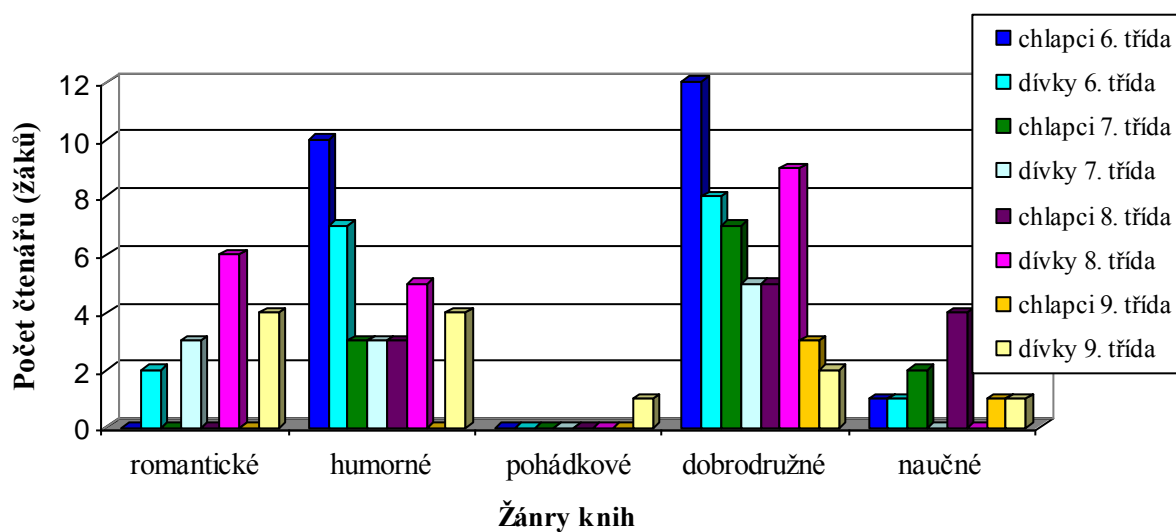
Nejraději čtu: a) romantické knihy

b) humorné knihy

- c) pohádkové knihy
- d) dobrodružné knihy
- e) naučné knihy

Tab. 2 Oblíbenost knižních žánrů

Odpověď	chlapci 6. třída	dívky 6. třída	chlapci 7. třída	dívky 7. třída	chlapci 8. třída	dívky 8. třída	chlapci 9. třída	dívky 9. třída
Romantické	0	2	0	3	0	6	0	4
Humorné	10	7	3	3	3	5	0	4
Pohádkové	0	0	0	0	0	0	0	1
Dobrodružné	12	8	7	5	5	9	3	2
Naučné	1	1	2	0	4	0	1	1

Obr. 4 Oblíbenost knižních žánrů

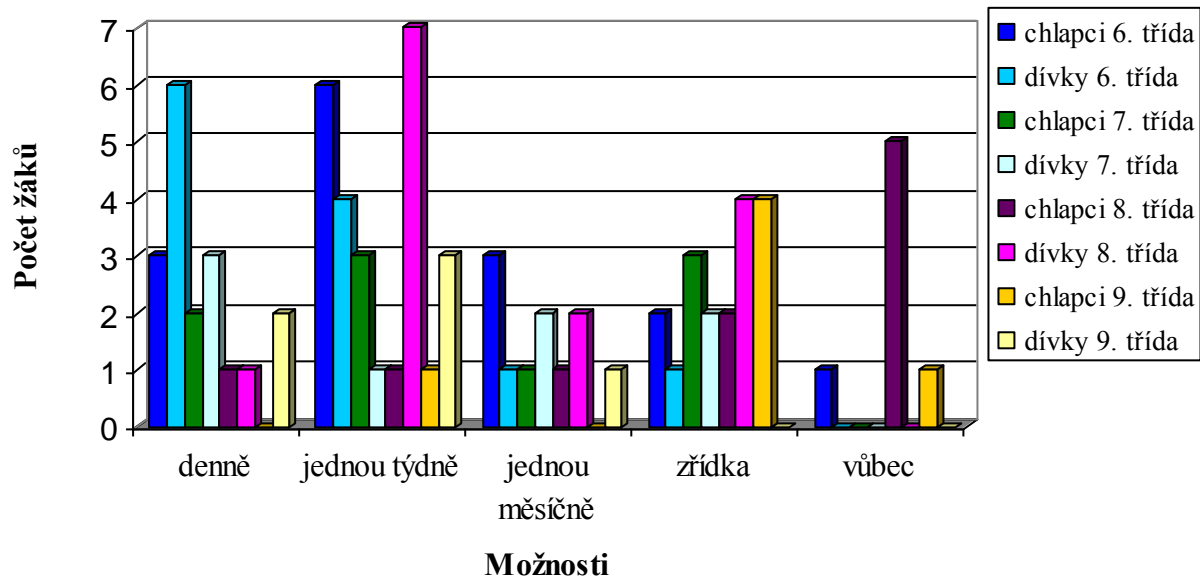
Závěr: Žáci na základní škole upřednostňují dobrodružné a humorné knihy. Romantickým knihám se dle mého předpokladu věnují pouze dívky, a to zejména 8. třídy, zatímco pohádkovým knihám, kromě jedné žákyně, už na 2. stupni nikdo pozornost nevěnuje. Jeden chlapec 9. třídy otázku nezaškrtl, neboť vůbec nečte. Na základě vyplněných dotazníků doporučuji k této otázce doplnit variantu f) jiné žánry, protože má nabídka byla nedostačující. Dvě žákyně 7. třídy a žák 9. třídy připsaly do otázky žánr sci-fi.

2. OTÁZKA

- Knihy čtu:**
- a) denně
 - b) jednou týdně
 - c) jednou měsíčně
 - d) zřídka
 - e) nečtu vůbec

Tab. 3 Pravidelnost četby knih

Odpověď	chlapci 6. třída	dívky 6. třída	chlapci 7. třída	dívky 7. třída	chlapci 8. třída	dívky 8. třída	chlapci 9. třída	dívky 9. třída
Denně	3	6	2	3	1	1	0	2
Jednou týdně	6	4	3	1	1	7	1	3
Jednou měsíčně	3	1	1	2	1	2	0	1
Zřídka	2	1	3	2	2	4	4	0
Vůbec	1	0	0	0	5	0	1	0

Obr. 5 Pravidelnost četby žáků

Závěr: 18 žáků 2. stupně se zabývá četbou každý den, což vyjadřuje stejný počet žáků jako varianta, kdy žáci přiznali, že se věnují četbě zřídka. Celkem 26 žáků, nejčastější odpověď respondentů, tráví čas s knihou ve svém volném čase jednou týdně. Jednou za měsíc si vymezí čas na četbu 11 žáků. Nejnižších výsledků dosáhla možnost, kdy žáci nečtou vůbec, tak odpovědělo 7 chlapců.

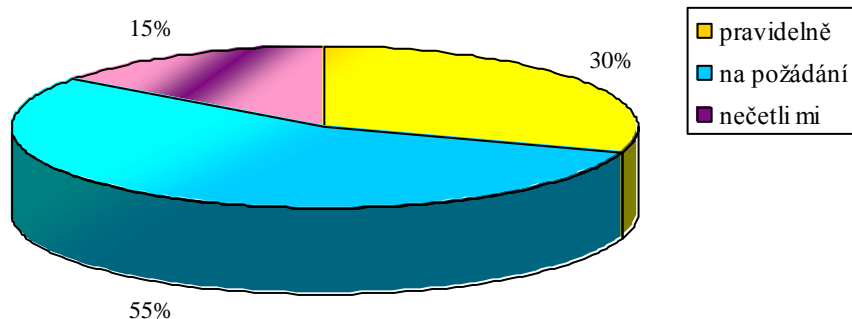
Za největší čtenáře můžeme považovat žáky 6. třídy, většina rozvíjí své čtenářské dovednosti denně, či jednou týdně. Čím jsou žáci starší, tím zanedbávají pravidelnou četbu více. Pokud srovnáme vztah četby u dívek a chlapců, chlapci věnují rozvoji čtenářských zvyků a dovedností méně času. Zřetelně nejhůře se k četbě staví žáci 8. třídy.

3. OTÁZKA

- Rodiče mi četli:**
- a) pravidelně
 - b) na požádání
 - c) nečetli mi

Tab. 4 Četba žákům rodiči

Odpověď	Počet žáků 6.-9. třídy
Pravidelně	24
Na požádání	44
Nečetli mi	12

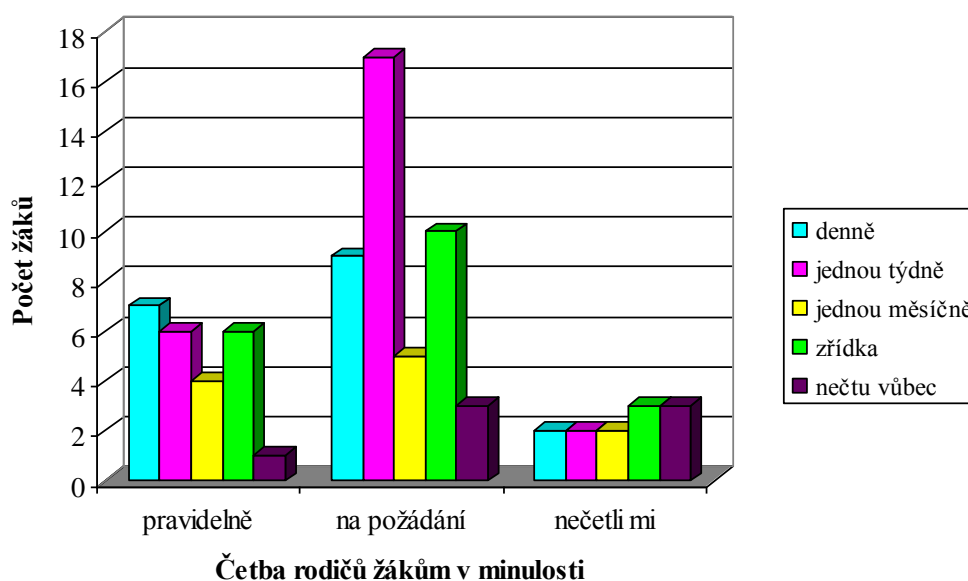
Obr. 6 Četba žákům rodiči

Závěr: U této otázky jsem sečetla odpovědi žáků 6.–9. třídy. Nerozlišuji je na chlapce a dívky různých věkových kategorií, neboť nemají na výsledky této otázky významný vliv. Žáci by měli být vedeni k četbě již od útlého věku. Čas rodičů strávený s dětmi u knihy má velký vliv na jejich současné vyjadřování, utváření fantazie a zdokonalování čtenářské dovednosti. Proto mě zajímalo, kolik rodičů ve volných chvílích četlo dětem pravidelně knihy a vedlo je tím k pozitivnímu vztahu k četbě. Dle výsledků mého výzkumu rodiče pravidelně dětem četli ve 30 % případů. Největšimu procentu dotázaným, tj. 55 %, rodiče četli knihy pouze na jejich výslovné požádání. Rodiče nepředčítali vůbec 15 % žáků.

Zajímalo mě, zda má skutečně na žáky vliv předčítání od rodičů. Ovlivnila žáky pravidelná četba v jejich nynějším vztahu ke knihám? Srovnání jsem provedla u žáků čtyř tříd 2. stupně základní školy, opět nezávisle na věku či pohlaví.

Tab. 5 Vliv rodičovské četby na nynější vztah žáků k četbě

Četba rodičů žákům v minulosti	Četba žáků (ks)				
	denně	jednou týdně	jednou měsíčně	zřídka	nečtu vůbec
Pravidelně	7	6	4	6	1
Na požádání	9	17	5	10	3
Nečetli mi	2	2	2	3	3

Obr. 7 Vliv rodičovské četby na nynější vztah žáků k četbě

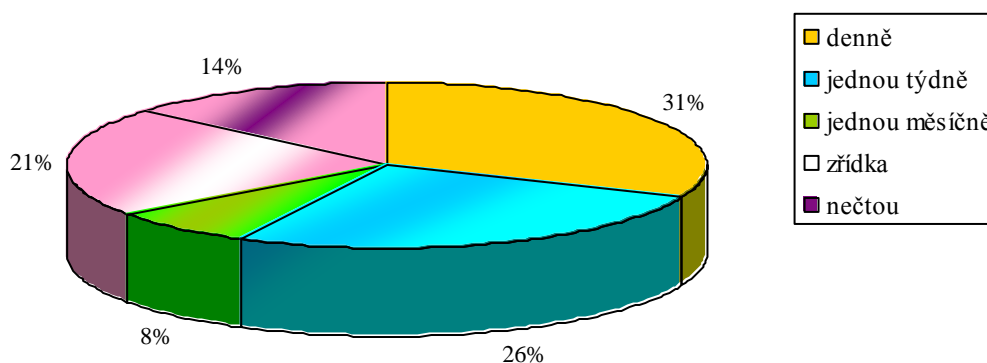
Závěr: Jak vyplývá z obr. 6, nejvíce respondentů uvedlo, že jim rodiče předčítali buď na požádání, nebo pravidelně. Z obr. 7 lze vyčíst, že jakmile žákům rodiče nečetli v dětství vůbec, vyskytla se u nich v současné době nižší čtenářská aktivita. Žáci, kteří byli vedeni rodiči odmala k pozitivnímu vztahu ke knihám, se nyní věnují četbě pravidelně.

4. OTÁZKA

- Rodiče čtou knihu:**
- a) denně
 - b) jednou týdně
 - c) jednou měsíčně
 - d) zřídka
 - e) nečtou nikdy

Tab. 6 Pravidelnost četby rodičů

Odpověď	Žáci 6.-9. třídy
Denně	25
Jednou týdně	21
Jednou měsíčně	6
Zřídka	17
Nečtou	11

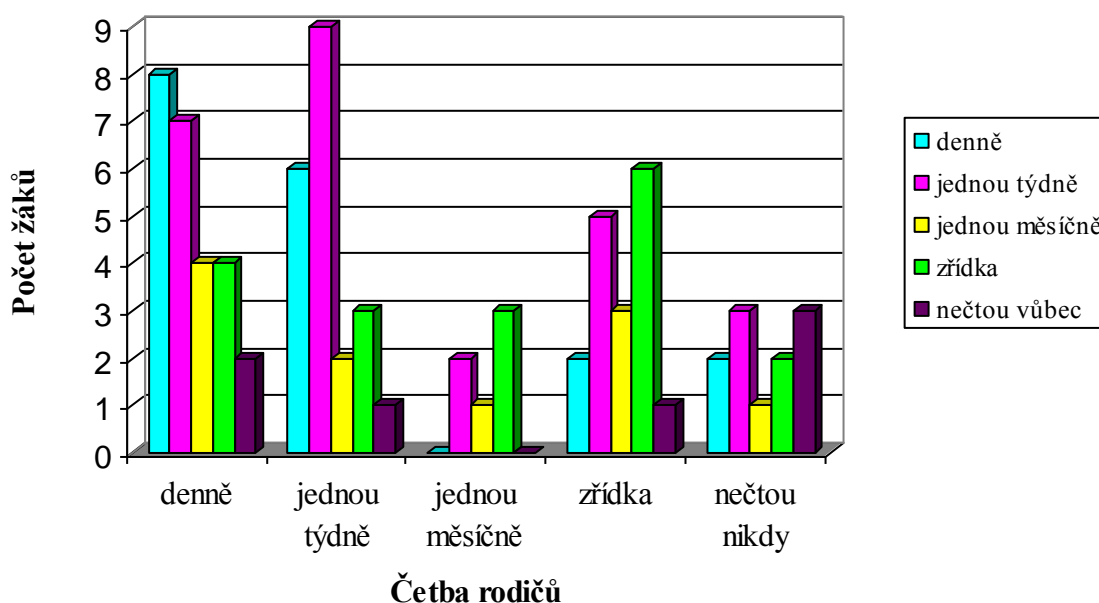
Obr. 8 Pravidelnost četby rodičů

Závěr: V obr. 8 jsem se zabývala otázkou, jak často si rodiče v současné době najdou čas na četbu. Výsledky jsou orientační, neboť žáci nemají přesné informace o jejich zájmech. Podle známých údajů 31 % žáků uvedlo, že se rodiče věnují četbě denně, 26 % žáků napsalo, že si rodiče najdou čas na čtení knihy alespoň jednou týdně. Shrňeme-li tyto výsledky, přes 50 % dotazovaných zadalo, že se je rodiče snaží motivovat svou pravidelnou četbou. Při opačném pohledu na tuto problematiku můžu říci, že 14 % dotazovaných přiznalo, že jejich rodiče nečtou vůbec a 21 % vidí rodiče číst velmi zřídka.

Má vliv současná četba rodičů na vztah žáků k literatuře? Porovnála jsem pravidelnost četby žáků s četbou jejich rodičů.

Tab. 7 Vliv četby rodičů na četbu žáků

Současná četba rodičů	Četba žáků (ks)				
	denně	jednou týdně	jednou měsíčně	zřídka	nečtou vůbec
Denně	8	7	4	4	2
Jednou týdně	6	9	2	3	1
Jednou měsíčně	0	2	1	3	0
Zřídka	2	5	3	6	1
Nečtou nikdy	2	3	1	2	3

Obr. 9 Vliv pravidelnosti četby rodičů na četbu žáků

Závěr: Pokud rodiče doma čtou denně, viz obr. 9, čtenářská aktivita žáků vzrůstá. U rodičů, kteří nečtou vůbec nebo zřídka je nejvyšší množství žáků, které si nevytvořilo žádné čtenářské návyky.

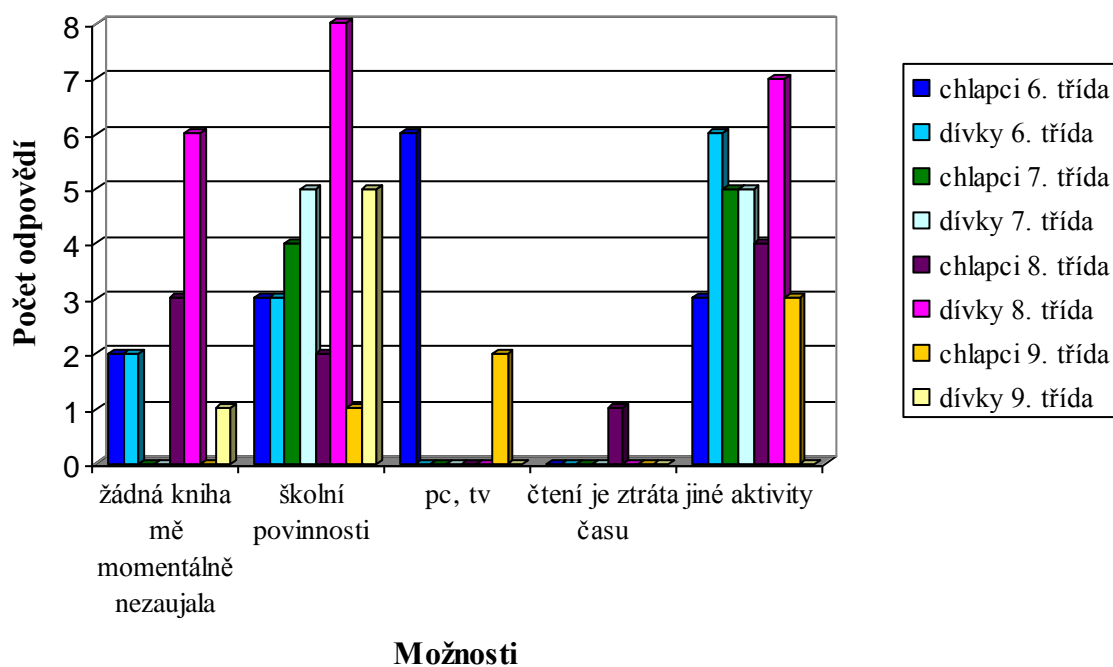
5. OTÁZKA

- Proč nečtu častěji:**
- a) žádná kniha mě momentálně nezaujala
 - b) kvůli školním povinnostem nemám čas
 - c) raději trávím čas u počítače a televize
 - d) čtení je ztráta času
 - e) raději se věnuji jiným aktivitám (sport, hudební nástroj, tanec...)

Nyní se zabývám otázkou, co je dalším důležitým faktorem, který ovlivňuje četbu žáků. Rozdělila jsem do tabulky opět žáky na chlapce a dívky podle toho, do jaké třídy patří.

Tab. 8 Příčiny nízké četby žáků

Odpověď	chlapci 6. třída	dívky 6. třída	chlapci 7. třída	dívky 7. třída	chlapci 8. třída	dívky 8. třída	chlapci 9. třída	dívky 9. třída
Žádná kniha mě nyní nezaujala	2	2	0	0	3	6	0	1
Školní povinnosti	3	3	4	5	2	8	1	5
Pc, tv	6	0	0	0	0	0	2	0
Čtení je ztráta času	0	0	0	0	1	0	0	0
Jiné aktivity	3	6	5	5	4	7	3	0

Obr. 10 Příčiny nízké četby žáků

Závěr: V dnešní době 33 žáků před četbou upřednostňuje jiné mimoškolní aktivity, konkrétně u dívek převažovalo tancování, u chlapců hraní fotbalu. Dle výzkumu 31 žáků upozornilo na nedostatek času vlivem nadměrného množství školních povinností, které jim zabraňuje v čtenářské aktivitě. Dívky zabývající se zřejmě více školním prospěchem, trápí toto hledisko více než chlapce. Celkem 8 chlapců 6. a 9. třídy tráví raději čas na PC a u TV než četbou a 1 chlapec 8. třídy považuje četbu za ztrátu svého času. Nezajímavé nabídky knih dává za vinu svou lhostejnost k četbě 14 žáků 6. a 8. třídy. Vystává tu otázka, zdali knižní trh opravdu nedokáže uspokojit potřeby žáků, nebo to je dáváno za vinu nedostatečné informovanosti o nově vydaných publikacích.

6., 7. OTÁZKA

Pokud se dozvím o zajímavé knize od spolužáka: a) seženu si ji a přečtu

b) tato informace mě vůbec nezajímá

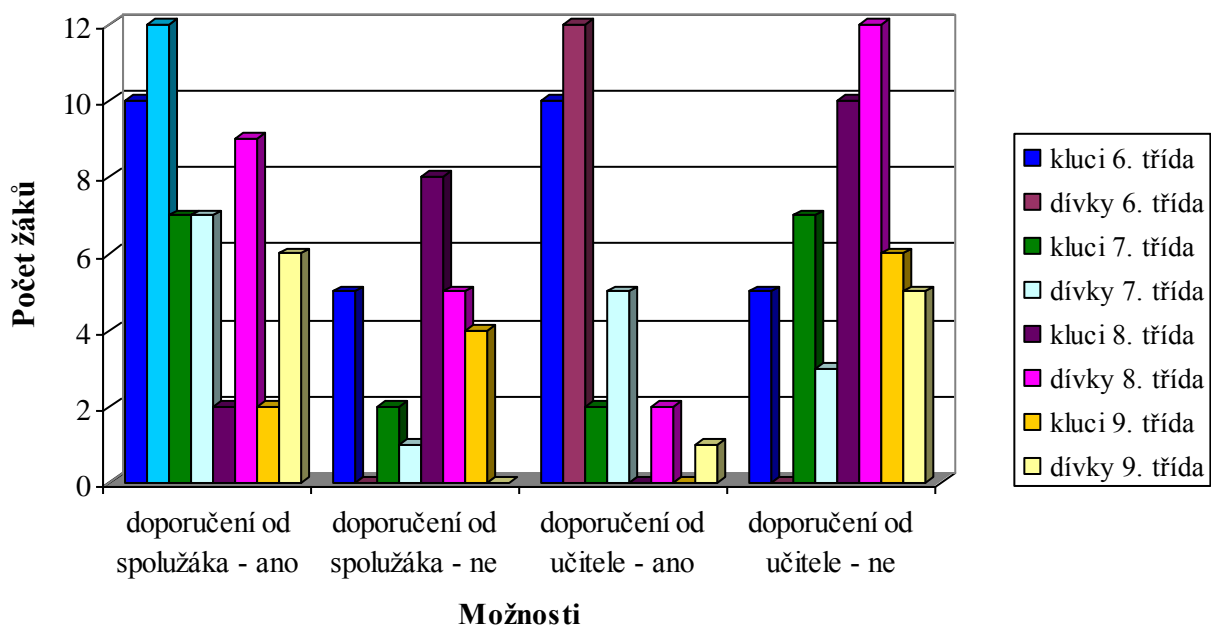
Pokud mi vyučující doporučí zajímavou knihu: a) seženu si ji a přečtu

b) nepokládám informaci za důležitou

Jestliže žáci dostanou dobré recenze na neznámou knihu, ovlivní je tato informace? Vidí žáci rozdíl mezi doporučením od spolužáka a od svého vyučujícího? Žáci jsou opět rozděleni do tříd na chlapce a dívky.

Tab. 9 Doporučení knihy od spolužáka vs. doporučení od vyučujícího

Odpověď	chlapci 6. třída	dívky 6. třída	chlapci 7. třída	dívky 7. třída	chlapci 8. třída	dívky 8. třída	chlapci 9. třída	dívky 9. třída
Doporučení spolužáka ANO	10	12	7	7	2	9	2	6
Doporučení spolužáka NE	5	0	2	1	8	5	4	0
Doporučení učitele ANO	10	12	2	5	0	2	0	1
Doporučení učitele NE	5	0	7	3	10	12	6	5

Obr. 11 Doporučení knihy od spolužáka vs. doporučení od vyučujícího

Závěr: Vzhledem ke stejnému počtu dotazovaných dívek i chlapců mohu lépe potvrdit, že dívky jsou důvěřivější k doporučení knih než chlapci. Z celkového počtu 40 dotazovaných dívek 2. stupně základní školy projevilo důvěru ohledně doporučení knihy od spolužáků 34 žákyň. Výsledky odpovědí na otázku číslo 7 u dívek ukázalo, že 20 žákyň důvěřuje doporučení učitele na kvalitní literaturu. U chlapců je na obr. 11 vidět nedůvěra od obou zdrojů. Celkem 21 chlapců vyslechne doporučení od spolužáka a pouze 12 žáků bere v úvahu informace k četbě od vyučujícího.

V 6. třídě se nejvíce rozdíly mezi doporučením knihy od pedagoga a od spolužáka, zatímco v 7. třídě lze sledovat pokles důležitosti informace od učitele. V 8. a 9. třídě chlapci i dívky téměř ignorují doporučení učitele, akceptují spíše názory spolužáků.

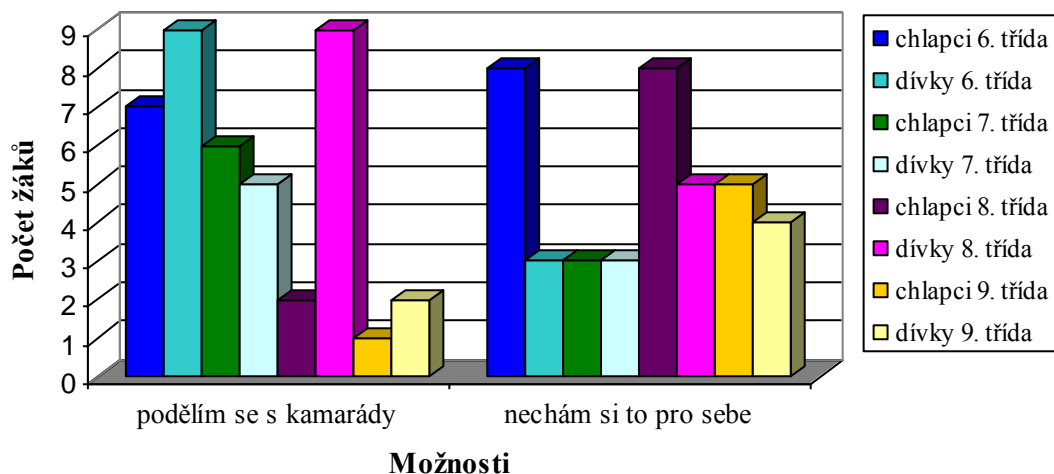
8. OTÁZKA

**Pokud si přečtu zajímavou knihu: a) podělím se o své dojmy s kamarády
b) nechám si to pro sebe**

V souvislosti s předešlou otázkou jsem se pokusila zjistit, kolik spolužáků se se svými čtenářskými zkušenostmi podělí. Rozdělila jsem žáky opět podle tříd na chlapce a dívky, neboť si myslím, že by mohl být znatelný rozdíl ve výsledcích u odlišného pohlaví.

Tab. 10 Sdílení dojmů z přečtené knihy mezi spolužáky

Odpověď	chlapci 6. třída	dívky 6. třída	chlapci 7. třída	dívky 7. třída	chlapci 8. třída	dívky 8. třída	chlapci 9. třída	dívky 9. třída
Podělím se s kamarády	7	9	6	5	2	9	1	2
Nechám si to pro sebe	8	3	3	3	8	5	5	4

Obr. 12 Komunikace mezi spolužáky o knihách

Závěr: Při celkovém srovnání tříd, vyjma 7. třídy, se podle předpokladů dívky dělí častěji o zkušenosti s přečtenou knihou než chlapci. Dohromady 25 dívek komunikuje se svými spolužáky o četbě, zatímco u chlapců naopak 24 žáků se se svými dojmy spolužákům nesevřuje. Jestliže nebudeme odlišovat pohlaví ani věk respondentů, jsou obě možnosti téměř vyrovnané.

Do příštího dotazníku bych navíc připsala otázku, pokud se nesevřují s údaji o četbě, proč tomu tak je. Nyní můžeme pouze domýšlet, že jsou chlapci zřejmě stydlivější, introverti, nebo čtou žánr, o kterém vědí, že ostatní ve třídě nezajímá.

9. OTÁZKA

Navštěvují veřejnou knihovnu:

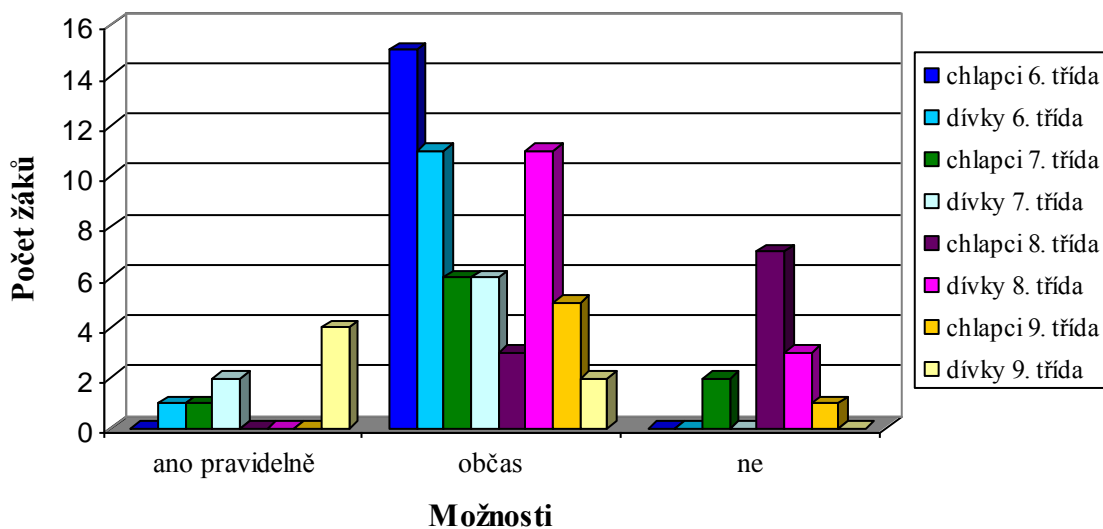
- a) ano pravidelně
- b) občas
- c) ne

Je zde otázkou, odkud žáci čerpají náměty na kvalitní četbu, pokud nedůvěřují doporučení spolužáka ani vyučujícího. Docházejí pravidelně do knihovny, kde jim pracovníce knihovny poradí s výběrem, nebo čerpají informace z jiných mediálních zdrojů. Ve škole je velké množství dojíždějících žáků z okolních vesnic a měst, a proto je pravděpodobné, že někteří žáci navštěvují i jiné veřejné knihovny. Neznamená tedy, že pokud v této otázce dotyčný zaškrtnl možnost c), tak nevyužívá služeb pracovníka knihovny.

Do dotazníku bych příště doporučovala přidat doplňující otázku, zdali je žák registrovaným čtenářem i jiné knihovny, pokud zaškrtnl možnost c).

Tab. 11 Návštěvnost veřejné knihovny

Odpověď	chlapci 6. třída	dívky 6. třída	chlapci 7. třída	dívky 7. třída	chlapci 8. třída	dívky 8. třída	chlapci 9. třída	dívky 9. třída
Ano pravidelně	0	1	1	2	0	0	0	4
Občas	15	11	6	6	3	11	5	2
Ne	0	0	2	0	7	3	1	0

Obr. 13 Návštěvnost veřejné knihovny

Závěr: Na obr. 13 lze vidět, že Obecní knihovnu v Býšti navštěvuje pravidelně 8 žáků, z toho pouze 1 chlapec. Oproti tomu do knihovny nechodí 13 žáků, zejména mužského pohlaví. Celkem 59 žáků, jinak řečeno 29 chlapců a 30 dívek, tedy převážná většina, dochází do knihovny občas v případě, že vyhledává publikaci, či se účastní aktivit, které knihovna pořádá.

10. OTÁZKA

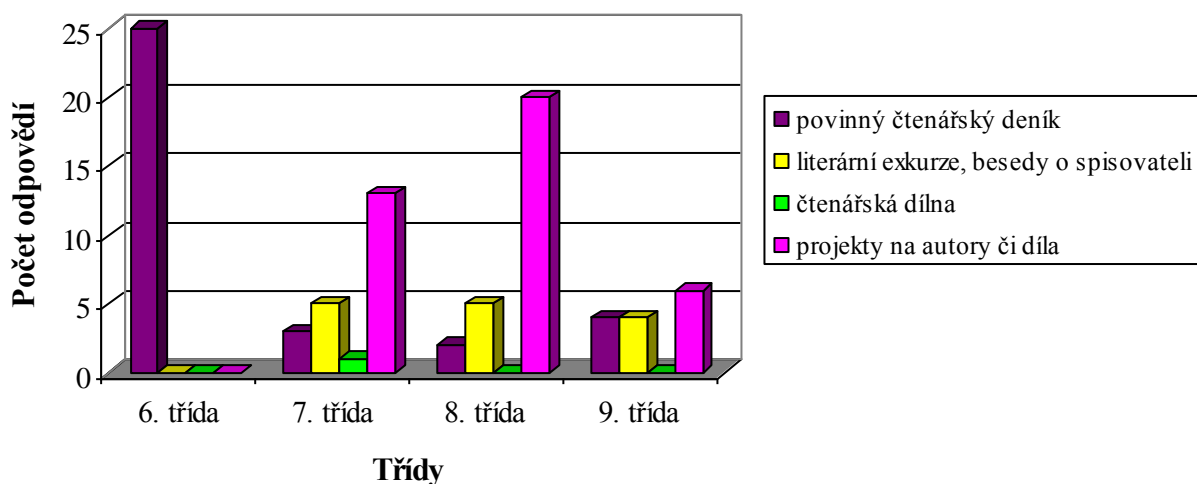
Podporuje tě škola ve čtenářství?

- Povinný čtenářský deník
- Literární exkurze a besedy o spisovateli v knihovně
- Čtenářská dílna
- Projekty na autory či díla

Motivuje škola žáky k četbě? V otázce mohou žáci zaškrtnout více možností. Odpovědi jsem rozdělila podle tříd, rozdílné pohlaví by na výsledky této otázky nemělo mít vliv.

Tab. 12 Podpora ve čtenářství

Odpověď	chlapci 6. třída	dívky 6. třída	chlapci 7. třída	dívky 7. třída	chlapci 8. třída	dívky 8. třída	chlapci 9. třída	dívky 9. třída
Povinný čtenářský deník	14	11	3	0	1	1	4	0
Literární exkurze, besedy o spisovateli	0	0	3	2	1	4	3	1
Čtenářská dílna	0	0	1	0	0	0	0	0
Projekty na autory či díla	0	0	5	8	8	12	1	5

Obr. 14 Podpora čtenářství

Závěr: Žáci v 6. třídě povinně zpracovávají čtenářský deník. Rozdíl ve výsledcích této třídy oproti ostatním ročníkům je znatelný. Pravděpodobně je to zapříčiněno jiným vyučujícím českého jazyka v 6. třídě. Jelikož jsou odpovědi žáků odlišné ve stejné třídě, předpokládám, že jsme se s žáky nepochopili v zodpovězení otázky. Někteří žáci zaškrtnli povinné čtenářské deníky, někteří ne. Povinné by je měli mít podle předpokladů ve třídě všichni žáci. Po rozmluvě s vyučujícími 7–9. tříd jsem dospěla k názoru, že všechny třídy mají sice povinné čtenářské deníky, ovšem ne u každého žáka vede zrovna tato forma k motivaci v četbě. Otázka je zde špatně položena, příště svůj dotaz lépe definuji - zda mají zkušenosti s těmito formami výuky, případně zařadím doplňující otázku, která forma je nejvíce k četbě motivuje.

3.2.3 Kooperace vyučujících s Obecní knihovnou

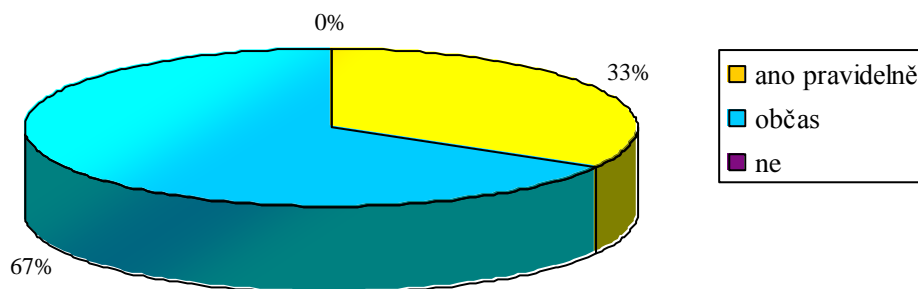
Dotazník pro učitele Základní školy Eduarda Nápravníka v Býšti.

1. OTÁZKA

- Navštěvujete Obecní knihovnu v Býšti?**
- a) ano pravidelně
 - b) občas
 - c) ne

Tab. 13 Návštěvnost Obecní knihovny v Býšti

Možnosti	Odpovědi vyučujících
Ano pravidelně	2
Občas	4
Ne	0

Obr. 15 Navštěvování Obecní knihovny v Býšti

Závěr: Všichni vyučující nejsou místními občany Býště, tudíž mohou navštěvovat jiné knihovny v místě bydliště. Na 2. stupni základní školy se nevyskytuje učitel, který by nenavštěvoval místní knihovnu. Celkem 67 % učitelů dochází do knihovny v případě potřeby, 33 % pedagogů si chodí vypůjčovat knihy pravidelně.

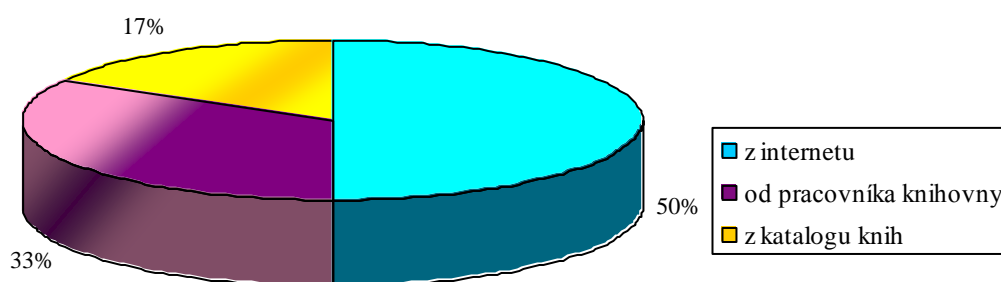
2. OTÁZKA

Odkud se dovídáte o nově vydaných knihách?

- a) z internetu
- b) od pracovníka knihovny
- c) z katalogu knih, dodávaného firmou přímo do školy

Tab. 14 Způsob získání informací o nově vydaných knihách

Možnosti	Odpovědi vyučujících
Z internetu	3
Od pracovníka knihovny	2
Z katalogu knih	1

Obr. 16 Zdroje o nově vydaných knihách

Závěr: Na základě odpovědí vyučujících bych do možností přidala variantu d) jiné zdroje. Dva učitelé tuto možnost postrádali, o nových publikacích se dovídají také od přátel, z televize a knihkupectví. Polovina dotázaných vyučujících vyhledává nově vydané knihy

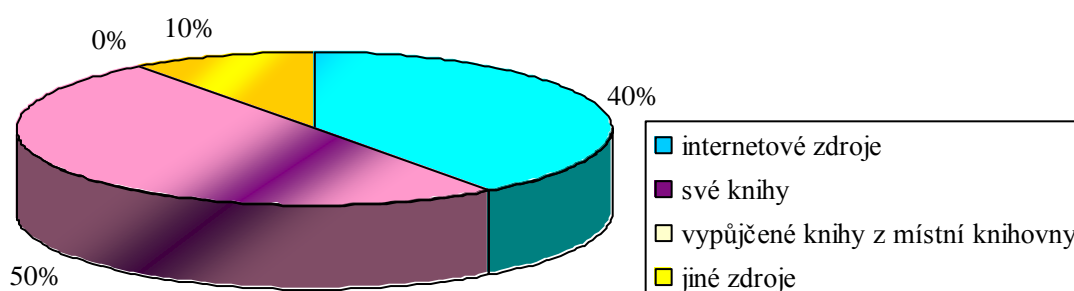
na internetu, 33 % pedagogů je informováno pravidelně pracovníkem knihovny a 17 %, v tomto případě jeden vyučující, využívá katalog knih, který dochází měsíčně do základní školy.

3. OTÁZKA

- K přípravě na výuku využíváte převážně:**
- a) internetové zdroje
 - b) své knihy
 - c) vypůjčené knihy z místní knihovny
 - d) jiné zdroje

Tab. 15 Zdroje využívané k přípravě na výuku

Možnosti	Odpovědi vyučujících
Internetové zdroje	4
Své knihy	5
Vypůjčené knihy z místní knihovny	0
Jiné zdroje	1

Obr. 17 Zdroje využívané k přípravě na výuku

Závěr: Zajímalo mě, jaké zdroje vyučující nejčastěji využívají při přípravě na výuku. Mohli zakroužkovat více možností. Polovina učitelů pracuje se svými knihami, nikdo

nevyužívá publikace vypůjčené z knihovny, dalších 40 % z nich využívá internet a 10 % pedagogů jiné zdroje.

4. OTÁZKA

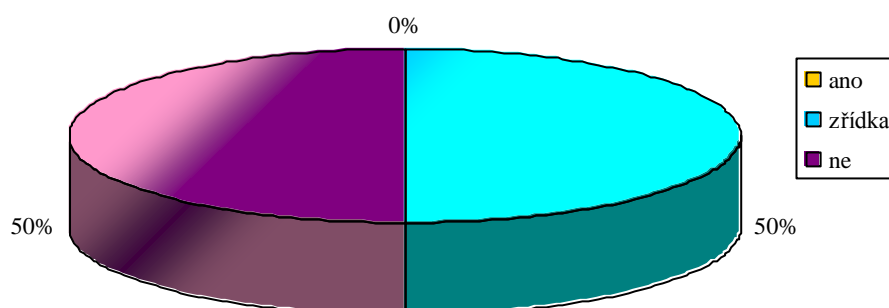
Využíváte při vyhledávání údajů k výuce pomoci knihovníků? a) ano

b) zřídka

c) ne

Tab. 16 Využití pomoci knihovníků při vyhledávání údajů

Možnosti	Odpovědi vyučujících
Ano	0
Zřídka	3
Ne	3

Obr. 18 Využití pomoci knihovníků při vyhledávání údajů

Závěr: Po předešlém rozhovoru s pracovníci knihovny a výsledcích minulé otázky jsem očekávala podobné výsledky. Učitelé na přípravu využívají především své materiály, knihy a internet. Pomoc knihovnice k přípravám na výuku nevyužívají, či jen velmi zřídka.

5. OTÁZKA

Navštěvujete knihovnu s žáky v rámci výuky? a) ano

b) zřídka

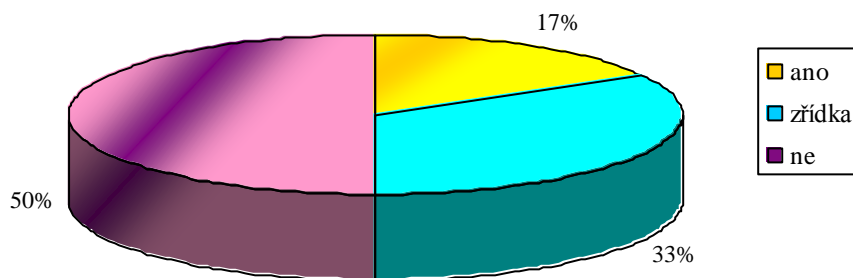
c) ne

Pokud knihovnu během výuky navštěvujete, v rámci jakého předmětu?

Pokud knihovnu během výuky nenavštěvujete, z jakého důvodu?

Tab. 17 Návštěvnost knihovny s žáky během výuky

Možnosti	Odpovědi vyučujících
ano	1
zřídka	2
ne	3

Obr. 19 Návštěvnost knihovny s žáky v rámci výuky

Závěr: Polovina vyučujících nenavštěvuje knihovnu během výuky kvůli nedostatku času, raději při výuce využívají internet. Pokud jsou vyučujícími matematiky, nemají potřebu navštěvovat knihovnu. Některým vyučujícím nebyla tato možnost v rámci jejich vyučovaného předmětu nabídnuta. Dalších 33 % vyučujících navštěvuje knihovnu s žáky během výuky zřídka, např. vyučující přírodopisu dochází s žáky na výstavy konající se v knihovně. Pravidelně s žáky dochází do knihovny vyučující českého jazyka, dějepisu a výtvarné výchovy na besedy s autory, ilustrátory a na výstavy nových publikací.

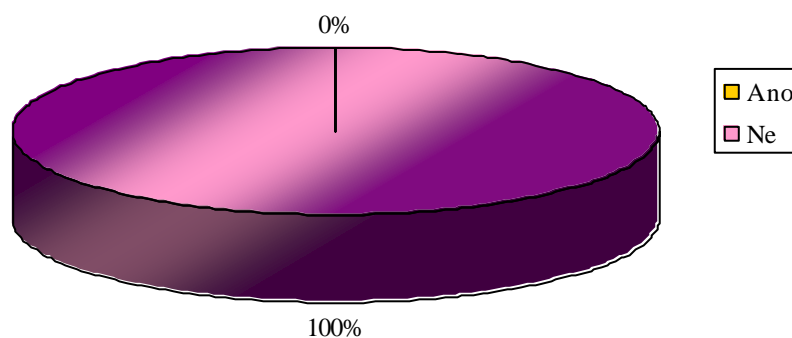
6. OTÁZKA

Organizoval(a) jste s pracovníky knihovny projekt pro žáky? a) ano

b) ne

Tab. 18 Organizace projektu pro žáky ve spolupráci s pracovníky knihovny

Možnosti	Odpovědi vyučujících
Ano	0
Ne	6

Obr. 20 Organizace projektu pro žáky s pracovníky knihovny

Závěr: Žádný vyučující se nepodílel ve spolupráci s pracovníkem knihovny na projektu pro žáky. Pokud dochází vyučující s žáky na projekty do Obecné knihovny v Býšti, vytváří je pracovníce knihovny zcela na svůj popud bez předešlé konzultace s vyučujícími, po přípravě je projekt nabídnut vyučujícím základní školy.

7. OTÁZKA

Byl(a) byste ochoten (ochotna) spolupracovat s pracovníky knihovny na projektu pro své žáky?

a) ano

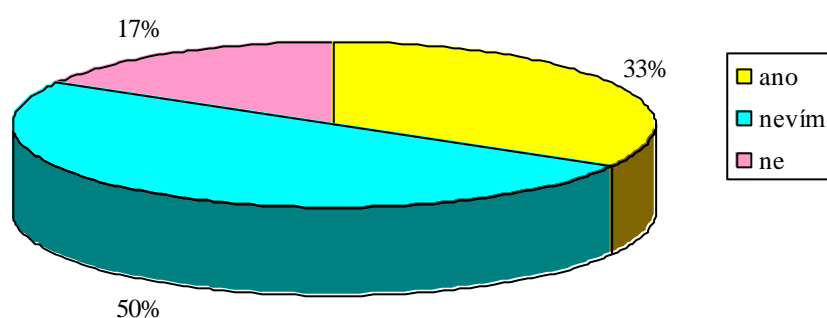
b) nevím

c) ne

Pokud ne, uveďte prosím důvod.

Tab. 19 Spolupráce na budoucím projektu pro žáky s pracovníky knihovny

Možnosti	Odpovědi vyučujících
Ano	2
Nevím	3
Ne	1

Obr. 21 Spolupráce na projektu pro žáky s pracovníky knihovny

Závěr: Jeden vyučující není ochoten začít spolupracovat na projektu pro žáky s pracovníky knihovny, neboť letos odchází do starobního důchodu. Polovina vyučujících si není jista, zda by o tuto spolupráci měla zájem, pouhých 17 % pedagogů by se rádo začalo podílet na této spolupráci. Možný vliv na to má věk těchto dvou vyučujících (35 a 40 let), tedy nejmladší členové pedagogického sboru na této základní škole.

ZÁVĚR

Ve své diplomové práci jsem se nejprve zabývala výsledky čtenářské gramotnosti v mezinárodních výzkumech PISA a PIRLS od roku 2000. Podle výzkumů PISA, zabývajících se průzkumem čtenářské gramotnosti u 15letých žáků, bylo v roce 2009 prokázáno, že 19,6 % z nich má potíže při četbě. Na Českou republiku v roce 2009 připadalo 23 % žáků s obtížemi se čtením a neumí ho využít jako nástroj k učení. Pomocí tabulky jsme mohli srovnat výsledky výzkumů od roku 2000 do roku 2012 na různých školách. Od roku 2000 docházelo každý rok k poklesu úrovně čtenářské gramotnosti na všech školách, poslední výzkum ovšem ukázal (mimo čtyřletá gymnázia) zlepšení u všech škol na téměř stejnou úroveň jako v roce 2000. Při tomto výzkumu se představila odlišnost výsledků v rámci pohlaví žáků. Studijní předpoklady jsou z větší části získané, ovlivněné sociálním prostředím. Žáci mají na zdokonalení své čtenářské dovednosti sami velký vliv.

Na základě zavedení RVP ZV a ŠVP museli vyučující do výuky zavést více aktivizačních metod, které by žáky motivovaly k samostatné a tvůrčí činnosti, ke kritickému myšlení a vytvářely jim pozitivní vztah k učení. Nestačí jim dosavadní znalosti a vědomosti z oboru, nyní při přípravě na výuku musí využívat metodické příručky a zároveň mít přehled o nově vydaných publikacích. Pokud vyučující chtějí naplnit u žáků klíčové kompetence, měli by mezi sebou vzájemně spolupracovat a využít kooperace s knihovnou, neboť pracovník knihovny je také velmi významným podpůrcem pro rozvoj žáků.

Zjistila jsem, že práce knihovníka a práce vyučujícího má mnoho společného. Musí dobře znát možnosti a zkušenosti žáka, je důležité čtenáře správně motivovat a efektivně na něj působit. Touto disciplínou se zabývá bibliopedagogika. Další důležitý obor, který jsem do své diplomové práce zařadila, se nazývá biblioterapie, která je jakousi doplňující léčbou nemocných lidí. Knihovník je „učitelem, léčitелеm“, ale můžeme ho také považovat za „vychoovatele“. Svým výběrem knih pomáhá čtenáři utvářet náhled na svět, postoje, názory, upevňuje jeho pozici ve společnosti, stanovuje mu etická pravidla. Díky těmto skutečnostem je dle mého názoru spolupráce mezi vyučujícím a pracovníkem knihovny pro efektivní výuku velmi důležitá.

První kapitulu praktické části jsem věnovala Obecní knihovně v Býšti, neboť se zabývám právě kooperací této knihovny s místní základní školou. V knihovně jsem uspořádala projekt pro žáky 7. třídy Základní školy Eduarda Nápravníka v Býšti, který je vhodný také pro vyšší ročníky. Zároveň po vynechání rozboru textu je použitelný pro mladší

žáky. Díky reflexi zúčastněných dětí, i přes nedostatečné množství času, jsem mohla zhodnotit celkově akci za úspěšnou. Projekt splnil má očekávání, žáci si zopakovali některé aktivizační metody, učili se pracovat s textem, vyhledávat údaje v různých publikacích, na internetu, spolupracovali spolu, naslouchali si, respektovali se a obhajovali svá tvrzení. Seznámili se s Obecní knihovnou v Býšti, prohlédli si nabídku knih a osobně poznali paní knihovnici.

Ve druhé části projektu, jež se zabývala vyjasněním vraždy, se žáci seznámili s kriminalistickými metodami a cizími pojmy týkající se tohoto tématu (př. grafologie, odorologie, trasologie, pyrotechnika, daktyloskopie, balistika, rinoskopie). Žáci logicky uvažovali, skládali informace do souvislostí, ptali se sami sebe na příčiny.

Při své praxi jsem zjistila, že není důležité vědět vše, ale umět si potřebné údaje vyhledat. Nejpodstatnější je dokázat tyto informace žákům správně podat, zaujmout je netradičními metodami, motivovat je k rozvoji daného tématu. Jednou z možností, jak žákům výuku zpestřit a zkvalitnit, je kooperace mezi základní školou a knihovnou. Zásadní je utvořit jakýkoliv program, který bude odpovídat potřebám dětí, požadavkům učitelů i knihovny.

V následující kapitole jsem zpracovala výsledky dotazníků z výzkumu na Základní škole Eduarda Nápravníka v Býšti. Použila jsem dotazníkový typ výzkumu formou polootevřených a uzavřených otázek. Nevyužila jsem otázky otevřeného typu, neboť jsem byla omezena časem, ve kterém mohli dotazovaní dokument vyplnit. Ve výzkumu jsem se obzvláště zaměřila na otázku čtenářství a vztahu k místní knihovně. V grafech jsem odpovědi žáků rozdělila podle pohlaví a třídy, do které chodí. Protože jsem se v teoretické části zabývala mezinárodním výzkumem čtenářské gramotnosti žáků, chtěla jsem si potvrdit některé z výsledků. Pokusila jsem se ověřit, do jaké míry rodiče ovlivňují čtenářskou gramotnost jejich dětí. Výsledky ukázaly, že pravidelnost četby samotných rodičů a jejich četba dětem velmi působí na vztah žáků k četbě. Pokud tedy rodiče odmala vedou dítě k četbě, má ve většině případů pozitivní vztah k četbě i v současnosti. Ve výsledcích si nemohu být stoprocentně jistá, neboť výzkum jsem prováděla pouze v jedné škole s 80 respondenty.

Pedagogům jsem donesla výsledky zpracovaných dotazníků, aby věděli, v čem by měli zlepšit svou činnost pro zvýšení úrovně čtenářské dovednosti žáků. Výsledky nebyli zaskočení, nicméně závisí nyní na nich, do jaké míry se jimi budou řídit, zda se rozhodnou tuto situaci řešit. Dle mého názoru by se měli učitelé pokusit aktualizovat své nabídky doporučené literatury, navštěvovat s nimi pravidelněji knihovnu, pořádat poučné, ale zábavné projekty, mluvit při hodinách o poutavých publikacích, se kterými se žáci setkali, aby se

společně naučili dělit o zajímavé informace. Vyučující se stane vzorem tehdy, pokud žáci uvidí, že sám je zanícen do četby, navštěvuje s nadšením knihovnu, zajímá se o nové publikace, spolupracuje s paní knihovnicí. Prostor pro rozvíjení čtenářských dovedností má nejvíce češtinář. Zanedbávat zvyšování úrovně čtenářské gramotnosti by ovšem neměli ani pedagogové v ostatních odborných předmětech. V současné době se rozvoji čtenářské gramotnosti věnují pouze učitelé českého jazyka v hodinách literární výchovy. Ostatní pedagogové předpokládají, že čtenářská gramotnost žáků je zajištěna právě při hodinách českého jazyka.

Nyní spolupráce místní knihovny se základní školou neprobíhá zcela podle mých představ. Paní knihovnice pořádá spousty zajímavých akcí pro děti, které ve škole nabídne, aby se jich žáci zúčastnili. Pedagog je při akcích přítomen, ale pouze jako dohled nad žáky. Spolupráce mezi paní knihovnicí a vyučujícím by měla probíhat jiným způsobem. Učitel by měl předem paní knihovnici navrhnout vhodná témata k doplnění výuky. Mělo by proběhnout osobní setkání, kde zvolí formu „výuky“, zároveň vyučující charakterizuje paní knihovnici úroveň znalostí a dovedností žáků, stanoví rozsah, do jaké míry by měla akce zasahovat i do ostatních výukových předmětů. Poté, co paní knihovnice sestaví program, společně by ho měli projednat. Při samotné akci by vyučující neměl být pouhým pedagogickým dohledem, ale pořadatelem, který se aktivně účastní, pomáhá. Zhodnocení žáků vyučujícím a paní knihovnici prozradí úspěšnost konané akce, upozorní je na případné nedostatky.

Svým projektem jsem vyučujícím chtěla ukázat, že aktivní kooperace knihovny se základní školou není nemožná, ba dokonce pro žáky i je samotné se stává velmi užitečnou. V dnešní technické době je důležitý správný vliv na žáky. Myslím, že právě proto je nepostradatelná kooperace základní školy a knihovny. Úroveň čtenářské gramotnosti a kladný vztah ke čtenářství je jedním z hlavních hledisek pro úspěšné studium žáka a také správného zařazení do společnosti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborná literatura

1. ALTMANOVÁ, Jitka a kol., 2011. *Čtenářská gramotnost ve výuce – metodická příručka*. 1. vyd. Praha: NÚV. 65 s. ISBN 978-80-86856-98-8.
2. ALTMANOVÁ, Jitka a kol., 2010. *Gramotnost ve vzdělávání - příručka pro učitele*. 1. vyd. Praha: VÚP. 64 s. ISBN 978-80-87000-41-0.
3. BUBENÍČKOVÁ, Petra a kol., 2011. *Kontexty čtenářství a čtenářské gramotnosti*. 1. vyd. Hradec Králové. 135 s. ISBN 978-80-7435-165-5.
4. FIDO, Martin, 2005. *Svět Sherlocka Holmese*. 1. vyd. Brno: JOTA. 144 s. ISBN 80-7217-370-7.
5. KOLEKTIV AUTORŮ, 1933–1938. *Pamětní kniha – Býšť*. 1. vyd. Býšť. 125 s.
6. KOLEKTIV AUTORŮ, 1939–1987. *Pamětní kniha – Býšť*. 1. vyd. Býšť. 78 s.
7. ŠVRČKOVÁ, Marie, 2011. *Kvalita počáteční čtenářské gramotnosti*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita. 243 s. ISBN 978-80-7464-020-9.
8. VÁŠOVÁ, Lidmila, 1995. *Úvod do bibliopedagogiky*. Praha: ISV. 189 s. ISBN 80-85866-07-2.
9. ZACHOVÁ, Alena, 2013. *Čtenářství a čtenářská gramotnost*. 1. vyd. Vlkov: Helena Rezková. 124 s. ISBN 978-80-904449-7-3.

Dokumenty

1. BAIDAK, Nathalie a kol., 2011. *Výuka čtení v Evropě: souvislosti, politiky a praxe* [online]. Nakladatelství: EACEA. [cit. 13.05.2014]. Dostupné z: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/130CS.pdf.
2. ČŠI, 2012. Výsledky mezinárodních šetření PIRLS 2011 a TIMSS 2011. In: *ZŠ Mládí* [online]. Praha. [cit. 23.05.2014]. Dostupné z: http://www.zsmladi.cz/uploads/Tisk_zprava%20TIMSS%20a%20PIRLS-1.pdf.
3. KOŠTÁLOVÁ, Hana a kol., 2010. *Čtenářská gramotnost jako vzdělávací cíl pro každého žáka* [online]. Praha: Česká školní inspekce. [cit. 27.04.2014]. Dostupné z: http://www.ptac.cz/data/Ctenarska_gramotnost_jako_vzdelavaci_cil_pro_kazdeho_zaka.pdf.
4. METELKOVÁ, Radana, 2012. *Čtenářská gramotnost – cesta ke vzdělávání* [online]. Ostrava: Ostravská univerzita. [cit. 02.05.2014]. Dostupné z: <http://projekty.osu.cz/svp/opory/pdf-metelkova-ctenarska-gramotnost-cesta-ke-vzdelavani.pdf>.
5. PALEČKOVÁ, Jana, 2011. Seminář k PISA 2012. In: *PISA 2012* [online prezentace]. Praha: ČŠI. [cit. 22.05.2014]. Dostupné z: http://www.pisa2012.cz/?a=ke_stazeni.
6. PALEČKOVÁ, Jana, TOMÁŠEK, Vladislav a kol., 2013. *Hlavní zjištění PISA 2012* [online]. Praha: ČŠI. [cit. 10.05.2014]. Dostupné z: <http://www.csicr.cz/getattachment/283eb9f5-b30a-4467-927c-533ae347b621>.
7. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, 2005* [online]. Praha :VÚP. [cit. 28.05.2014]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-verze-2007>.

8. VĚŘÍŠOVÁ, Irena a kol., 2007. *Kudy vede cesta ke čtenáři? – Rozvoj dětského čtenářství na druhém stupni základní školy* [online]. Praha: Aktris. [cit. 04.05.2014]. Dostupné z: http://www.gac.cz/userfiles/File/nase_prace_vystupy/GAC_ctenJPD_kudy_vede_cesta.pdf.

Internetové adresy

1. *Fakultní nemocnice Ostrava*, 2009 [online] [cit. 27.07.2011]. Dostupné z: <http://www.fno.cz/organizacni-struktura/sluzby-v-arealu>.
2. *Kroměřížská nemocnice a.s.*, 2011 [online] [cit. 27.07.2011]. Dostupné z: <http://www.nem-km.cz/o-nemocnici/knihovna/%29>.
3. PROCHÁZKOVÁ, Ivana, 2006a. Čtenářská gramotnost, klíčové kompetence a současné cíle vzdělávání. In: *Metodický portál RVP – inspirace a zkušenosti učitelů* [online]. 18.01. [cit. 07.05.2014]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/447/CTENARSKA-GRAMOTNOST-KLICOVE-KOMPETENCE-A-SOUCASNE-CILE-VZDELAVANI.html/>.
4. PROCHÁZKOVÁ, Ivana, 2006b. Co je čtenářská gramotnost, proč a jak ji rozvíjet? In: *Metodický portál RVP – inspirace a zkušenosti učitelů* [online].18.01. [cit. 07.05.2014]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/446/CO-JE-CTENARSKA-GRAMOTNOST-PROC-A-JAK-JI-ROZVIJET.html>.
5. PROCHÁZKOVÁ, Ivana, 2006c. Mezinárodní výzkum čtenářské gramotnosti a jeho výsledky v ČR. In: *Metodický portál RVP – inspirace a zkušenosti učitelů* [online].18.01. [cit. 07.05.2014]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/448/MEZINARODNI-VYZKUM-CTENARSKE-GRAMOTNOSTI-A-JEHO-VYSLEDKY-V-CR.html/>.
6. VÚP PRAHA, 2011. Studie k problematice čtenářské gramotnosti v základním vzdělávání – 1. část. In: *Metodický portál RVP – inspirace a zkušenosti učitelů* [online]. 22.09. [cit. 07.05.2014]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/z/>

Zdroje využité při projektu

1. BROŽEK, Luděk, 2003. *Záhada pro detektivy začátečníky*. Nakladatelství: Portál. 123 s. ISBN 80-7178-652-7.
2. DOYLE, Arthur Conan, 1978. *Pes baskervillský*. 4. vyd. Praha: Albatros. 208 s.
3. DOYLE, Arthur Conan, 1962. *Pes baskervillský* [zvukový záznam na CD ve formátu MP3]. Čte Otakar Brousek, Josef Červinka.
4. GIFFORD, Clive, 2006. *Svět špionáže*. Nakladatelství Fragment, 64 s., ISBN: 80-253-0227-X..
5. MACHUTOVÁ, Marcela a kol., 1996 *Kouzla kriminalistiky*. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment. 64 s. ISBN 80-7200-066-7.
6. *Pes baskervillský*, 2000 [The Hound of the Baskervilles] [film]. Režie Rodney Gibbons. Kanada.
7. SKOPEČEK, Jan, 1965. *Baskervillský pes*. 1. vyd. Praha: Dilia. 126 s.

Internetové adresy využité při projektu

1. ALTMANOVÁ, Jitka, 2014. Pětিলístek. In: *Metodický portál RVP – inspirace a zkušenosti učitelů* [online]. 04.02. [cit. 15.05.2014]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/18339/PETILISTEK.html/>.
2. *Centrum Detektivky*, 2008 [online]. [cit. 27.04.2014]. Dostupné z: <http://detektivky.bestfoto.info/cz/autori-podle-zanru>.

3. *Dreamstime* [online]. Poslední změna: 27.4. 2014 11:34 [cit.28.4. 2014]. Dostupné z: <http://de.dreamstime.com/stockbilder-detektiv-hut-image10764254>.
4. HONZA198, 2012. Muž ve vlaku 2. In: *Hranostaj – nejen skautské hry* [online]. 09.08. [cit. 17.03.2014]. Dostupné z: <http://www.hranostaj.cz/hra3560>.
5. *Hranostaj – nejen skautské hry* [online]. Poslední změna: 17.03. 2014 14:32 [cit. 17.03.2014]. Dostupné z: <http://www.hranostaj.cz/>.
6. *Identikit* [online]. Poslední změna: 17.03.2014 13:26 [cit. 17.03.2014]. Dostupné z: <http://www.obrazovka.cz/zabava/identikit/identikit.html>. *Clipartlogo*, 2013 [online]. [cit. 18.03.2014]. Dostupné z: http://cz.clipartlogo.com/free/human-body-cartoon_18.html.
7. KAČER, 2006. Městečko Palermo – Mafie. In: *Hranostaj – nejen skautské hry* [online]. 15.05. [cit. 17.03.2014]. Dostupné z: <http://www.hranostaj.cz/hra288>.
8. KUBA, 2006. Mrkáč vrah. In: *Hranostaj – nejen skautské hry* [online]. 15.05. [cit. 17.03.2014]. Dostupné z: <http://www.hranostaj.cz/hra102>.
9. MARTINKA, Milan, 2014. *Predám rodinný dom*. [online]. [cit. 28.4. 2014]. Dostupné z: <http://www.predamdom.estranky.sk>.
10. PACHLOVÁ, Jaroslava, 2011. Velká detektivní hra aneb Důvtipní detektivové. In: *Metodický portál RVP – inspirace a zkušenosti učitelů* [online]. 13.02. [cit.10.03.2014]. Dostupné z: http://wiki.rvp.cz/@api/deki/files/18697/=zaznamy_o_podezrelem.pdf.
11. SOMITKO, 2008. Vrah. In: *Hranostaj – nejen skautské hry* [online]. 23.06. [cit. 17.03.2014]. Dostupné z: <http://www.hranostaj.cz/hra702>.
12. ŠKUBALOVÁ, Jana, *Zábavné stránky nejen pro děti* [online]. Poslední změna: 28.4. 2014 15:38 [cit. 28.4. 2014]. Dostupné z: <http://zsujezd.blog.cz/galerie/omalovanky/profese-cinnosti/obrazek/83948873>.

13. VALEČKOVÁ, Vendulka, 2014. Obecní knihovna v Býšti. In: *Býšť* [online]. Poslední změna: 08.05.2014 10:46 [cit. 11.05.2014]. Dostupné z: <http://www.byst.cz/uvod-159/>.
14. WHITCROFT, Ladislav, 2012. Šotkova záložka ke čtenářským strategiím (metodika pro učitele). In: *Čtenářská gramotnost a projektové vyučování* [online]. 31.12. [cit. 26.04.2014]. Dostupné z: <http://www.ctenarska-gramotnost.cz/ctenarska-gramotnost/cg-strategie/sotkova-zalozka>.
15. XZ, 2006. Jeníček a Mařenka. In: *Hranostaj – nejen skautské hry* [online]. 04.09. [cit. 17.03.2014]. Dostupné z: <http://www.hranostaj.cz/hra309>.

Prezentace A. C. Doyle, Sherlock Holmes

1. AUGSBURY, Larry A., 2011. *Lorcan Gallery Fine Art Photography: Sherlock's Flat* [online]. Poslední změna: 19.12.2012 0:41 [cit. 19.03.2014]. Dostupné z: <http://www.lorcan.biz/sherlockholmes1.html>.
2. DANKOVÁ, Zdenka a KAJÍNEK, Milan, 2013. Sherlock Holmes – král detektivů a jeho případy z pera sira Arthura Conana Doylea. In: *Velká epocha* [online]. 29.06. [cit. 20.03.2014]. Dostupné z: <http://www.velkaepocha.sk/2013062921384/Sherlock-Holmes-kral-detektivu-a-jeho-pripady-z-pera-sira-Arthura-Conana-Doylea.html>.
3. GRACE, 2012. Hra stínu – nejlepší momenty 2. In: *Sherlock Holmes* [online]. 12.01. [cit. 19.03.2014]. Dostupné z: <http://holmessherlock.blog.cz/1201/hra-stinu-nejlepsi-momenty>.
4. SCOTT, 2010. Scott's Classic Comics Corner: A Study in Sherlock Pt. 2. In: *Comic book resources* [online]. 07.09. [cit. 20.03.2014]. Dostupné z: <http://goodcomics.comicbookresources.com/2010/09/07/scotts-classic-comics-corner-a-study-in->

sherlock-pt-2/.

5. *The Sherlock Holme museum – The official home of Sherlock Holme* [online]. London
Poslední změna: 05.03.2014. 14:25:57 [cit. 18.03.2014]. Dostupné z:
<http://www.sherlock-holmes.co.uk/>.
6. WEBREDAKTOR, 2011. Sir Arthur Conan Doyle. In. *Městská knihovna v Praze*
[online]. 22.08. [cit. 19.03.2014]. Dostupné z: <http://www.mlp.cz/cz/projekty/on-line-projekty/sherlock-holmes/zivotopis/>.

Prezentace kriminalistické metody

1. JÁNSKÝ, Josef, *Grafologie – psychologie písma* [online]. Poslední změna:
15.03.2014. [cit.19.03.2014]. Dostupné z: <http://www.grafolog.cz/znaky/sklon-popis.php>.
2. KOUKAL, Milan, 2006. Věda na stopě zločinu: Co na nás prozradí zabarvení hlasu?
In: *21. století. Věda, která vás bude bavit* [online]. 22.04. [cit. 20.03.2014]. Dostupné
z: <http://21stoleti.cz/blog/2006/04/22/veda-na-stope-zlocinu-co-na-nas-prozradi-zabarveni-hlasu/>.
3. POLICIE ČR, 2011. Kriminalistická odorologie – Policie České republiky.
In: *Plzeňský kraj - bezpečný kraj* [online]. 15.06. [cit. 20.03.2014]. Dostupné z:
http://www.bezpecnykraj.cz/print_1/lang_26/lay_3/kriminalisticka-odorologie-policie-ceske-republiky.aspx.
4. *Portrétní identifikace*, 2012. [online]. 1. vyd. Šluknov. [cit. 20.03.2014]. Dostupné z:
[http://www.lesnicka-skola.cz/gallery/clanky3501/2012-12-20_portretni_identifikace.pdf](http://www.lesnicka-skola.cz/gallery/clanky3501/2012-12-20-portretni_identifikace.pdf).

5. VICHLENDÁ, Milan, 2011. *Kriminalistika* [online]. 1. vyd. Karviná. [cit. 20.03.2014]. Dostupné z: <http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminalistika.pdf>.
6. VRABCACI, 2010. Dobrodružství kriminalistiky – daktyloskopie. In: *Geocaching* [online]. 10.03. [cit. 20.03.2014]. Dostupné z: http://www.geocaching.com/geocache/GC2G2GG_dk1-daktyloskopie?guid=061eb58e-b5de-40e2-9686-95e54ad6352a.
7. ZÁBRANSKÝ, Miroslav, 2013. Kriminalistická identifikace osob, identikit. In: *Plzeňský kraj - bezpečný kraj* [online]. 22.07. [cit. 20.03.2014]. Dostupné z: <http://www.bezpecnykraj.cz/kriminalisticka-identifikace-osob-identikit.aspx>.

Prezentace Tajná zpráva

1. PACHLOVÁ, Jaroslava, 2010. Tajná písma. In: *Metodický portál RVP – inspirace a zkušenosti učitelů* [online]. 10.05. [cit. 25.03.2014]. Dostupné z: http://wiki.rvp.cz/Knihovna/Tvorive_pokusohrani.

SEZNAM PŘÍLOH

1. Evidenční karta detektiva
2. Prezentace PowerPoint Sir Arthur Conan Doyle, Sherlock Holmes
3. Pětílístek o Sherlocku Holmesovi
4. Ukázka s. 41–42 Doyle, A. C., 1908. *Pes baskervillský*. 4. vyd. Nakladatelství Albatros. 208 s.
5. Ukázka s. 47, DOYLE, A. C., 1908. *Pes baskervillský*. 4. vyd. Nakladatelství Albatros. 208 s.
6. Ukázka s. 58–59, DOYLE, A. C., 1908. *Pes baskervillský*. 4. vyd. Nakladatelství Albatros. 208 s.
7. Ukázka s. 88, 90, DOYLE, A. C., 1908. *Pes baskervillský*. 4. vyd. Nakladatelství Albatros. 208 s.
8. Ukázka s. 156–157, DOYLE, A. C., 1908. *Pes baskervillský*. 4. vyd. Nakladatelství Albatros. 208 s.
9. Čtení s předvídáním
10. Prezentace PowerPoint Kriminalistické metody
11. Prezentace PowerPoint – Tajný vzkaz
12. Diplom pro žáky 7. třídy
13. Záložka na rozvoj čtenářské gramotnosti
14. Karty podezřelých pachatelů vraždy
15. Fotografie projektu v Obecní knihovně v Býšti
16. Reflexe žáků na projekt konaný v knihovně
17. Dotazník pro vyučující
18. Dotazník pro žáky 2. stupně

SEZNAM OBRÁZKŮ V TEXTU

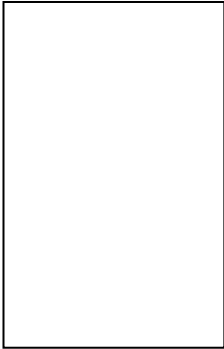
- Obr. 1 Postavení čtenářské gramotnosti
- Obr. 2 Podíl žáků čtvrtého ročníků v %, kteří mají obtíže se čtením pro rok 2006
- Obr. 3 Patnáctiletí žáci s obtížemi ve čtení v procentech
- Obr. 4 Oblíbenost knižních žánrů
- Obr. 5 Pravidelnost četby žáků
- Obr. 6 Četba žákům rodiči
- Obr. 7 Vliv rodičovské četby na nynější vztah žáků k četbě
- Obr. 8 Pravidelnost četby rodičů
- Obr. 9 Vliv pravidelnosti četby rodičů na četbu žáků
- Obr. 10 Příčiny nízké četby žáků
- Obr. 11 Doporučení knihy od spolužáka vs. doporučení od vyučujícího
- Obr. 12 Komunikace mezi spolužáky o knihách
- Obr. 13 Návštěvnost veřejné knihovny
- Obr. 14 Podpora čtenářství
- Obr. 15 Navštěvování Obecní knihovny v Býšti
- Obr. 16 Zdroje o nově vydaných knihách
- Obr. 17 Zdroje využívané k přípravě na výuku
- Obr. 18 Využití pomoci knihovníků při vyhledávání údajů
- Obr. 19 Návštěvnost knihovny s žáky v rámci výuky
- Obr. 20 Organizace projektu pro žáky s pracovníky knihovny
- Obr. 21 Spolupráce na projektu pro žáky s pracovníky knihovny

SEZNAM TABULEK V TEXTU

- Tab. 1 Čtenářská gramotnost ČR 2000-2012
- Tab. 2 Oblíbenost knižních žánrů
- Tab. 3 Pravidelnost četby knih
- Tab. 4 Četba žákům rodiči
- Tab. 5 Vliv rodičovské četby na nynější vztah žáků k četbě
- Tab. 6 Pravidelnost četby rodičů
- Tab. 7 Vliv četby rodičů na četbu žáků
- Tab. 8 Příčiny nízké četby žáků
- Tab. 9 Doporučení knihy od spolužáka vs. doporučení od vyučujícího
- Tab. 10 Sdílení dojmů z přečtené knihy mezi spolužáky
- Tab. 11 Návštěvnost veřejné knihovny
- Tab. 12 Podpora ve čtenářství
- Tab. 13 Návštěvnost Obecní knihovny v Býšti
- Tab. 14 Způsob získání informací o nově vydaných knihách
- Tab. 15 Zdroje využívané k přípravě na výuku
- Tab. 16 Využití pomoci knihovníků při vyhledávání údajů
- Tab. 17 Návštěvnost knihovny s žáky během výuky
- Tab. 18 Organizace projektu pro žáky ve spolupráci s pracovníky knihovny
- Tab. 19 Spolupráce na budoucím projektu pro žáky s pracovníky knihovny

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Evidenční karta detektiva (Převzato z: Pachlová, 2011)

EVIDENČNÍ KARTA DETEKTIVA	
Jméno a příjmení: _____	Otisk palce
Krycí jméno: _____	
Hodnost: _____	

Příloha č. 2 – Prezentace PowerPoint - Sir Arthur Conan Doyle, Sherlock Holmes

- 1892 – zanechání lékařství → psaní.
- 1893 – pobyt ve Švýcarsku (manželce diagnostikována tuberkulóza).
- 1900 – účast v Búrské válce
- 1902 – povýšení do šlechtického stavu – titul Sir.
- 1906 – umírá jeho žena Louise Doyleová,
- 1907 – 18. září - svatba s Jean Leckie
- 1920 – 1930 – hluboký zájem o spirítismus a jeho propagace.
- 1930 – 7. 7. v 8:30 úmrtí na infarkt. Jeho poslední slova jsou věnována manželce Jean: „You are wonderful.“ („Jsi báječná.“)

<http://www.mlp.cz/cz/projekty/on-line-projekty/sherlock-holmes/zivotopis/>

Sir Arthur Conan Doyle

- Narozen 22. 5. 1859 Edinburg (Skotsko).
- 1876 zápis ke studiu lékařství na Edinburské univerzitě.
- 1879 vyšla jeho první povídka Záhada Sasasského údolí.
- 1880 – 7 měsíců na velrybářské lodi loďním lékařem, počátky jeho zájmu o spirítismus a věci paranormální.
- 1885 – 6. srpna – svatba s Louisou „Louie“ Hawkinsovou (sestra pacienta).
- 1890 – prosinec – odstěhování do Londýna.
- 1891 – otevření praxe očního lékaře v Londýně.

<http://www.mlp.cz/cz/projekty/on-line-projekty/sherlock-holmes/zivotopis/>

- **Sherlock Holmes**
- Ke vzniku postavy zřejmě posloužilo Doylovo přátelství s Dr. Josephem Bellem z edinburské lékařské fakulty.
- Dr. Joseph Bell spolupracoval s místní policií. Doyle byl jeho asistentem, vzniklo přátelství, které vydrželo na celý život.
- Důkaz přátelství - roku 1892 Sir Doyle doktoru Bellovi věnoval svoji knihu Dobrodružství Sherlocka Holmese.
- Popis: čepice, lupa, dlouhý plášť, uhlazený zevnějšek a vystupování džentlmena, jenž je dochvilný na vteřinu.

<http://www.velkaepocha.sk/2013062921384/Sherlock-Holmes-kral-detektivu-a-jeho-pripady-z-pera-sira-Arthura-Conana-Doylea.html>

- Holmes bydlel na konkrétní adrese v Londýně - Baker Street 221b v podnájmu u paní Hudsonové.
- Dnes je v tomto místě zřízeno muzeum Sherlocka Holmese.

<http://www.lorcan.biz/sherlockholmes1.html>

- Zápisky o 56 vybraných případech pořídil jeho největší přítel a spolupracovník doktor John Watson, 2 případy popsal detektiv sám a 2 jsou psány ve 3. osobě. Celkový počet Holmesových případů přesahuje 2000.
- Měl bratra Mycrofta, který byl o 7 let starší.
- Nebyl nikdy ženatý, měl rezervovaný postoje k ženám.
- Jeho největší zálibou bylo kouření dýmky a hra na housle, rád dělal chemické pokusy.
- Holmes obvykle nepoužíval zbraně, ale cvičil se v boxu, pilně posiloval.
- Byl mistrem převleků. <http://www.velkaepocha.sk>

<http://holmessherlock.blog.cz>

- Podoby:
- Snímek Mladý Sherlock Holmes, který v Čechách vyšel pod názvem Pyramida hrůzy - studentská léta Sherlocka Holmese a mladého Watsona, vydávají se po stopách tajemného egyptského kultu.
- PC hry s tématikou Sherlocka Holmese.
- Audio nahrávka Sherlocka Holmese.
- Komiksy Sherlocka Holmese. (<http://www.velkaepocha.sk>)

<http://goodcomics.comicbookresources.com>

Zajímavé internetové adresy:

- <http://www.mlp.cz/cz/projekty/on-line-projekty/sherlock-holmes/> - volně ke stažení několik knih o Sherlocku Holmesovi na webových stránkách Městské knihovny v Praze.
- <http://www.sherlock-holmes.co.uk/> - muzeum Sherlocka Holmese.
- <http://www.velkaepocha.sk/2013062921384/Sherlock-Holmes-kral-detektivu-a-jeho-pripady-z-pera-sira-Arthura-Conana-Doylea.html> - o postavě Sherlocku Holmesovi
- <https://www.youtube.com/watch?v=z-2k2LZp04I> – film vs. literární vyprávění Arthura Conana Doylea.

⏪ / ⏩ ↻

Zdroje:

1. WEBREDAKTOR, 2011. Sir Arthur Conan Doyle. In: *Městská knihovna v Praze*. [online]. 22.08. [cit. 19.03.2014]. Dostupné z: <http://www.mlp.cz/cz/projekty/on-line-projekty/sherlock-holmes/zivotopis/>
2. AUGSBURY, L. A. 2011. *Lorcan Gallery Fine Art Photography: Sherlock's Flat*. [online]. Poslední změna: 19.12.2012 0:41:32 [cit. 19.3.2014]. Dostupné z: <http://www.lorcan.biz/sherlockholmes1.html>.
3. GRACE, 2012. Hra stínu – nejlepší momenty 2. In: *Sherlock Holmes*. [online]. 12.01. [cit. 19.03.2014]. Dostupné z: <http://holmessherlock.blog.cz/1201/hra-stinu-nejlepsi-momenty>.
4. DANKOVÁ, Z. a KAJÍNEK, M. 2013. Sherlock Holmes – král detektivů a jeho případy z pera sira Arthura Conana Doylea. In: *Velká epocha*. [online]. 29.06. [cit. 20.03.2014]. Dostupné z: <http://www.velkaepocha.sk/2013062921384/Sherlock-Holmes-kral-detektivu-a-jeho-pripady-z-pera-sira-Arthura-Conana-Doylea.html>
5. SCOTT, 2010. Scott's Classic Comics Corner: A Study in Sherlock Pt. 2. In: *Comic book resources*. [online]. 7.09. [cit. 20.03.2014]. Dostupné z: <http://goodcomics.comicbookresources.com/2010/09/07/scotts-classic-comics-corner-a-study-in-sherlock-pt-2/>.
6. *The Sherlock Holmes museum – The official home of Sherlock Holmes*. [online]. London. Poslední změna: 5.03.2014. 14:25 [cit. 18.03.2014]. Dostupné z: <http://www.sherlock->

Příloha č. 3 – Pětílístek o Sherlocku Holmesovi (Převzato z: Altmanová, 2014)

Sherlock Holmes

Popis - Jaký je? (2 přídavná jména)

Co dělá (co se s ní děje)? (3 slovesa)

věta vyjadřující něco podstatného o Sherlocku Holmesovi (4 slova)

podstata Sherlocka Hoolmese (synonymum – 1 slovo)

Nakladatelství Albatros. 208 s.

KAPITOLA IV
SIR HENRY BASKERVILLE

Byli jsme už po snídani a Holmes, podle svého zvyku v zá-
panu, čekal na silňenou návštěvu. Naši klienti byli dochvilní,
neboť hodiny právě odbily desátou, když byl uveden doktor
Mortimer, sledován mladým baronetem. Poslední potomek
rodu Baskervillů byl nevysoký, čilý třicátník, velmi slavné
postavy, tmavých očí, černého hustého obočí a s velmi výraz-
ným bojovným obličejem. Oděn byl v tvrdový oblek barvy
temně rziavé a jeho zdravá, deštěm a větrem ošlehaná tvář
svědčila o životě stráveném většinou pod širým nebem. Jeho
klidný pohled a klidné sebevědomé vystupování však prozra-
zovalo vzdělaného příslušníka vyšších společenských vrstev.

„Toto je sir Henry Baskerville,“ řekl doktor Mortimer.
„Tak jest,“ řekl sir Henry, „a co tomu říkáte, pane Sherloc-
ku Holmesi, že bych k vám byl přišel z vlastní iniciativy,
i kdybyž zde můj přítel nebyl navrhl, abychom vás dnes dopo-
ledne navštívili? Vím o vás, že luštíte, záhady všeho druhu,
a já jsem dnes ráno dostal hádanku, jejíž luštění si patrně
vyžádá víc času a snad i důvtipu, než mohu vynaložit.“

„Ráče se posadit, sire Henry. Chcete tím říci, že jste po-
přijede do Londýna každý něco mimořádného?“

„Není to nic významného, pane Holmesi, a je velmi pravdě-
podobné, že jde o pouhý žert. Dostal jsem dnes ráno tento
dopis — můžeme-li to ovšem vůbec nazvat dopisem.“

Položil na stůl obálku a my všichni jsme se nad ni sklomili.
Byla to obyčejná laciná obálka nášedivě barvy. Adresa
„Sir Henry Baskerville, hotel Northumberland“ byla napsána
neumělými tiskacími písmenami; poštovní razítko ukazovalo,
že dopis byl podán v oblasti Charing Crossu, a to večerjiho
večera.

„Kdo věděl, že se ubytujete v hotelu Northumberland?“
otázal se Holmes a podíval se napjatě na našeho návěščívníka.

„Nikdo to nemohl vědět. Rozhodl jsem se teprve na nádraží,
když jsem se setkal s doktorem Mortimerem.“

„Ale doktor Mortimer nepochybně v hotelu již bydlel?“
„Nikoliv, přenocoval jsem u známých,“ řekl doktor. „Nic
nenasvědčovalo tomu, že si zvolíme právě tento hotel.“

„Hm! Zdá se, že někdo má veliký zájem o to, co děláte.“
Sherlock Holmes vytáhl z obálky páleřech kancelářského
papíru dvakrát přeložený. Rozložil list na stole. List obsaho-
val jedinou větu, sestavenou z malpených kousků polistěného
papíru. Text zněl: „Je-li vám dralý váš život a nechcete-li přijít
o rozum, vyhlejte se bláznů.“ Jediné slovo „bláznů“ bylo
psáno inkoustem a tiskacími písmenami.

„A tak mi, pane Holmesi,“ řekl sir Henry Baskerville,
„laskavě povězte, co, u sta hromů, tento dopis znamená a kdo
se to tak velmi zajímá o mé záležitost.“

„Co tomu říkáte, doktore Mortimere? Musíme připustit,
že alespoň na tomto dopise není nic nadpřirozducho, není-liž
pravda?“

„Připouštím to, ale je docela možné, že dopis pochází od
někoho, kdo je přesvědčen, že jde o záležitost nadpřirozenou.“

„O jakou záležitost?“ zeptal se sir Henry zosra. „Mám
dojem, že vy, pánuové, všichni víte o mých věcech víc než já
sám.“

„Slibuji vám, sire Henry,“ řekl Sherlock Holmes, „že budete
sdělet všechny naše vědomosti, než opustíte tuto místnost.“

„Hned k tomu přijdeme. Ale než tak učiníme — nestalo se opravdu nic jiného, co byste nám mohl sdělit?“

„Inu, záleží na tom, co považujete za dostatečně důležité, aby to stálo za sdělování.“

„Za sdělování stojí podle mého názoru všechno, co se vymyká normálnímu průběhu dne.“

Sir Henry se usmál. „Nejsem ještě dost obeznámen s normálním průběhem anglického dne, neboť jsem strávil skoro celý život ve Spojených státech a v Kanadě. Ale doufám, že ziráta jedné boty zde u vás k normálnímu průběhu dne nepatří.“

„Vý jste ztratil jednu botu?“

„Ale vážený pane,“ zvolal dr. Mortimer, „jen jste ji někam založil. Najdete ji, až se vrátíme do hotelu. Nač byste pana Holmesa zatěžoval takovými maličkostmi?“

„Vždyt mě žádal, abych mu pověděl o všem mimořádném.“

„Zcela správně,“ řekl Holmes. „Chci vědět všechno — nechť ať přithoula vypadá sebepošetileji. Říkáte, že jste ztratil jednu botu?“

„Ztratil nebo někam založil. Obě boty jsem večera večer postavil za dveře svého pokoje — a ráno tam byla jenom jedna. Z toho člověka, který je čistí, jsem kloudného slova nedostal. A nejhorší na tom je, že jsem ty boty koupil teprve večera večer na Strandu a ještě je neměl na nohou.“

„Když jste je ještě neměl na nohou, proč jste je dával čistit?“

„Byly to těžké hnědé boty a nebyly ještě nikdy leštěny. Proto jsem je dal přede dveře.“

„Rozumní-li tomu správně, tak jste večera, po příjezdu do Londýna, ihned šel a koupil si pár bot?“

„Nakoupil jsem také ještě mnoho jiných věcí. Zde doktor Mortimer mě doprovázel. Chápejte — když mám tam venku dělat zámeckého pána, musím chodit podle toho oblečený, a na tom Západě jsem snad svůj zevnějšek trochu zanedbával. Mezi jiným jsem koupil ty hnědé boty — dal jsem za ně šest dolarů — a jednu mi ukradli, ještě dřív než jsem ji obul.“

k pravdě. Je možné, že pronamírně čas sledováním stopy nesprávné — ale dříve či později se musíme dostat na tu správnou.“

Při obědě, jenž proběhl v druhé zábavě, se o případu, který nás vedl dohromady, mnoho nemluvalo. Teprve v salónu Baskervillova apartmá, kamž jsme se pak odebrali, otázal se Sherlock Holmes sira Henryho, jaké má plány pro nejbližší budoucnost.

„Pojeďte na zámek Baskerville.“

„A kdy?“

„Koncem týdne.“

„Celkem vzato,“ řekl Holmes, „myslím, že vaše rozhodnutí je moudré. Mám četné důkazy, že jste v Londýně špionován, a je obušné najít mezi mnoha milióny obyvatel tohoto velkoměsta toho, kdo vás pozoruje, a zjisit proč. Jsou-li úmysly těchto lidí nepřátelské, mohli by vám ublížit, aniž bychom měli možnost tomu zabránit. Věděl jste snad, doktore Mortimere, že jste byli dnes dopoledne na cestě z Baker Streetu sledováni?“

Dr. Mortimer sebou prudce třel.

„Sledováni? Kým?“

„To právě vám boluže! nemohu říci. Máte mezi svými sousedy nebo známými v Dartmooru muže, jenž nosí černý plnovous?“

„Ne — vlastně, okamžik — ano, ano, Barrymore, komorník sira Charlese, má mohutný černý plnovous.“

„Tot zajímavé! A kde je ten Barrymore?“

„Na zámku, jenž je světem jeho správě.“

„Musím zjisit, zda je skutečně tam, nebo je-li možno, aby byl v Londýně.“

„Jak to dokážete?“

„Dejte mi telegrafní blankety. Je všechno připraveno pro sira Henryho? To postačí. Adresa: Pan Barrymore, zámek Baskerville. Který je nejbližší telegrafní úřad? Grimpen. Výborné. Pošleme druhý telegram poštmistrovi v Gimpenu. Telegram na adresu Barrymore budíž doručen k vlastním

rukám. Je-li adresát nepřítomen, vraťte prosím telegram na adresu sira Henry Baskerville, hotel Northumberland.“ Tak se do večera dozvíme, zda Barrymore je na svém místě v Devonshiru, čili nic.“

„Tak jest,“ řekl Baskerville. „A mimochodem řečeno, doktore Mortimere, kdo to vůbec je, ten Barrymore?“

„Je to syn nebožtka starého zámečnického správce. Nynější komorník Barrymore je čtvrtá generace věšňáků Baskerville. Pokud vím, je naprosto spouštěm člověk a on i jeho žena se těší nejlepší pověsti v celém okolí.“

„Na druhé straně však,“ řekl Baskerville, „je s dostatek jasné, že pokud nikdo z naší rodiny není na zámku, mají Barrymorevi náramně dobré bydlo a vůbec žádnou práci.“

„To je pravda.“

„Měl Barrymore nějaký prospěch ze smrti sira Charlese? Dědil něco?“ otázal se Holmes.

„On i jeho žena dostali každý pět set liber.“

„Slyšte, slyšte! Věděli, že to dostanou?“

„Ano, sir Charles mluvil rád o ustanoveních své závěti.“

„To je velmi zajímavé.“

„Doutám,“ řekl dr. Mortimer, „že nebudete bledět s pozřetením na každého, kdo byl závětí sira Charlese obnvyšen, neboť i mně odkázal tisíc liber.“

„Skutečně? A kdo ještě něco zdědil?“

„Závětí pamatovala množstvím menších částek na jednotlivce a na velký počet dobročinných institucí. Zbytek pozůstalosti připadl siru Henrymu.“

„A kolik činí ten zbytek?“

„Setm set čtyřicet tisíc liber.“

Holmes překvapeně zvedl obočí. „Neměl jsem potuchy, že šlo o tak gigantickou částku.“ řekl.

„Sir Charles měl pověst zámožného člověka, ale nikdo nevěděl, že byl tak velmi bohatý, dokud jsme neprovedli soupis jeho cenných papírů. Uhmrá částka pozůstalosti se blížila jednomu miliónu.“

„Pane, pane! Toto jest bank, o jaký by někdo byl ochoten

„Proč bych se měl vracet?“ otázal jsem se.
„Nemohu vám to vysvětlit.“ Mluvila tiše, naléhavě a v jejím hlase byl zvláštní přízrak. „Ale pro boha živého, udělejte, co vám řekám. Vraťte se a už nikdy na blata nevkráčte!“
„Ale já jsem přece teprve přijel.“
„Človče, človče,“ zvolala. „Nechápete, že to s vámi tímíní dobře? Vraťte se do Londýna! Odejďte ještě dnes večer! Utečte odsud za každou cenu! Tiše! Můj bratr přichází! Ani slovo o tom, co jsem řekla. Byl byste tak laskav a uchl mý tamtu orchidenu — tamhle je, mezi těmi kočičkami ohánkami. Zde na blatech nám roste spousta orchididaj — ale přijel jste ovšem příliš pozdě, abyste viděl náš kraj v plné kráse.“
Stapleton zatím upustil od pronásledování mrtky a vrátil se k nám udýchaný a zrudlý námahou.
„Dobry den, Beryl,“ řekl a zdálo se mi, že tón jeho pozdravení není příliš srdečný.
„Jsi velmi uhrátý, Jacku.“
„Honil jsem se za cyklopidem. Je velmi vzácný a málokdy se najde na sklonku podzimu. Škoda že jsem jej nechtyl.“
Mlvil konverzačním tónem, ale jeho světlá očka neustále putovala od dívky ke mně.
„Vidím, že jste se už seznámili.“
„Ano, právě jsem řekla siru Henrymu, že proměškal nejkrásnější údobí blát.“
„Jak to? Kdo myslíš, že to je?“
„Neumíte to přece být nikdo jiný než sir Henry Baskerville,“ pravila.
„Ne, ne,“ řekl jsem. „Nikoliv sir Henry, nýbrž obyčejný plebejec, ale jeho přítel. Jsem doktor Watson.“
Rumělec nevolně zaplavil její výraznou tvář.
„Byl to tedy rozhovor plný nedorozumění,“ řekla.
„Jak to? Neměli jste příliš mnoho času na hovor,“ podotkl její bratr a pokřád se na nás zkoumavě díval.
„Mluvila jsem s doktorem Watsonem, jako by to byl zdejší ušedník, a nikoliv pouze host,“ řekla. „Jako návštěvníku mu je

90

a Stapleton za mň vyrazil s mimořádnou energií a rychlostí. Až jsem se iekl, když mrtka zamířila rovnou do barůn, ale mň nový známý se nezrazil ani na vřstinu. Pronásledoval ji dál, skáče od jednoho kečce k druhému, a jeho zelená sídka se třepetala ve vzduchu. Měl na sobě šedé šaty, a jak touto barvou, tak nepravdivým klikatým poskakováním a poletováním za svou kofist sám připomínal nějakou velkou mrtu. Stál jsem a stědoval jeho počínání se směsí obdivu k jeho mimorádné dovednosti a obav, aby mu ve zrádné bařině neuklouzla noha, když jsem za sebou zaslechl kroky. Otočil jsem se a spatřil v bezprostřední blízkosti na stezce ženu. Přišla ze směru, kde jsem podle chochohu kouře tušil Stapletonův dům, ale prohlubel v blatech jí zakrývala, dinkud nebyla načisto u mně.

Nemohl jsem být na pochybách, že toto jest slečna Stapletonová, o mň jsem slyšel, jelikož skutečných dam muselo na blatech být poskovnu, a já si vzpomněl, že o mň někdo mluvil jako o krásavici. Žena, jež ke mně přicházela, byla vpravdě sídka, a to ještě krásou kromobyčejného typu. Bylo těžké představit si větší kontrast mezi sourozenci, neboť Stapleton byl člověk bledolící, světlolasy a šedoolý, kdážto jeho sestra byla sněžší než všechny brunety, které jsem kdy v Anglii viděl — štíhlá, elegantní a urostlá. Měla hrdou, jenně modelovanou tvář tak pravdivých rysů, že mohla vypadat bezduše, nebýt senzitivních úst a nádherných temných živých očí. Tak dokonala a elegantní oděná postava byla skutečně mimořádným zjevem na opuštěné stezce v blatech. Když jsem se otočil, dávala se za bratrem a pak zrychlila krok a přistoupila ke mně. Smekl jsem a právě jsem se chystal vysvětlit nějak svou přítomnost, když její slova obrátila sled mých myšlenek směrem načisto odlišným.

„Vraťte se!“ řekla. „Vraťte se do Londýna — neproduče se vracte!“

Pošetile jsem na ni civěl — na víc jsem se nezmožil. Její oči mně mohly sežehnout a netrpělivě podupávala noulou.

88

Watson — rafinovanou, chladnokrevnou, předem uváženou vraždu. Neplějte se mně na podrobnosti. Má tenara se kolem něho strhují ve chvíli, kdy jeho tenara se stahují kolem šira Hicryho — a s vaší pomocí je zločinec už skoro v naší moci. Jen jedno nebezpečí nám může hrozit. To jest, že by on přikročil k činu, dřív než my budeme připraveni ho zneškodnit. Potřebují ještě den — nejméně dva —, abych měl kruh důkazů uzavřený, ale do té doby střezte svého svěřence, jak jen můžete. Jítí matka doveďte bít nad churým svým dítětem. Váše čncání cca. na blata se sama ospravedlnila, a přece bych byl skoro rádýj, kdybyste se nebyl hml od jeho boku. — Slyšte!“

Hrozný výkřik — zajččntí hrůzy a úzkosti explodovalo z úcha blar a zdálo se nám, že nebete konce. Děsný zvuk zmrazil krev v mých žlách.

„Kúste na nebi!“ vydralo se mi ze scvřčeného hrdla. „Co to bylo? Co to znamená?“

Holmes už byl na točou. Viděl jsem obrys jeho štítlé průz- né postavy ve dveřích chýže — stál tu s vypnutou hrudi, trochu předkloněný a zárl do temnoty.“

„Ticho!“ zašeptal. „Ticho!“

Výkřik musel být sám o sobě silný svou živelností, ale přičázel odkudsi zdaleka, z místa kdysi na temné pláni. Nyní nám udeřil ve sluch znova, z větší blízkosti, hlasitější, ještě úpěnlivější a naléhavější než předtím.

„Kde to je?“ zašeptal Holmes; a z chvění jeho hlasu jsem poznal, že i on, muž z oceli, je ořesen do hloubi duše. „Kde to je, Watsone?“

„Tam — myslím tam.“ Ukázal jsem do tmy.

„Ne — tam!“

Výkřik smrtelné hrůzy znova rozezněl ticho noci — tentokrát z blízkosti ještě větší a mnohem silnější než předtím. A nový zvuk se vlnil do děsného křiku, hluboké mručení, melodické, a přece děsivé, stoupající a klesající jako tiché, nekonečné šumění moře.

„Pes!“ vykřikl Holmes. „Pojďte, Watsone, pojďte! Nebesa! Přijďte-me-li příš pozdě...!“

Rozeblhl se na blata, běžel rychle a já ho následoval. Ieč teď k nám ze zvládného terénu, z míst těsně před námi dolhli poslední zoufalý výkřik a pak jsme zaslechli temný, dunivý pád. Zastavili jsme se a naslouchali. Než žádný další zvuk už neporušil těžké ticho bezvětrné noci.

Viděl jsem, jak si Holmes zoufale sáhal na čelo jako člověk, jenž je bez sebe vzrušením. Dupl nohou do země.

„Porazil nás, Watsone. Přicházím pozdě.“

„Ne, ne — to jistě ne!“

„Já blázen jsem ještě vyčkával. A vy, Watsone, zde vidíte, co poslo z toho, že jste opustil svého svěřence. Ale nebesa mi jsou svědkem — došlo-li k nejhoršimu, pomstíme ho!“

Stěp jsme pádli temnotou, naráželi do balvanů, klestili si cestu křovisky, bez dechu utkali do kopců a říhli se ze strání, pořád ve směru, odkud k nám před chvílí doléhaly ty děsné výkřiky. Z každé vyvýšeniny se Holmes dychtivě rozhlédl, ale blata byla zahalena v temný stín a nic se nehnuo na jejich pustém povrchu.

„Vidíte něco?“

„Ne. Nic.“

„Ale slyšíte? Slyšíte!“

Tichý sion dolehl k našemu sluchu. Zvuk přicházel odkudsi od naší levé ruky. Na té straně končil kamenný hřebec kopce srázným útesem, z něhož bylo vidět doít na strán, posetou kamením. A tam, na tom skalistém svahu, leželo cosi tmavého, nejasně obrouččeného, velký předníčet nepravidelného tvaru přisknutý k zemi. Když jsme k němu přibíhali, zaostřovaly se nám jeho mátné obrysy, až jsme viděli: byl to ležící člověk, tvář obrácený k zemi, hlavu měl skloněnou v hrozném úhlu pod hruď, ramena stažená a tělo skrčené, jako by právě chtěl udeřat kotmelec. Tak groteskní byl jeho postoj, že jsem si v prvotní okamžiku ani nedovedl uvědomit, že se stonem, jež jsme slyšeli, vyděchl i svou duši. Neznámý tu ležel tise a nehnul, když jsme se nad ním sklonili. Holmes na něho sáhl a s vyčkikem ruku zase odcháhl a zvedl. Plamen sirky, kterou škrtil, svítil na jeho krví zbrocené pesty a svítil na přisernou

Příloha č. 9 – Čtení s předvídáním (Převzato z: Košťálová a kol., 2010).

Co si myslíš, že se stane v další části našeho příběhu?	Zdůvodnění	Co se doopravdy v příběhu stalo?

Co si myslíš, že se stane v další části našeho příběhu?	Zdůvodnění	Co se doopravdy v příběhu stalo?

Kriminalistické metody

- **KRIMINALISTICKÁ STOPA**
- paměťové, materiální,
- stopa obuvi v blátě, krev, vzkaz, otisk prstu, brzdná stopa pneumatik,
- v praxi podle toho, na jakém oddělení se v kriminalistice prozkoumávají (mikroskopická, biologická, chemická..).

- **KRIMINALISTICKÁ ODOROLOGIE**
– zabývá se identifikací osob a věcí podle pachu (stopy na nástrojích, stopy drog, výbušnin, unikajícího plynu, pachové stopy člověka, jeho výměšky – pot).

<http://www.bezpecnykraj.cz>

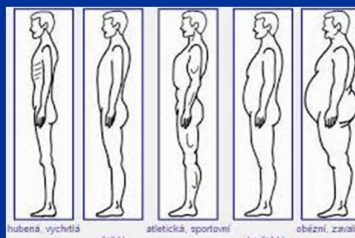
■ KRIMINALISTICKÁ IDENTIFIKACE

■ METODY PORTRÉTNÍ IDENTIFIKACE

- identifikace člověka na základě jeho vnějších znaků
- výška, hmotnost, postava, zdánlivé stáří, tvar hlavy, lebky, obličej, vlasy, vousy, čelo, obočí, oči, uši, ústa, zuby, brada, ruce, nohy, chůze a držení těla, způsob mluvy a znalost řeči, zvláštní znamení

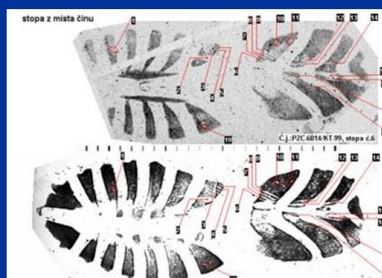
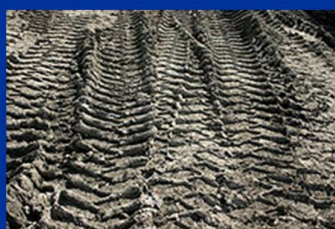

- **METODY ZKOUMÁNÍ KRIMINALISTICKÉ BIOLOGIE** (krev, moč, vlasy, plodová voda, kosti, sliny), genetiky a antropologie.

<http://www.geocaching.com>

- **KRIMINALISTICKÁ TRASOLOGIE**
– zabývá se zkoumáním stop nohou, obuvi, dopravních prostředků a stop dalších objektů, pokud jsou ve stopě zvýrazněny znaky vnějších struktur (morfologické znaky) a nejedná se o stopy daktyloskopické nebo mechanoskopické.

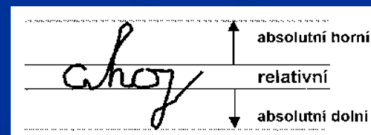
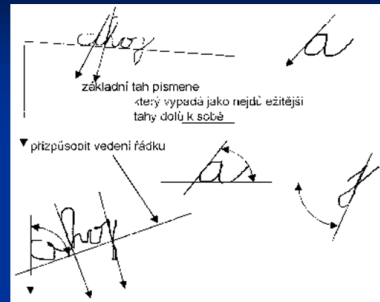
<http://www.grafolog.cz>

■ GRAFICKÉ EXPERTIZY

<http://www.lesnicka-skola.cz>

– zkoumání ručního písma, písma psacích strojů, písemnosti na základě jazykových rozborů, grafická diagnostika.

- **Grafologie** jako jedna z projekčních metod psychologie se zabývá rozbořem rukopisu, ze kterého zjišťuje osobnostní vlastnosti pisatele.

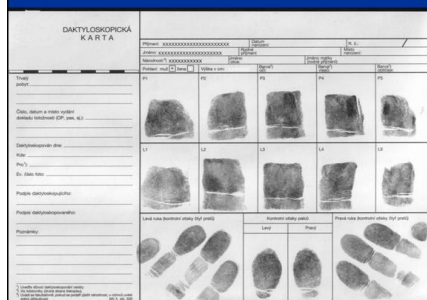

- **KRIMINALISTICKÁ PYROTECHNIKA** - zkoumání objektů, které mohou být přivedeny k výbuchu, objektů s výbuchem bezprostředně souvisejících a všemi objekty i stopami, které nesou informaci o výbuchu, účinky výbuchu na okolí, příčinami, preventivní činností zaměřenou na vyhledávání výbušnin a výbušných předmětů, jejich zneškodněním.

- **KRIMINALISTICKÁ DOKUMENTACE** - aby se stopa stala důkazem pro soud, musí být nejdříve vyhledána, zajištěna, zdokumentována a následně vyhodnocena. V celém procesu vyšetřování je nezbytné dokumentovat i další údaje o trestné činnosti pachatele, o vzniklé škodě, způsobu provedení trestného činu, o použitých kriminalistických metodách a jejich výsledcích. (fotografie, videozáznam, zvuková dokumentace..).

■ METODY ZKOUMÁNÍ KRIMINALISTICKÉ DAKTYLOSKOPYE

- nejsou na světě dva jedinci, kteří by měli shodné obrazce papilárních linií,
- obrazce papilárních linií zůstávají po celý život relativně neměnné,
- papilární linie jsou relativně neodstranitelné,
- nevyvratitelný důkaz o přítomnosti osoby na místě činu.

<http://www.geocaching.com>

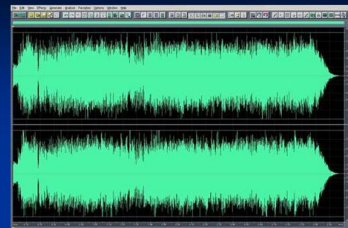
■ KRIMINALISTICKÁ BALISTIKA

- je část kriminalistické techniky, která zahrnuje nauku o střelných zbraních a o střelivu, nauku o identifikaci zbraní podle vystřelených nábojnic a střel. Žkoumá povýstřelové zplodiny.

http://www.pmfukim.edu.mk/eduformat/Center_for_Forensic_Education.htm

- FONOSKOPIE - identifikace osob podle hlasu
- při výhrůžkách, vydírání

<http://21stoleti.cz/blog/2006/04/22/veda-na-stope-zlocinu-co-na-nas-prozradi-zabarveni-hlasu/>

- Etapy procesu myšlení ve formě kriminalistických verzí:

- shromáždění údajů, faktů, informací,
- porovnávání shromážděných údajů,
- vyvozování určité domněnky a formulování verze,
- určení následků, faktů, okolností, které mohou nastat v případě, že vytyčená verze bude pravdivá.

<http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminalistika.pdf>

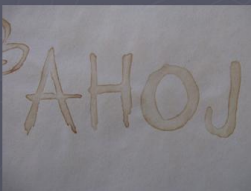
Zdroje:

1. POLICIE ČR, 2011. Kriminalistická odologie – Policie České republiky. In: *Plzeňský kraj - bezpečný kraj*. [online]. 15.06. [cit. 20.03.2014]. Dostupné z: http://www.bezpecnykraj.cz/print_1/lang_26/lay_3/kriminalisticka-odologie-policie-ceske-republiky.aspx.
2. JÁNSKÝ, J. *Grafologie - psychologie písma*. [online]. Poslední změna: 15.03. 1014. [cit. 19.03. 2014]. Dostupné z: <http://www.grafolog.cz/znaky/sklon-popis.php>.
3. 2012. *Portrétní identifikace*. [online]. 1. vyd. Šluknov. [cit. 20.03. 2014]. Dostupné z: http://www.lesnicka-skola.cz/gallery/clanky3501/2012-12-20_portretni_identifikace.pdf.
4. ZÁBRANSKÝ, M. 2013. Kriminalistická identifikace osob, identikit. In: *Plzeňský kraj - bezpečný kraj*. [online]. 22.7. [cit. 20.03.2014]. Dostupné z: <http://www.bezpecnykraj.cz/kriminalisticka-identifikace-osob-identikit.aspx>.
5. VRABCACI, 2010. Dobrodružství kriminalistiky – daktyloskopie. In: *Geocaching*. [online]. 10.3. [cit. 20.03.2014]. Dostupné z: http://www.geocaching.com/geocache/GC2G2GG_dk1-daktyloskopie?guid=061cb58e-b5de-40e2-9686-95e54ad6352a.
6. KOUKAL, M. 2006. Věda na stopě zločinu: Co na nás prozradí zabarvení hlasu? In: *21. století. Věda, která vás bude bavit*. [online]. 22.4. [cit. 20.03.2014]. Dostupné z: <http://21stoleti.cz/blog/2006/04/22/veda-na-stope-zlocinu-co-na-nas-prozradi-zabarveni-hlasu/>.

Příloha č. 11 – Prezentace PowerPoint – Tajný vzkaz

TAJNÁ ZPRÁVA

- ▶ **1. Pomůcky:** špejle, ocet, citrónová šťáva, mléko, papír, žehlička, přeložená deka jako položka pod žehlení.
- ▶ **Postup:**
- ▶ Postupně vyzkoušejte psát špejlí nebo slabým štětečkem namočeným do octa, citrónové šťávy a mléka.
- ▶ Tajný text nebo obrázek nechte dobře zaschnout na vzduchu (ne na topení), aby se stal neviditelným.
- ▶ Písmo zviditelníte zahřátou žehličkou, kterou budete papír přejíždět.
- ▶ Lístečky s tajným písmem se dají využít při různých soutěžích jako čísla otázek, loteriích apod.

http://wiki.rvp.cz/Knihovna/Tvorive_pokusohrani/

- ▶ **2. Pomůcky:** jedlá soda, voda, sklenička, párátko, špejle, štěteček, bílý papír, potravinářské barvivo.

- ▶ **Postup:**
- ▶ Smíchejte lžící jedlé sody a lžící vody.
- ▶ Na papír něco napište nebo namalujte.
- ▶ Nechte úplně zaschnout.
- ▶ Text nebo obrázek se objeví, když jej velmi zlehka přejedete čistým štětečkem namočeným v obarvené vodě potravinářskou barvou.

http://wiki.rvp.cz/Knihovna/Tvorive_pokusohrani/

- ▶ **3. Pomůcky:** 2 listy papíru, trocha vody v misce, kuličkové pero – propiska.

- ▶ **Postup:**

- ▶ Jeden list papíru ponořte do vody.
- ▶ Na tento mokré list položte suchý a napište propiskou zprávu.
- ▶ Spodní mokré list nechte uschnout.
- ▶ Chcete-li zprávu potom přečíst, musíte papír opět ponořit do vody, písmo se objeví tmavší nebo se na zprávu podíváte do světla.

http://wiki.rvp.cz/Knihovna/Tvorive_pokusohrani/

- ▶ **4. Pomůcky:** dva papíry, bílá svíčka, propiska, křídový prášek, pudr, instantní káva.

- ▶ **Postup:**

- ▶ První papír z jedné strany celý povoskujte a povoskovaným povrchem položte na čistý papír.

- ▶ Na nepovoskovanou horní část papíru propiskou napište vzkaz nebo nakreslete obrázek, příliš netlačte, aby se neprotlačilo písmo na papír s tajným vzkazem, to by totiž už pak nebyl tajný.

- ▶ Odstraňte horní papír z dolní strany voskovaný, na který jste psali.

- ▶ Ůstal vám čistý papír a jak zviditelnit vzkaz? Nasypte na povrch nějaký syplý materiál – instantní kávu, červenou papriku, křídový prášek, na černý papír pudr apod.

- ▶ Vosk se tlakem propisky obtiskl na čistý papír a posypáním se na vosku zachytily drobné částičky a text se tím zviditelní. http://wiki.rvp.cz/Knihovna/Tvorive_pokusohrani/

- ▶ **5. Pomůcky:** bílý kancelářský papír, citronová šťáva nebo ocet, štěteček, malá nádobka, voskové pastely.

- ▶ **Postup:**

- ▶ Do malé nádobky nalijte citronovou šťávu nebo ocet.
- ▶ Namočte do kyseliny štěteček a namalujte s ním obrázek.
- ▶ Nechte pořádně zaschnout, obrázek se stane neviditelný.
- ▶ Po uschnutí obrázek přetřete položenou voskovou pastelkou.

- ▶ **Zdroje:**

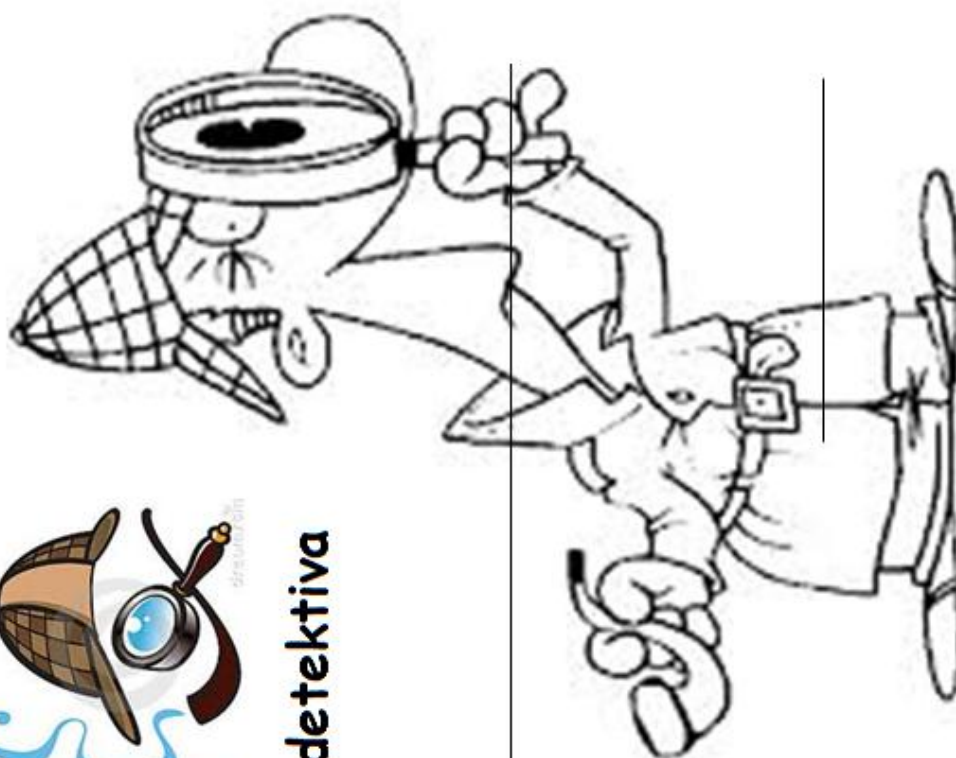
- ▶ PACHLOVÁ, J. 2010. Tajná písmena. In: *Metodický portál RVP – inspirace a zkušenosti učitelů*. [online]. [cit. 25.3. 2014]. Dostupné z: http://wiki.rvp.cz/Knihovna/Tvorive_pokusohrani/

Příloha č. 12 – Diplom pro žáky 7. třídy (Obrázky převzaty z: Škubalová, 2014, Dreamstime, 2014, Martinka, 2014)

DIPLOM

malého detektiva

www.martinka.cz

Šotek radí

mladým čtenářkám a čtenářům

Předvídej

- Knižka bude o...
- V přístím odstavci se...

Pokládej si otázky

- Zajímalo by mě, proč [kdo, kde, jak, co, kdy]...

Hledej souvislosti

- Podobně jsem se cítil/a, když...
- Tato příhoda mi připomíná...

Když něčemu nerozumíš, postarej se o nápravu

- Nechápu, o čem se tady píše, a proto musím...

Představuj si

- Představuji si, že...
- Slyším/Cítím/Vidím...

Vyber, co je důležité

- Nejdůležitější informace jsou...
- Zapamatovat si musím...

Přemýšlej jako detektiv

- Podle toho, co se tu píše, mohu usoudit, že...

Shrnuj vlastními slovy

- Příběh je o...
- Hlavní myšlenka je...

Zhodnot'

- To se mi (ne)líbí, protože...
- S tímto názorem (ne)souhlasím, protože...

Šotkoviny

Web pro mladé novináře, spisovatele a čtenáře

Čteš-li knihu poprvé,
poznáš nového přítele,
čteš-li ji podruhé,
potkáš starého.

www.sotkoviny.cz

Hraj si, kresli, piš a soutěž,
se Šotkem to lehce zvládneš.
Ukáže ti, jak se dělá
povídka i báseň skvělá.
Když mu pak svá dílka pošleš,
na webu je brzy najdeš.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Příloha č. 14 – Karty podezřelých pachatelů vraždy (Inspirace z internetu: Pachlová, 2011, Clipartlogo, 2013).

Záznam podezřelého - hoteliér

Jméno:	Kryštof	Příjmení:	Konečný	
Datum narození:	25. června 1986	Bydliště:	Jičín 10	
Národnost:	česká	IQ:	90	
Výška:	184 cm	Vzdělání:	učňovské	
Velikost nohy:	43	Barva očí:	hnědá	
Zvláštní znamení:	brýle			
OTISKY PRSTŮ				
PALEC	UKAZOVÁČEK	PROSTŘEDNÍČEK	PRSTENÍČEK	MALÍČEK

Záznam podezřelého – manželka

Jméno:	Karolína	Příjmení:	Bosová	
Datum narození:	15. května 1967	Bydliště:	Praha 5	
Národnost:	česká	IQ:	130	
Výška:	168 cm	Vzdělání:	vysokoškolské	
Velikost nohy:	41	Barva očí:	modré	
Zvláštní znamení:	Blondřaté vlasy nabarvené, přírodní barva hnědá			
OTISKY PRSTŮ				
PALEC	UKAZOVÁČEK	PROSTŘEDNÍČEK	PRSTENÍČEK	MALÍČEK

Záznam podezřelého – milenka

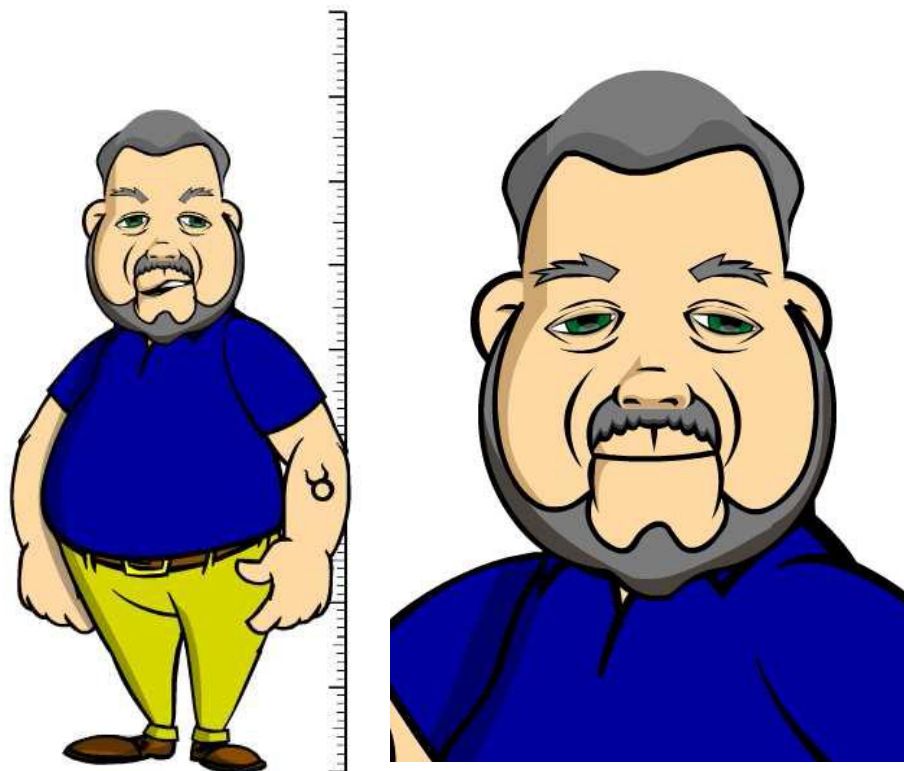
Jméno:	Sofie	Příjmení:	Záhorská	
Datum narození:	19. června 1976	Bydliště:	Kolín	
Národnost:	česká	IQ:	130	
Výška:	165 cm	Vzdělání:	odborné střední	
Velikost nohy:	39	Barva očí:	modré	
Zvláštní znamení:	Tetování na pravé lopatce			
OTISKY PRSTŮ				
PALEC	UKAZOVÁČEK	PROSTŘEDNÍČEK	PRSTENÍČEK	MALÍČEK

Záznam podezřelého – známý hotelový lupič

Jméno:	Jaromír	Příjmení:	Paskvil	
Datum narození:	15. března 1980	Bydliště:	Jičín 150	
Národnost:	česká	IQ:	85	
Výška:	170 cm	Vzdělání:	Učňovské studium	
Velikost nohy:	43	Barva očí:	černá	
Zvláštní znamení:	koltání			
OTISKY PRSTŮ				
PALEC	UKAZOVÁČEK	PROSTŘEDNÍČEK	PRSTENÍČEK	MALÍČEK

Záznam podezřelého – spolupracovník zavražděného

Jméno:	Cyril	Příjmení:	Netykavka	
Datum narození:	13. listopadu 1961	Bydliště:	Holobřicha 125	
Národnost:	česká	IQ:	140	
Výška:	160 cm	Vzdělání:	vysokoškolské	
Velikost nohy:	45	Barva očí:	zelená	
Zvláštní znamení:	Tetování na levé ruce			
OTISKY PRSTŮ				
PALEC	UKAZOVÁČEK	PROSTŘEDNÍČEK	PRSTENÍČEK	MALÍČEK

Záznam podezřelého – spolužák zavražděného ze základní školy

Jméno:	Petr	Příjmení:	Lojza	
Datum narození:	28. ledna 1972	Bydliště:	Hracholusky 17	
Národnost:	česká	IQ:	60	
Výška:	185 cm	Vzdělání:	základní	
Velikost nohy:	42	Barva očí:	černá	
Zvláštní znamení:	předkus			
OTISKY PRSTŮ				
PALEC	UKAZOVÁČEK	PROSTŘEDNÍČEK	PRSTENÍČEK	MALÍČEK

Příloha č. 15 – Fotografie projektu v Obecní knihovně v Býšti. Foto autor.

Příprava na projekt

Obr. 1

Obr. 2

Obr. 3

Obr. 4

Rozbor textů z knihy: DOYLE, A. C. 1908. *Pes Baskervillský*. 4. vyd. Nakladatelství Albatros. 208 s. Foto Kateřina Ležíková

Obr. 5

Obr. 6

Obr. 7

Obr. 8

Detektivní případ – 1. stanoviště

Obr. 9

Obr. 10

Obr. 11

DATUM PŘÍJEZDU	DATUM ODJEZDU	NÁVŠTĚVNÍK	PODPIS
16. 7. 2013	29. 7. 2013	Pavel Zemanal	Zemanal
1. 8. 2013	6. 8. 2013	Laraina Malá - duva	Malá
10. 8. 2013	15. 8. 2013	Hana Bylčíková - agem	Bylčíková
13. 8. 2013	19. 8. 2013	Marie Čudová - amariilhou	Čudová
19. 8. 2013	26. 8. 2013	Karel Šroubek	Šroubek
16. 8. 2013	24. 8. 2013	Božena Štěpánková	Štěpánková
8. 8. 2013	7. 9. 2013	Marie Čížková - amariilhou	Čížková
19. 7. 2013	26. 7. 2013	Laraina Bylčíková - agem	Bylčíková
15. 8. 2013	29. 8. 2013	Laraina Bylčíková - agem	Bylčíková
9. 9. 2013	15. 9. 2013	Marie Čížková - amariilhou	Čížková
19. 8. 2013	20. 9. 2013	Marie Čížková - amariilhou	Čížková
15. 10. 2013	30. 10. 2013	Laraina Malá - duva	Malá
3. 11. 2013	15. 11. 2013	Marie Čížková - amariilhou	Čížková
21. 11. 2013	19. 12. 2013	Jakub Dufek	Dufek

2. stanoviště

Obr. 12

Obr. 13

Obr. 14

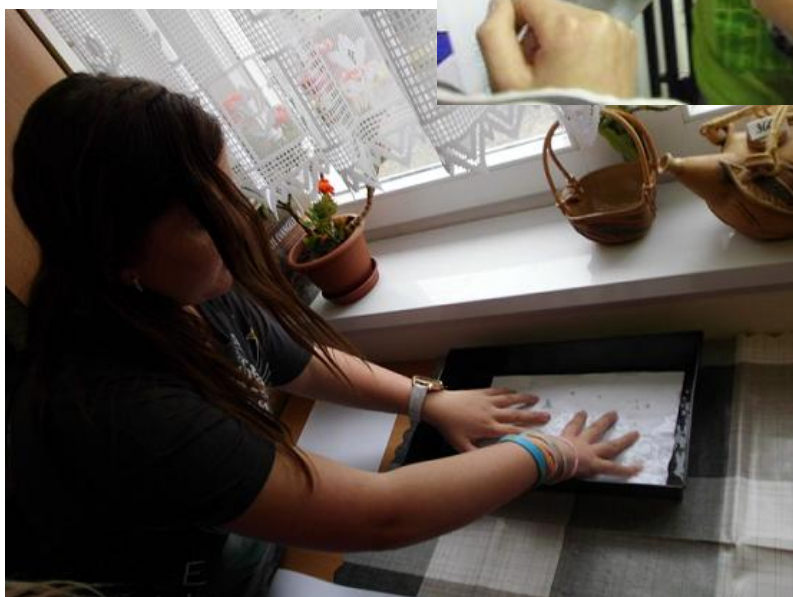

Obr. 15

3. stanoviště

Obr. 16

4. stanoviště

Obr. 17

Obr. 18

5. stanoviště

Obr. 19

Obr. 20

Příloha č. 16 – Reflexe žáků na projekt konaný v knihovně

Práce v knihovně se mi moc líbila, protože byla se slečnou učitelkou Simonou Mandysovou. Moc bych si přála, aby učila naši třídu, protože je moc hodná a milá. Jediná věc, která mi vadila, že jsme s ní strávili málo času. Jinak to bylo zajímavé a myslím si, že i naučné. Doufám, že do knihovny se slečnou S. Mandysovou ještě jednou půjdeme. A byl to zahradník. ☺

Dne 7. 5. 2014 jsme se zúčastnili programu paní učitelky Mandysové. Přišli jsme od knihovny, odstrojili se a posadili se. Pak jsme poslouchali, co se bude dít. Paní učitelka si pro nás připravila hry na detektivy. Bylo to super. Jen škoda, že jsem skoro nepochopila, kdo je kdo. ☹ Ale pak jsem se chytla a bylo to v pořádku. Nejvíce se mi líbila poslední aktivita. Doopravdy jsme si zkusili, jak detektivové vyšetřují. To se mi moc líbilo. Ještě někdy bych chtěla jít na nějakou takovouhle akci, protože to bylo moc fajn. Tímto bych chtěla poděkovat paní učitelce Mandysové za krásný program a také paní učitelce Kopčákové, že tam šla s námi. Doufám, že se na nás paní učitelka Mandysová přijede ještě někdy podívat. Těším se! Paní učitelko, byla jste moc milá a všem se Váš program moc líbil. ☺ Petra Vašíčková

Práce v knihovně se mi líbila hlavně kvůli tomu, že byla detektivní. Ale škoda, že to bylo pouze na dopoledne. Klidně bych si to zopakovala.

V knihovně se mi moc líbilo, ale bylo málo času na tolik her. Nejvíce se mi líbilo, jak jsme řešili vraždu. Byla zábava chodit po různých stanovištích. Hodně se mi líbilo, jak to všechno bylo dost dobře připravené a hodně jsme si to se třídou užili. ☺

Dne 7. 5. 2014 jsme se vydali do knihovny. Už dopředu jsme se hodně těšili. A bylo to super. Nejlepší bylo zjišťování informací o siru Doylovi a následná práce s textem o Sherlocku Holmesovi. Ale super bylo i vyšetřování vraždy. Adam Kroupa

Líbilo se mi: napínavé a zajímavé případy, pátrání po vrahovi, pěkná atmosféra, bylo to super s paní učitelkou Mandysovou. Hlavně se mi líbilo, že jsme se ulili ze školy.

Nelíbilo se mi: hádání se spolužáky při řešení případu. Michal

Bylo to fajn, ale měli jsme na vše málo času. Jinak se mi to moc líbilo.

Vydali jsme se se třídou do knihovny, hráli si na detektivy. Učili jsme se poznávat nové detektivní věci a dozvěděl jsme se něco nového o autorovi, spisovateli Doylovi. Moc se mi to líbilo. Filip Sinkule

Velmi hezký nápad a hezky udělané. Milá učitelka a byl i dobrý program. Celkově se mi to líbilo, i když mohlo být více času.

Návštěva knihovny mě velmi bavila a zaujala. Dělali jsme spousty zajímavých věcí. Vyšetřovali jsme případ vraždy a poslouchali povídku o Sherlocku Holmesovi. Mohlo to být delší. Jinak jsem spokojen. Vladimír

Bylo to super.

7. 5. jsme se vydali do knihovny, kde jsme měli za úkol plnit zadání. Celkově se mi to líbilo.

Bylo to dobré a zábavné, ale bylo na tolik věcí málo času. To hádání a detektivní práce byly fajn.

Byla tam legrace, řešili jsme různé případy.

Bylo to fajn. Zkoumali jsme záhadu. A nejvíce se mi líbily ty ukázky. ☺

V knihovně si pro nás paní učitelka Mandysová připravila program. Měli jsme vyšetřit kriminální příběh. Moc se mi to líbilo. Paní učitelka to měla krásně připravené a vymyšlené.

Bylo to dobré, jen škoda, že už jsem Psa Baskervilského četl.

Příloha č. 17 – Dotazník pro vyučující. (Inspirace převzata z knih: Švrčková, 2011, Bubeníčková a kol. 2011).

Dotazník pro učitele Základní školy Eduarda Nápravníka v Býšti

Kooperace vyučujících s veřejnou knihovnou

Ráda bych Vám předložila dotazník pro svoji diplomovou práci, který má zjistit, do jaké míry spolupracujete s Obecní knihovnou v Býšti. Odpovědi jsou anonymní, pokud budete mít zájem o výsledky z výzkumu, mohu Vám je poté zaslat. Předem velmi děkuji za vyplnění dotazníku. Bc. Simona Mandysová, studentka Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Teorie k výzkumu

V dnešní době se klade na vzdělání čím dál větší důraz. Žáci si nezapamatují veškeré informace nazpaměť, ale měli by vědět, kde je mohou nalézt. Učitelé by žáky měli naučit vyhledávat na internetu i v knihách. Je důležité, aby docházelo ke vzájemné spolupráci mezi učitelem a knihovnicí, aby probíhala vzájemná komunikace o návštěvách třídy v knihovně. Chtěla bych se dozvědět, zda učitelé sami navštěvují knihovnu a využívají pomoci knihovnice k přípravě na výuku, zda motivují žáky k četbě.

Pohlaví: M Ž

Věk:

Vybranou odpověď zakroužkujte.

1. Navštěvujete Obecní knihovnu v Býšti?

- a) ano pravidelně
- b) občas
- c) ne

2. Odkud se dovídáte o nově vydaných knihách?

- a) z internetu
- b) od pracovníka knihovny
- c) z katalogu knih, dodávaného firmou přímo do školy

3. K přípravě na výuku využíváte převážně:

- a) internetové zdroje
- b) své knihy
- c) vypůjčené knihy z místní knihovny
- d) jiné zdroje

4. Využíváte při vyhledávání údajů k výuce pomoci knihovníků?

- a) ano
- b) zřídka
- c) ne

5. Navštěvujete knihovnu s žáky v rámci výuky?

- a) ano
- b) zřídka
- c) ne

Pokud knihovnu během výuky navštěvujete, v rámci jakého předmětu?

Pokud knihovnu během výuky nenavštěvujete, z jakého důvodu?

6. Organizoval (a) jste s pracovníky knihovny projekt pro žáky?

- a) ano
- b) ne

7. Byl (a) byste ochoten (ochotna) spolupracovat s pracovníky knihovny na projektu pro své žáky?

- a) ano
- b) nevím
- c) ne

Pokud ne, uveďte prosím důvod.

Příloha č. 18 - Dotazník pro žáky 2. stupně. (Inspirace převzata z knih: Švrčková, 2011, Bubeníčková a kol. 2011).

**Dotazník pro žáky Základní školy Eduarda Nápravníka v Býšti
Vztah žáků základní školy k četbě**

Vážení žáci,

ráda bych vám předložila k vyplnění dotazník pro svou diplomovou práci, v níž chci zjistit, do jaké míry spolupracuje Obecní knihovna v Býšti se Základní školou Eduarda Nápravníka. v Býšti. Zajímá mě, zda vás někdo nebo něco motivuje k četbě, zda vás baví číst, jaký žánr upřednostňujete. Dotazník je anonymní, pokud budete mít zájem o zhotovené výsledky z dotazníků, mohu vám je poté zaslat. Předem velmi děkuji za vyplnění.

Bc. Simona Mandysová, studentka Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Pohlaví: M Ž

Věk:

- 1. Nejraději čtu:** a) romantické knihy
b) humorné knihy
c) pohádkové knihy
d) dobrodružné knihy
e) naučné knihy

- 2. Knihy čtu:** a) denně
b) jednou týdně
c) jednou měsíčně
d) zřídka
e) nečtu vůbec

- 3. Rodiče mi četli:** a) pravidelně
b) na požádání
c) nečetli mi

4. Rodiče čtou knihu: a) denně

b) jednou týdně

c) jednou měsíčně

d) zřídka

e) nečtou nikdy

5. Proč nečtu častěji: a) žádná kniha mě momentálně nezaujala

b) kvůli školním povinnostem nemám čas

c) raději trávím čas u počítače a televize

d) čtení je ztráta času

e) raději se věnuji jiným aktivitám (sport, hudební nástroj, tanec...)

6. Pokud se dozvím o zajímavé knize od spolužáka: a) seženu si ji a přečtu

b) tato informace mě vůbec nezajímá

7. Pokud mi vyučující doporučí zajímavou knihu: a) seženu si ji a přečtu

b) nepokládám informaci za důležitou

8. Pokud si přečtu zajímavou knihu: a) podělím se o své dojmy s kamarády

b) nechám si to pro sebe

9. Navštěvuji veřejnou knihovnu: a) ano pravidelně

b) občas

c) ne

10. Podporuje tě škola ve čtenářství?

Povinný čtenářský deník

Literární exkurze a besedy o spisovateli v knihovně

Čtenářská dílna

Projekty na autory či díla

POUŽITÉ ZKRATKY

PIRLS	Progress in International Reading Literacy Study
PISA	Programme for International Student Assessment
IALS	International Adult Literacy Survey
RVP ZV	Rámcově vzdělávacími programy pro základní vzdělávání
ŠVP	Školní vzdělávací program
ČR	Česká republika
OECD	Program Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
EU	Evropská unie
CD	Compact disc = kompaktní disk
Kč	Koruna česká

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Simona Mandysová
Katedra:	českého jazyka a literatury Pedagogické fakulty UP v Olomouci
Obor:	český jazyk - přírodopis
Vedoucí práce:	Mgr. Milan Polák, Ph. D.
Rok obhajoby:	2014

Název práce:	KOOPERACE ZÁKLADNÍ ŠKOLY S VEŘEJNOU KNIHOVNOU SE ZAMĚŘENÍM NA APLIKACI ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI
Název v angličtině:	COOPERATION ELEMENTARY SCHOOL WITH A PUBLIC LIBRARY WITH A FOCUS ON THE APPLICATION OF READING LITERACY
Anotace práce:	Diplomová práce je zaměřena na kooperaci základní školy s obecní knihovnou. Popisuje všestrannou pracovní náplň pracovníka knihovny, jeho společné zájmy s pedagogy. Zabývá se výsledky čtenářské gramotnosti v mezinárodních výzkumech PISA a PIRLS v posledních letech, zejména v České republice. V souvislosti s nimi je proveden výzkum žáků a vyučujících Základní školy Eduarda Nápravníka v Býšti, kde je hodnocen vztah žáků k četbě a úroveň kooperace vyučujících s místní knihovnou. Práce obsahuje kompletní přípravu dvoufázového projektu – literární rozbor knihy Psa baskervilského a vyšetřování detektivního případu.
Anotace práce v angličtině:	Thesis is specialized on cooperation primary school with municipal library. It describes all - round workload worker libraries, his interests in common with pedagogue. It deals with results of reader's literacy in international researchs PISA and PIRLS of past years, especially in Czech republic. In connection with this investigation, I'm performed research pupils and teaching of primary school Edward Nápravník in Býšť, where's taxation relation pupils to reading and level cooperation teaching with local library. My work includes full preparation two - phase project – literary analysis book "Dog Baskervilsky" and investigation detective case.

Klíčová slova:	kooperace, projekt, čtenářská gramotnost, pracovník knihovny, dotazníky, literární rozbor
Přílohy vázané v práci:	<p>Příloha č. 1 - Evidenční karta detektiva</p> <p>Příloha č. 2 - Prezentace PowerPoint Sir Arthur Conan Doyle, Sherlock Holmes</p> <p>Příloha č. 3 - Pětílístek o Sherlocku Holmesovi</p> <p>Příloha č. 4 - Ukázka s. 41–42 DOYLE, A. C., 1908. <i>Pes Baskervillský</i>. 4. vyd. Nakladatelství Albatros. 208 s.</p> <p>Příloha č. 5 - Ukázka s. 47, DOYLE, A. C., 1908. <i>Pes Baskervillský</i>. 4. vyd. Nakladatelství Albatros. 208 s.</p> <p>Příloha č. 6 - Ukázka s. 58–59, DOYLE, A. C., 1908. <i>Pes Baskervillský</i>. 4. vyd. Nakladatelství Albatros. 208 s.</p> <p>Příloha č. 7 - Ukázka s. 88, 90, DOYLE, A. C., 1908. <i>Pes Baskervillský</i>. 4. vyd. Nakladatelství Albatros. 208 s.</p> <p>Příloha č. 8 - Ukázka s. 156–157, DOYLE, A. C., 1908. <i>Pes Baskervillský</i>. 4. vyd. Nakladatelství Albatros. 208 s.</p> <p>Příloha č. 9 - Čtení s předvídáním</p> <p>Příloha č. 10 - Prezentace PowerPoint Kriminologické metody</p> <p>Příloha č. 11 - Prezentace PowerPoint – Tajný vzkaz</p> <p>Příloha č. 12 - Diplom pro žáky 7. třídy</p> <p>Příloha č. 13 - Záložka na rozvoj čtenářské gramotnosti</p> <p>Příloha č. 14 - Karty podezřelých pachatelů vraždy</p> <p>Příloha č. 15 - Fotografie projektu v Obecní knihovně v Býšti</p> <p>Příloha č. 16 - Reflexe žáků na projekt konaný v knihovně</p> <p>Příloha č. 17 - Dotazník pro vyučující</p> <p>Příloha č. 18 - Dotazník pro žáky 2. stupně</p>
Rozsah práce:	85 stran
Jazyk práce:	český